

TURİZMDATABANK
TURİZM VERİ BANKASI

2015/2016 KRİZ DÖNEMİNDE TÜRKİYE TURİZMİ

Türkiye turizmi 2016 sezonu değerlendirmesi

Türkiye Krizde Neler kaybetti

Hangi Pazarda Neler Değişti

Turistik Merkezlerde 2016 Sezonu

Turizmdeki Kriz Ne Kadar İşsizlik Yarattı

Turizmin Krizi Ekonomiyi Ne Kadar Daralttı

Türkiye'nin Rakipleri 2016'yı Nasıl Geçirdi

2016 Yalnızca Türkiye'nin Krizi mi oldu

Akdeniz Turizmi 2016'da Büyüdü mü

2015/2016 KRİZ DÖNEMİNDE TÜRKİYE TURİZMİ

İmtiyaz Sahibi

Turizmdatabank
Erol Karabulut

Araştırma / Editör
Erol Karabulut

İletişim
90 530 330 31 36

info@turizmdatabank.com
erol@turizmdatabank.com

ADRES: Çankaya Mh.
6469 Sk. Doğru Yapı
Koop. 11.Blok No: 52/4
Kepez-ANTALYA

Erol Karabulut tarafından
hazırlanan ve yayınlanan kitap,
araştırma vb ürünler;

T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı
tarafından İlim ve Edebiyat
Eserleri statüsünde olup,
izin alınmadan, kaynak
gösterilmeden kısmen veya
tamamen kullanılamaz,
çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Her
hakkı saklıdır.

içindekiler

1. 2016 SEZONU DEĞERLENDİRMESİ.....	3
Türkiye Krizde Neler kaybetti, 2017'de Türkiye'ye Ne Kadar Turist Gelecek?	
Ana pazarda Oluşan Turist Kayıpları.....	8
2. KRİZDE TURİSTİK MERKEZLERDE DURUM.....	22
3. TÜRKİYE'NİN RAKİPLERİ 2016'YI NASIL GEÇİRDİ?.....	60
Türkiye ve Rakipleri Krizde Neler Kaybetti. Dünya ve Akdeniz Rekabetinde Sıralama Nasıl değişti?	
RUSYA PAZARI ANALİZİ 2016	
4. TURİZMDEKİ KRİZİN EKONOMİYE ETKİLERİ.....	68
Turizmin Krizi Ekonomiyi Ne Kadar Daralttı, Turizmdeki Kriz Ne Kadar İşsizlik Yarattı, Kriz Otel Yatırımlarını Nasıl Etkiledi? Kriz Yabancıların Konut Alımlarını Nasıl Değiştirdi?	
5. 2023'E DOĞRU KRİZİ AŞMAK VE YENİ BİR GELİŞME DÖNEMİ YARATMAK İÇİN NELER YAPILMALI?.....	76
6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	
EKLER VE VERİLER.....	79
Kriz Döneminde Alınan Önlemler ve Verilen Destekler.....	80
Türkiye-Rusya Krizi Kronolojisi.....	83
2016'da Terör Olayları ve Turizm.....	89
Kaynakça.....	92

1

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ
TURİZM KRİZDE NELER KAYBETTİ?

2016'da krizin merkezine savaş ve terör oturdu.
Kayıpların ana kaynağı, dışa yasaklanan Rus turist erimesi oldu.

Türkiye turizmi; 2015/2016 döneminde tarihinde olmadığı kadar derin bir kriz yaşadı.

doğurmuş, Akdeniz'in Doğu kesimi turizm liginde önemli oranda kan kaybına yol açmıştı.

Sınırımızı ihlal eden Rus savaş uçağının 2015 sonunda düşürülmesi ile başlayan Türkiye-Rusya gerginliği Rus turistlerin ülkemizi ziyaretine yasak getirdi. Aynı dönemde bölgemizde yaşanan Suriye iç savaşı artan terör eylemleri ile birleşerek turizme çok olumsuz etkilerde bulundu.

Diğer yandan Türkiye turizminin ana turist kaynağı pazarı olan Avrupa içlerine kadar yayılan terör olayları, 2015/2016'a yaşanan krizin ana olayları olarak kabul ediliyor.

Öte yandan 2015 yılı 15 Temmuz'da yaşanan başarısız darbe girişimi de Türkiye'nin dünyadaki görünümünü, dolayısıyla turizmi de olumsuz yönde etkileyen önemli olayların içinde yer aldı.

Bölgemizi etkileyen diğer önemli olay da Rus yolcu uçağının Mısır'da terör olayları sonucu düşürülmesi oldu. Bu kriz de Mısır'a seyahat yasağını

Türkiye turizmi, tarihi bir kayıp yaşadı.

Türkiye turizmi 2016'da yaşanan krizde 10 milyon dolayında yabancı ziyaretçi kaybederek 36 milyondan 25-26 milyon bandına geriledi.

ve getirdiği istikrarsızlık ortamı gibi nedenlere, birçok kez turist sayısında duraklama ve gerilemeler yaşamıştı.

2016'da varılan bu seviye sayısal olarak turizmi 10 yıl geriye götürmüştü.

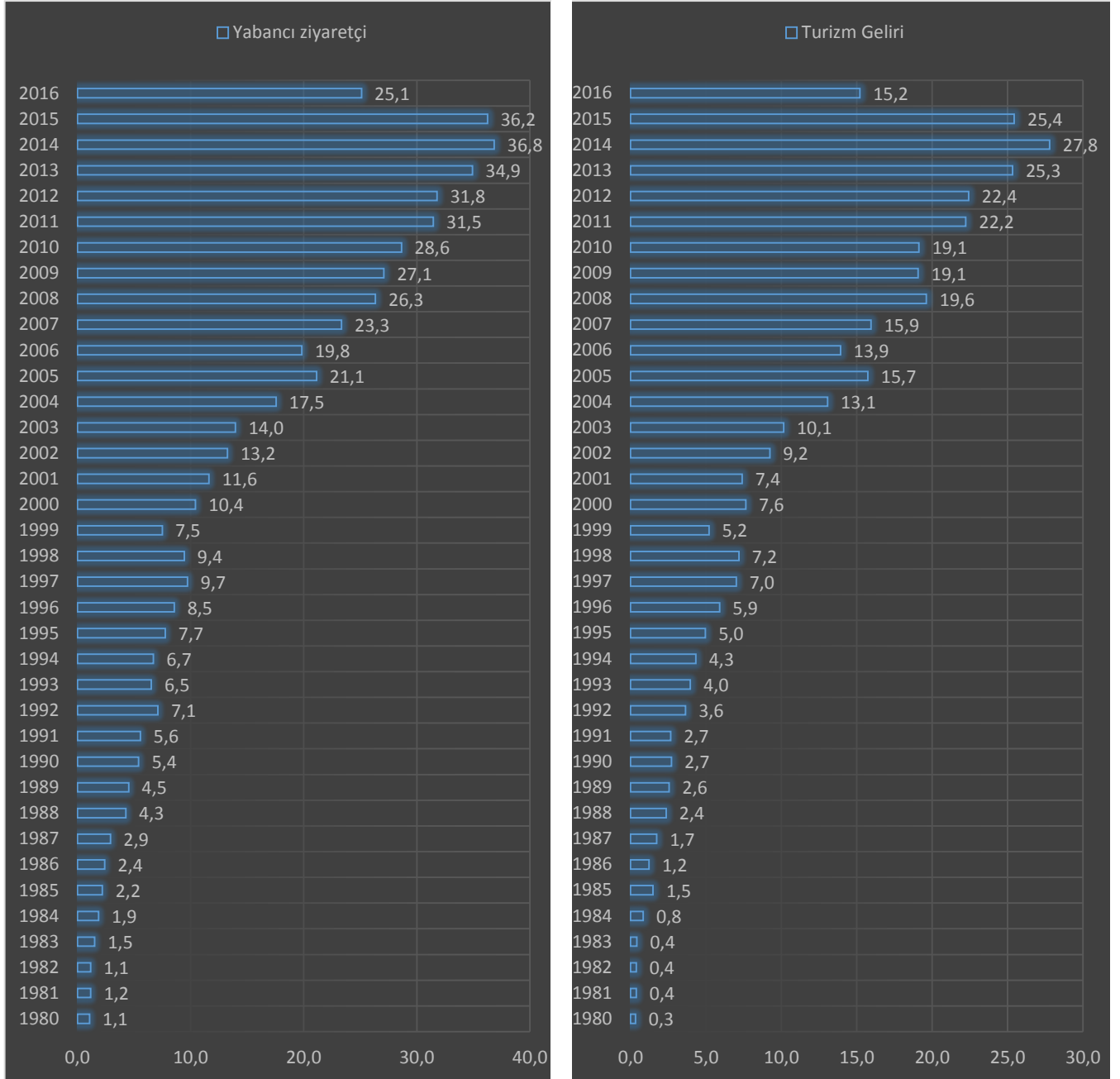
2015/2016 döneminde yaşanan küresel ve bölgesel sorunlar nedeniyle yaşanan krizde ise en büyük kayıp yaşandı. Türkiye turizminin bu kaybı aynı zamanda turizm gelirlerinde de paralel bir eğilim gösterdi.

1980 yılından bu yana Türkiye turizmi; Irak işgalleri, PKK terörü ve krizleri, küresel ekonomik krizler, deprem ve doğal felaketler, hastalıklar, Arap Baharı

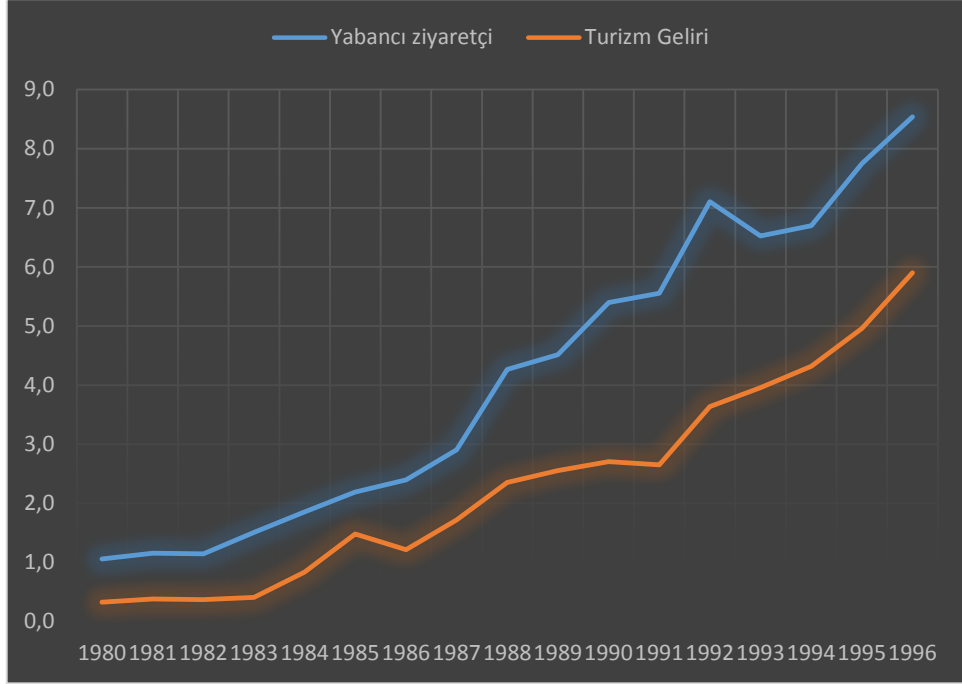
Türkiye turizmi krizlerde neler kaybetti?

Türkiye'ye gelen turist sayısı, milyon ve turizm geliri (milyar Dolar)
(1980-2016 dönemi)

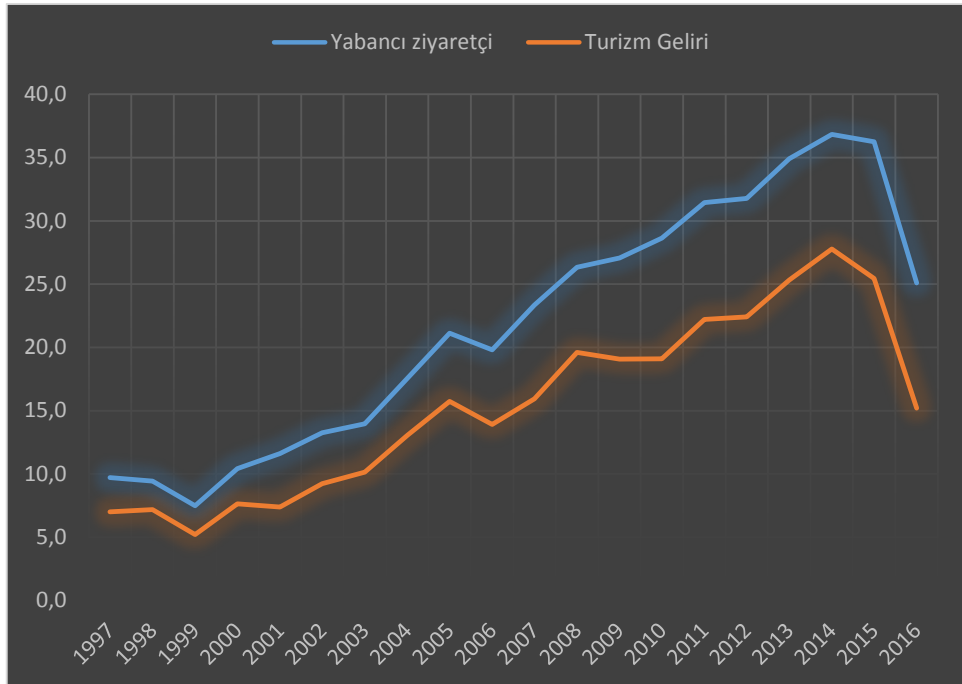

Dönemler itibariyle
Türkiye'ye gelen turist sayısı (milyon) ve turizm geliri (milyar Dolar)

(1980-1996 dönemi)

(1997-2016 dönemi)

KRİZ ANALİZİ TEMELİNDE BİR TAHMİN: 2017'DE TÜRKİYE'YE NE KADAR TURİST GELECEK?

2016 yılını yüzde 30'dan fazla düşüşle 10 milyondan fazla turist kaybı ile kapatan Türkiye 2017'den ne kadar umutlu.

Turizmdatabank'ın 2017 yılına ilişkin yaptığı yabancı turist sayısı tahminlerine göre, Türkiye turizminin önündeki en önemli gösterge Rusya pazarında beklenen iyileşme olarak duruyor.

2015'in sonunda başlayan daralma ve 2016 yılında yasakların devreye girmesi ile Rusya'daki turist kaybını 3 milyona yaklaştırdı.

2016 sonuna doğru yasakların kalkması ile ay bazında yeniden toparlanarak 2015 seviyelerini yakalayan Rusya pazarından 2017'de önemli oranda bir gelişme bekleniyor.

Ne var ki, Rusya'da yakalanan toparlanma diğer ana pazarlarda benzer eğilimi işaret etmiyor.

Öte yandan, yurtdışında yaşayan vatandaşların Türkiye ziyaretlerinde yükseliş devam ediyor. 2017'de de yabancı ziyaretçinin azalma eğilimini koruması durumunda vatandaş ziyaretçilerin sayısında çift haneli büyümenin sürmesi tahmin edilebilir. (Yabancı turistlerin pazarlara göre aylık seyri grafikler aşağıda sunulmuştur)

Rusya'da 2015'in yakalanması çok taraflı bilinmeyenlere sahip

Rusya'dan gelen turist sayısının 2016 ekim ayı ile birlikte 2015 yılı seviyesini yakalaması, 2017 yılı için pazarda yeniden 3,5-4 milyon bandına

ulaşılması beklentisini doğurdu.

Rusya ile ilişkilerin; özellikle Suriye ve Irak üzerinde varıldığı varsayılan uzlaşma ile daha da iyileşmesi, bölgesel sorunların hafiflemesi ve terör risklerinin azalması koşullarında, gelen Rus turist sayısını 2015'e çıkarması yüksek olasılık.

Ancak, yeni ABD yönetiminin bölgemiz üzerine uygulayacağı yeni politikaların; ABD-Rusya, Türkiye-Rusya, Türkiye-ABD ve AB-ABD-Rusya üçgenindeki ilişkileri nasıl etkileyeceği bir çok belirsizlik taşımakta.

AB'den Türkiye'ye talep durağan

2017'de Türkiye'nin ne kadar turist çekebileceğini en fazla belirleme gücüne sahip olan faktör ise Avrupa ülkelerinde oluşan algı ve hassasiyetlerdir.

2016 sonunda Avrupa turizm pazarında yapılan araştırma ve anketlerle değerlendirmelerde, Türkiye talebinin 2016'nın da gerisinde olduğu yönde. Şubat ve Mart 2017'ye kadar netleşecek olan Türkiye ilgisinin, yaşanan son terör olaylarının gölgesinde belirsizliği 2017 ortalarına kadar ötelemesi yüksek ihtimal.

Türkiye 2017'de kaç turist alabilir?

Turizmdatabank'ın yaptığı tahminlere göre, turizmin önünde 4 farklı senaryo bulunuyor.

Durağan Senaryo'ya göre; 2016 yılında 25 milyon bandına kadar düşen turist

sayısının, var olan pazar eğilimleri ve talep yapılanmasının devam etmesi, Rusya'dan katkının düşük kalması durumunda, 17 ila 19 milyon aralığına düşmesi mümkündür.

(Yurtdışında yaşayan vatandaşların Türkiye ziyaretleri de dahil edilirse, toplam ziyaretçinin 25-26 milyona ulaşması beklenebilir)

Rusya pazarında toparlanma olması ancak AB ve diğer pazarların 2016 eğilimini korumasını içeren İyimser Senaryo'ya göre, turist sayısının 2017'de 22 milyona yaklaşması beklenebilir. (Yurtdışında yaşayan vatandaşların Türkiye ziyaretleri de dahil edilirse, toplam ziyaretçinin 28-29 milyona ulaşması beklenebilir)

Hem Rusya hem de AB'den gelecek talebin iyileşmesi durumu öngören En İyi Senaryo'ya Türkiye 2017'de 25 milyonu aşan, yani 2016 yılını tekrarlayan veya kısmen geçen bir turist hareketi yaşayabilir.

(Yurtdışında yaşayan vatandaşların Türkiye ziyaretleri de dahil edilirse, toplam ziyaretçinin 31-32 milyona ulaşması beklenebilir)

Diğer yandan, küresel ve bölgesel olumsuzlukların artması ve süreçlerin Türkiye aleyhine işlenmesini öngören En Kötü Senaryo'ya göre ise, 2017'de gelecek turist sayısı 15 milyonun da altına düşebilecektir.

(Yurtdışında yaşayan vatandaşların Türkiye ziyaretleri de dahil edilirse, toplam ziyaretçinin 21-22 milyona ulaşması beklenebilir)

2017 yılı turizm geliri tahmini

2017 yılında Türkiye'nin turizm geliri için 3 farklı senaryo mevcut. Buna göre, var olan eğilimlerin devam ettiği Durağan Senaryo'da yabancılardan ve vatandaş ziyaretçilerden elde edilecek toplam turizm geliri, 17 milyar Dolar gibi gerçekleşebilir.

İyimser Senaryoya göre, yabancılardan ve vatandaş ziyaretçilerden elde edilecek toplam turizm geliri ise 19 milyar Dolar gibi tahmin ediliyor.

Diğer yandan, En İyi Senaryo'ya göre toplam gelirler, 21 milyar Doları aşabilme kapasitesine sahip olacak.

Toplam ziyaretçi (yabancı+vatanadaş) sayısı ve 2017 tahminleri, milyon kişi
Türkiye'ye toplam turizm geliri ve 2017 tahminleri, milyar Dolar

Yıllar	Toplam Ziyaretçi	Turizm Geliri
2014	42,39	34,3
2015	42,24	31,4
2016	31,71-32,01	21,68
2017-A	21,11-22,11	15,75
2017-1	25,37-26,87	17,39
2017-2	27,96-29,49	19,02
2017-3	31,75-32,75	21,53

2017-A: En Kötü Senaryo

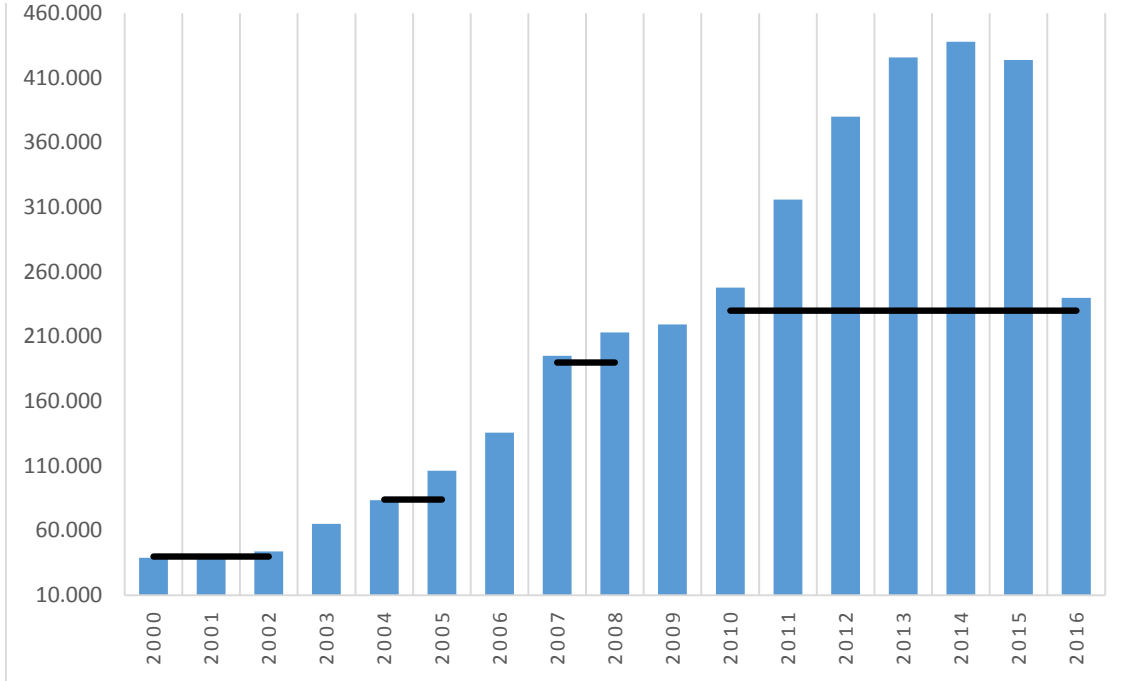
2017-1: Durağan Senaryo

2017-2: İyimser Senaryo

2017-3: En İyimser Senaryo

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

ANA PAZARLARDA KAYIPLAR; TÜRKİYE TURİZMİNİ 10 YIL GERİYE GÖTÜRDÜ

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

ALMANYA

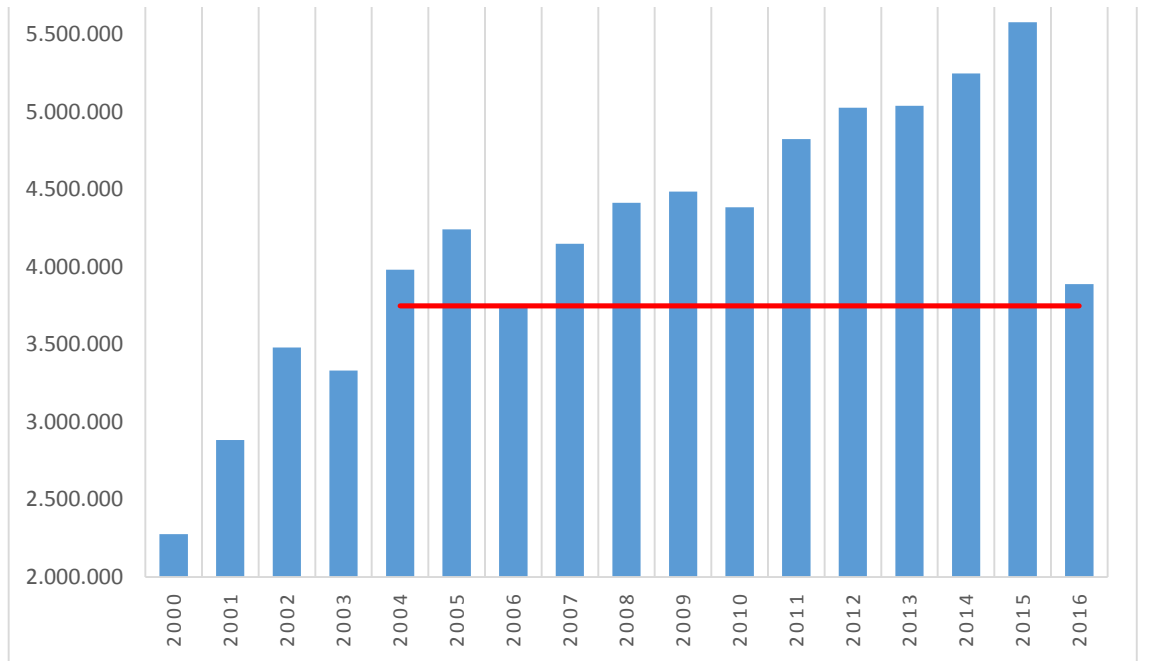
Alman pazarı 10 yıl geriye düştü
Toparlanan Alman pazarını “terör” ve “darbe” dibe vurdu.

2016 yılı başından yaz aylarına kadar gerileme kaydeden Alman turist sayısı, yaza doğru toparlanma eğilimi göstermeye başlamıştı.

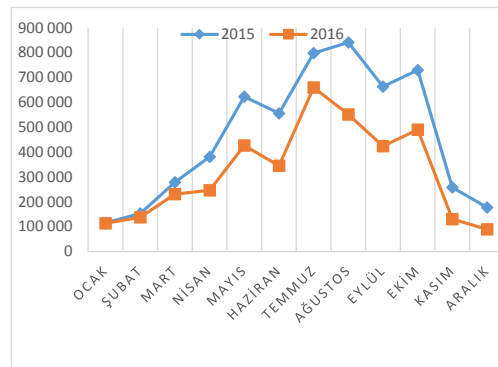
Ancak İstanbul Sultanahmet'teki terör olayları ve ardından gelem darbe girişimi bu trendi kırarak Almanyadan gelen turist sayısını büyük oranda düşürdü.

2016 sonuna gelindiğinde turist sayısı olarak Almanya pazarı 10 yıl geriye düştü. 2016'da 1,7 milyona yakın gerileyen ve 4 milyonun altına düşen Alman sayısı benzer seviyeye 2006/2007 döneminde ulaşmıştı.

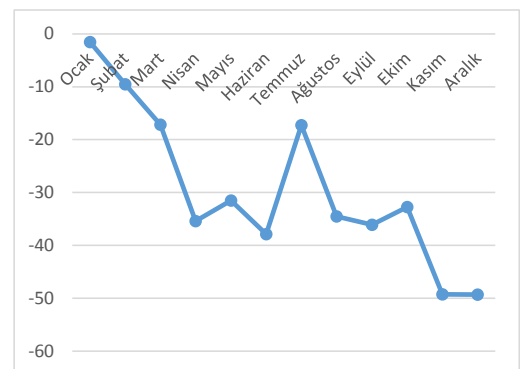
Almanyadan gelen ziyaretçi sayısı

Aylara göre girişler

2016 yılı aylık değişimler,%

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

RUSYA

Rusya pazarında 15 yılın kazancı 1 yılda eridi.

En dinamik pazarımız Uçak Krizi'nin gölgesinde kaldı.

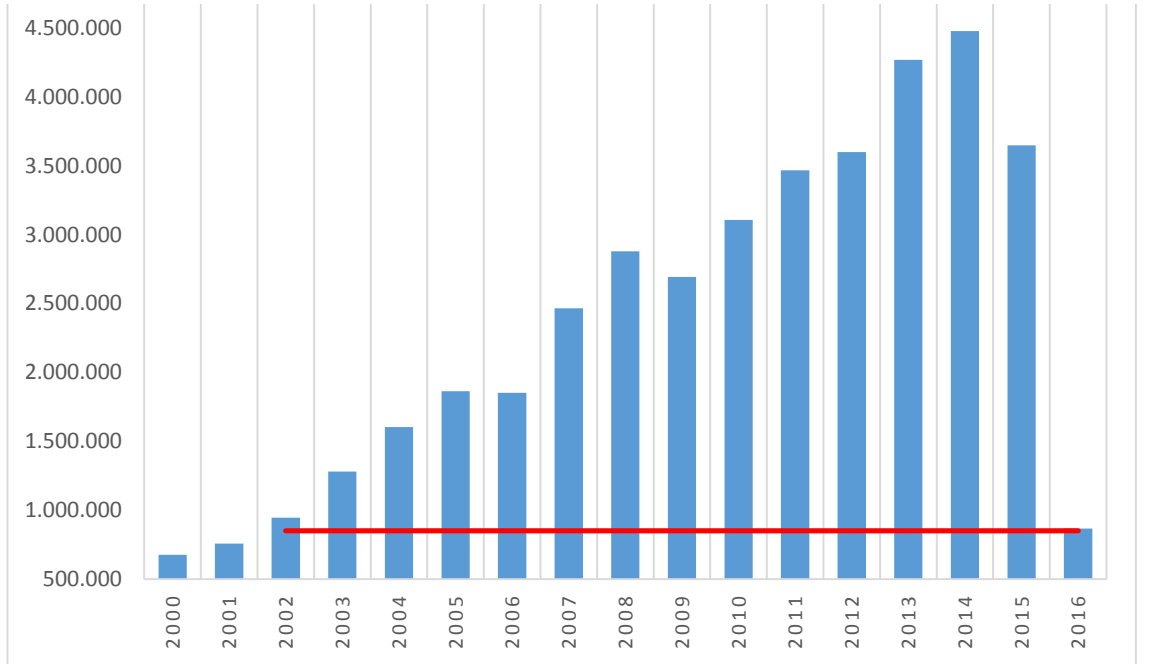
2016 yılında Rusya pazarında yaşanan kriz, Avrupa pazarlarından oldukça farklı bir nedene bağlı kaldı. Kasım 2015'te sınır ihlali yapan Rus savaş uçağının düşürülmesi ve iki ülke arasındaki gerginlik, Rusya'dan elde edilen kazançın 1 yılda tükenmesine yol açtı.

Rusya'dan Türkiye'ye gelen turist sayısı 2016 yılında 3 milyona yakın kayıpla 1 milyonun altına düştü. Türkiye 15 yıl

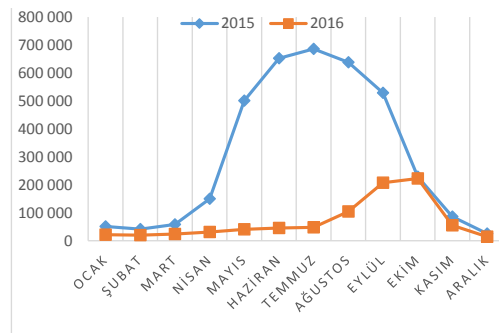
önce de Rusya'dan bu kadar turist çeker durumda idi.

Diğer yandan Rusya pazarındaki düşüş, yalnız Türkiye için söz konusu değildi. Terör yüzünden Rusya'ya kapalı olan Mısır, sıfır turist noktasına düşerken, İspanya, Yunanistan ve diğer rakipler umduğunu bulamadı. Burada esas neden, ekonomik ve politik nedenlerle daha az Rus turistini yurtdışına çıkması idi.

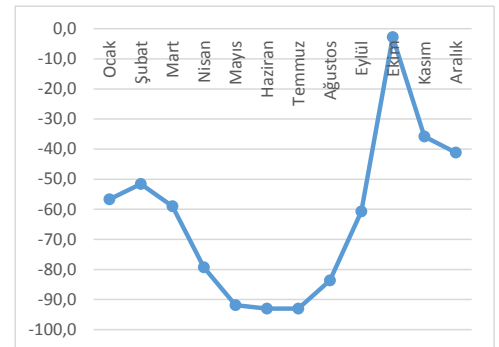
Rusya'dan gelen ziyaretçi sayısı

Aylara göre girişler

2016 yılı aylık değişimler,%

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

İNGİLTERE

İngiltere'deki düşüş eğilimi arttı.
8 yılın kazancı 1 yılda harcandı.

Türkiye'ye gelen turist sayısı bakımından İngiltere pazarı, 2010 yılında yakaladığı 2,6 milyonluk tepe noktasından 2015'e kadar gerilemeye devam etti.

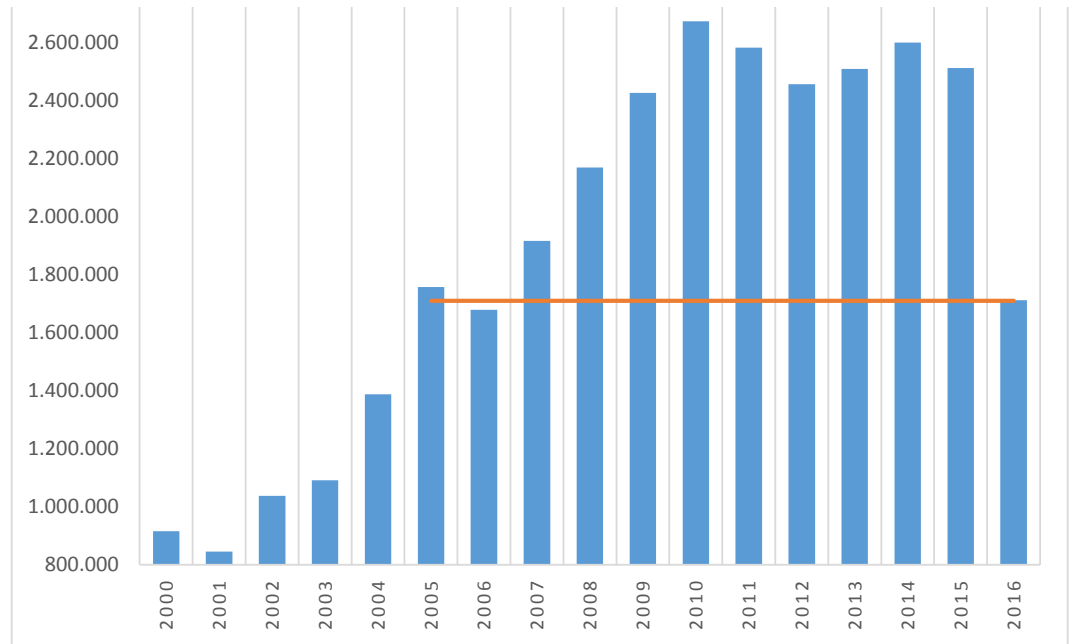
Ancak 2016'da yaşanan ekonomik, politik ve istikrarsızlık ve terör olayları gibi ani değişimler, bu gerilemeyi daha da derinleştirdi.

2016 yılında Türkiye 800 binden fazla İngiliz turisti kaybetti.

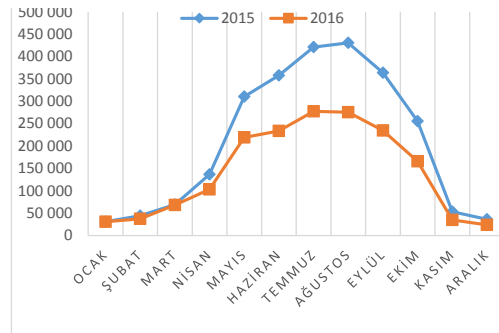
1,7 milyona gerileyen İngiliz turist sayısı Türkiye turizmini bu pazarda 10 yıl geri götürdü.

Türkiye 2005/2006 döneminde de İngiltere'den bu seviyede turist alabiliyordu.

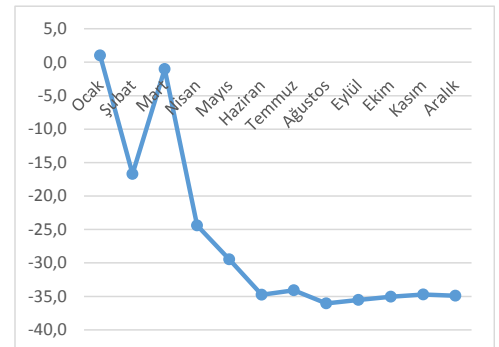
İngiltere'den gelen ziyaretçi sayısı

Aylara göre girişler

2016 yılı aylık değişimler,%

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

İSKANDİNAVYA

İskandinavya'da kayıplar 8 yılın kazancını sıfırladı.
2016'da turist kaybı 600 bini aştı.

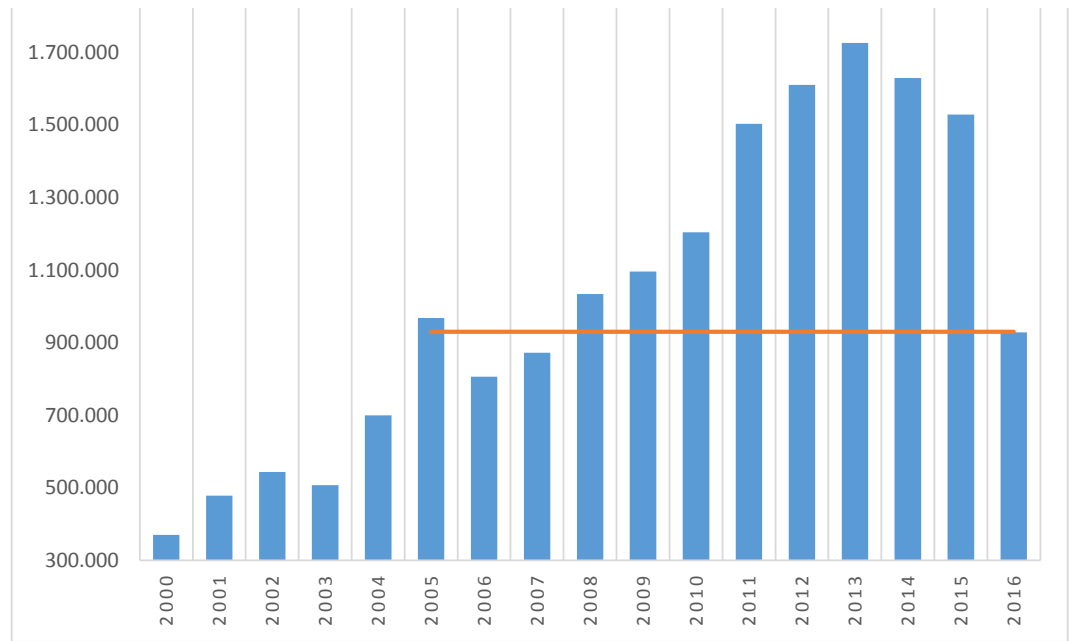
Türkiye turizminin ana turist kaynağı pazarlarından İskandinavya 2006-2013 yılı dönemindeki hızlı büyümesini son yıllarda sürdürmedi.

2013'ten bu yana süren düşüş eğilimi, 2016 yılında büyük boyutlara ulaştı. 600 binden fazla turist kaybedilen pazardan gelen ziyaretçi sayısı 1 milyonun altına geriledi.

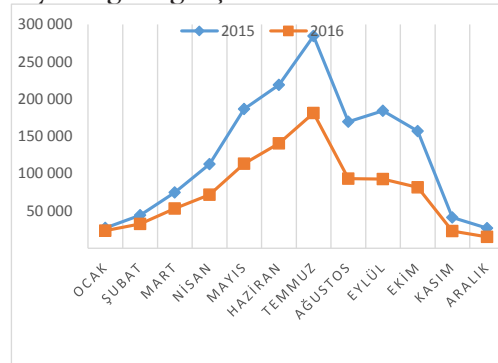
2015 ve 2016 kriz döneminde yaşanan bu daralma, pazarda 2005/2006 dönemine yaklaşan bir turist hacmine gerilemeyi gösteriyor.

Bu da pazarda 8 yılda elde edilen turist artışının son bir yılda kaybedildiğine işaret ediyor.

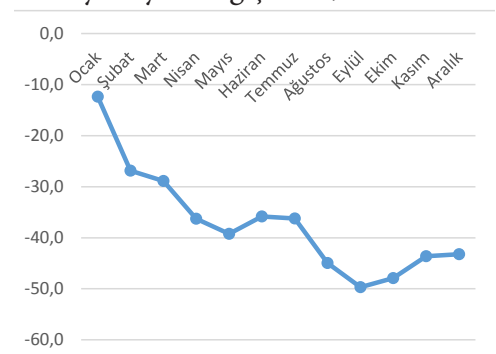
İskandinavya'dan gelen ziyaretçi sayısı

Aylara göre girişler

2016 yılı aylık değişimler,%

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

HOLLANDA

Hollanda pazarında 14 yıl geriye dönüldü.
10 yılda kazanılan turist sayısı 2 yılda kaybedildi.

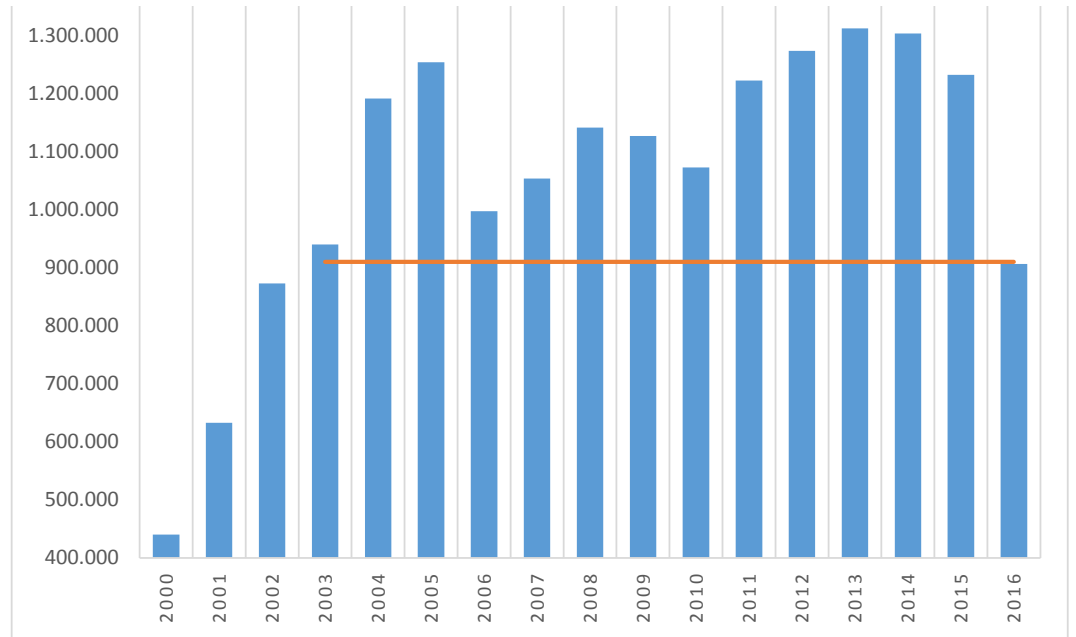
Türkiye'nin Avrupa pazarları içinde en fazla turist çektiği pazarlardan biri olan Hollanda, 2008-2009 krizinden sonra 2013 yılına kadar sürekli gelişen bir eğilim sergiledi.

Pazarda 2014 ile başlayan düşüş, 2016 yılı tamamlandığında ciddi boyuta ulaştı. 2016 yılında Hollanda'dan gelen turist sayısı 330 binden fazla kayıpla

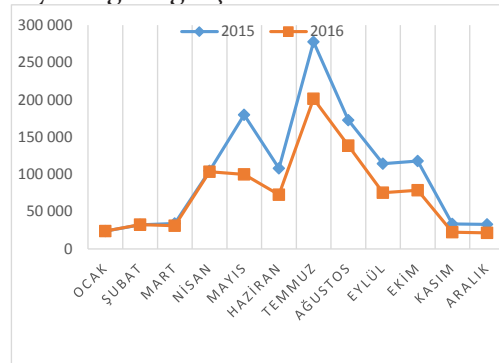
900 bin dolayında kadar düştü. 2016'da yaşanan bu kayıpla ulaşılan toplam turist sayısı 2003 yılı gibi 13-14 yıllık bir performans kaybına denk düşüyor.

Yani Türkiye 2003-2014 döneminde elde ettiği 370 bin dolayındaki turist kazancını, 2014-2016 döneminde kaybetmiş oldu.

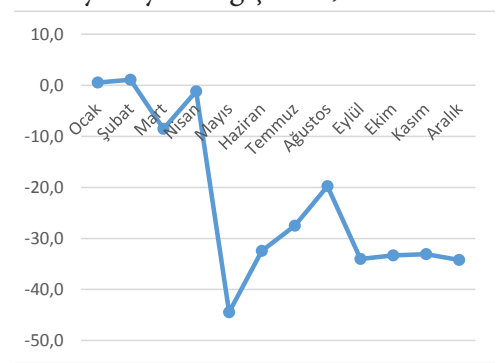
Hollanda'dan gelen ziyaretçi sayısı

Aylara göre girişler

2016 yılı aylık değişimler,%

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

UKRAYNA

Rusya'daki kriz Ukrayna'ya yaradı.
Ukrayna 2016'da extra büyüme yakaladı.

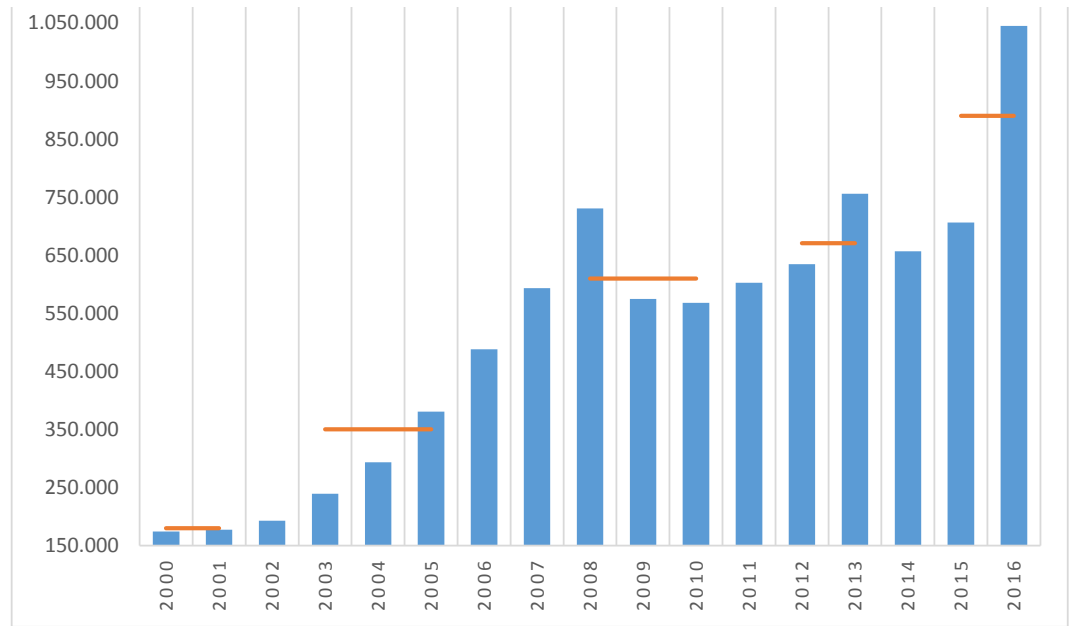
Türkiye'ye gelen turist pazarında, BDT pazarları içinde en yüksek büyüme oranlarına sahip olan Ukrayna, 2016 yılını rekor bir artışla tamamladı. Son 20 yılda, 2000-2008 döneminde istikrarlı büyüme eğilimi gösteren Ukrayna pazarı 2013 yılına kadar 2008 seviyesine gelememi.

2013 yılında yeniden rekor büyüme dönemi yaşayan Ukrayna'dan gelen tu-

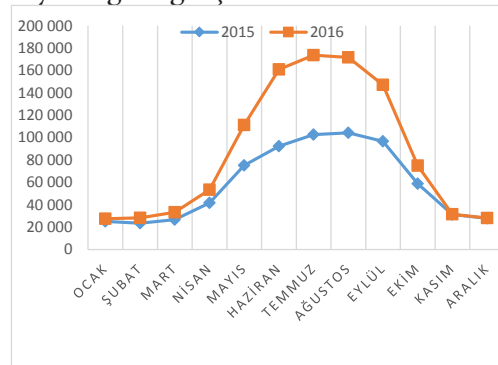
rist sayısı 750 bin bandını aşmıştı. 2014 ve 2015 döneminde gerileyen ancak kendi içinde küçük oranlı büyümesine devam eden pazar, 2016'da Rus turistin yokluğunda Türkiye'ye çok büyük katkı sağladı.

2016'da 1 milyon bandını aşan Ukraynalı turist sayısı gelişimi yeni bir basamağa daha çıkmış oldu.

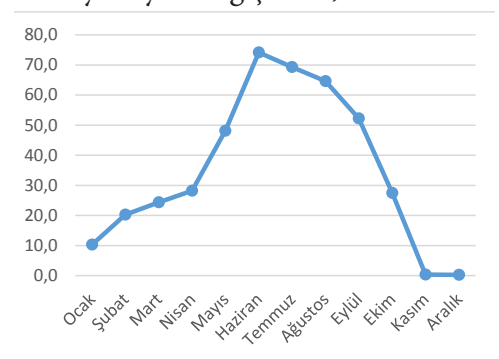
Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayısı

Aylara göre girişler

2016 yılı aylık değişimler,%

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

FRANSA

Fransa pazarındaki erime durdurulamadı.
Fransa'dan gelen turist sayısı 13 yıl geriye düştü.

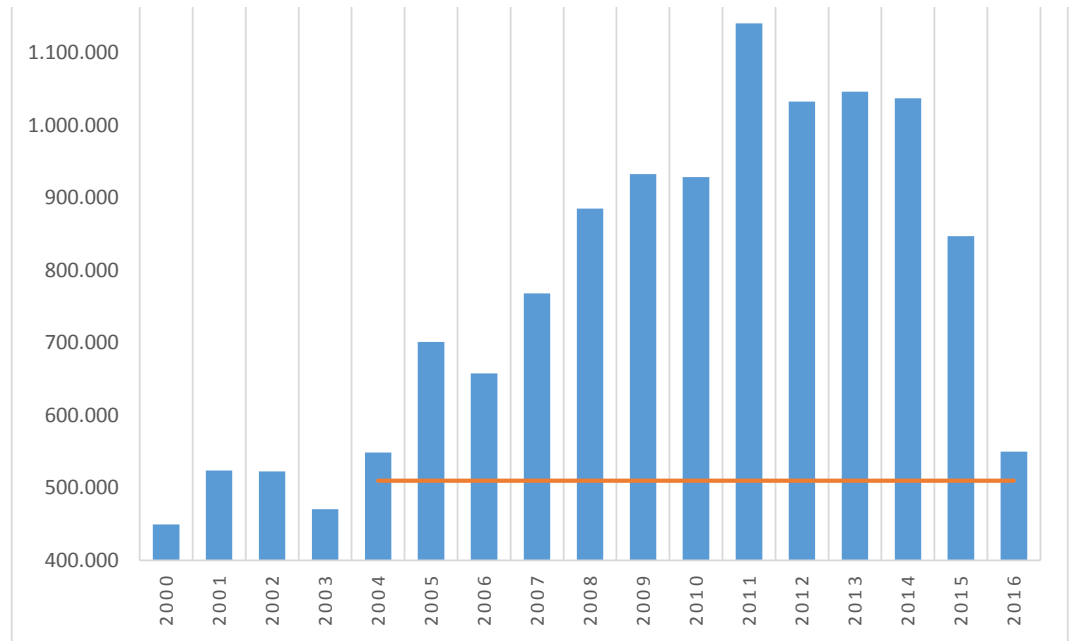
Bir dönem Türkiye turizmi için en istikrarlı büyüme gösteren kaynak pazarlardan biri olan Fransa, 1 milyon bandını aşarak umut veriyordu.

2011 yılında yakaladığı 1 milyonluk turist seviyesini, yukarı yönlü olarak bir daha geliştiremeyen pazar 2016 yılında çok keskin bir gerileme yaşadı.

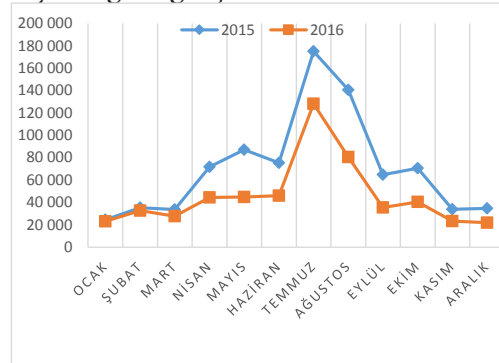
2011-2014 döneminde 1 milyon bandında durağan bir seviye gösteren Fransa pazarı, 2015 yılında 1 milyonun altında bir performans sergilemişti.

2016 yılında 300 bin daha turist kaydedilen pazarda, 2015-2016'da toplam kayıp 490 bine yaklaştı.

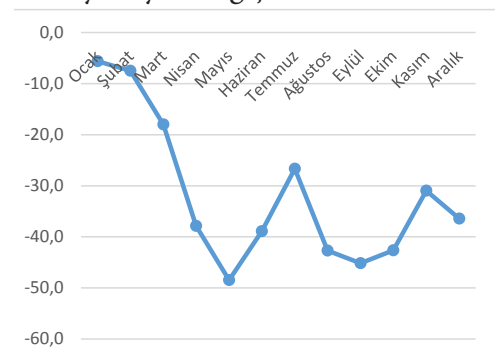
Fransa'dan gelen ziyaretçi sayısı

Aylara göre girişler

2016 yılı aylık değişimler,%

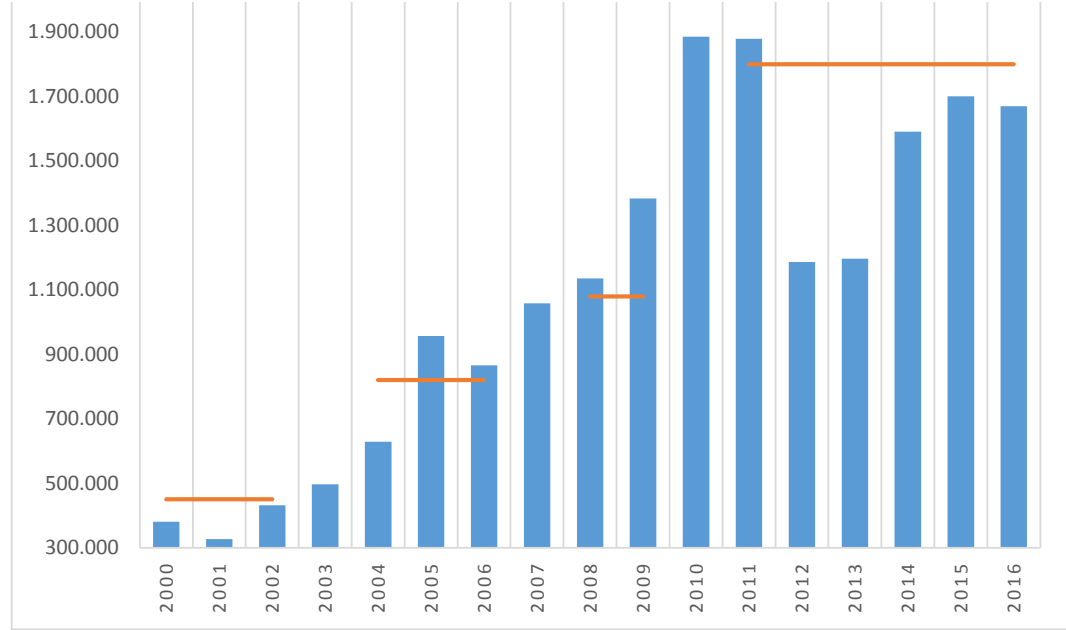

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

İRAN

İran pazarı hala 2010 yılının gerisinde.
Pazardaki büyüme eğilimi istikrar arıyor.

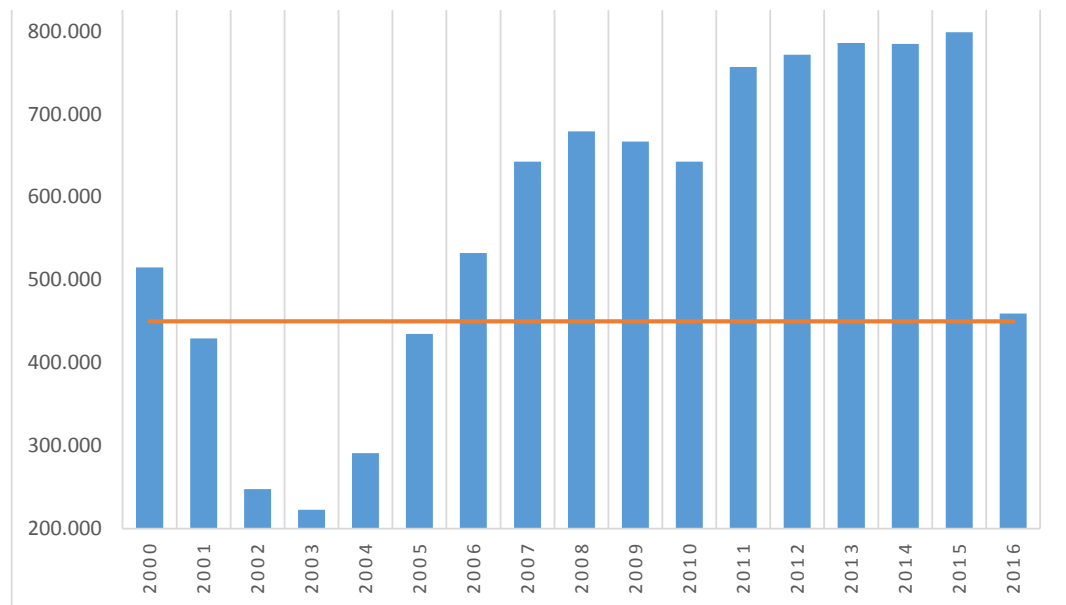
İrandan gelen ziyaretçi sayısı

A.B.D

ABD 13 yıl geriye döndü.
ABD'den gelen turist sayısı 345 bin azaldı.

ABD'den gelen ziyaretçi sayısı

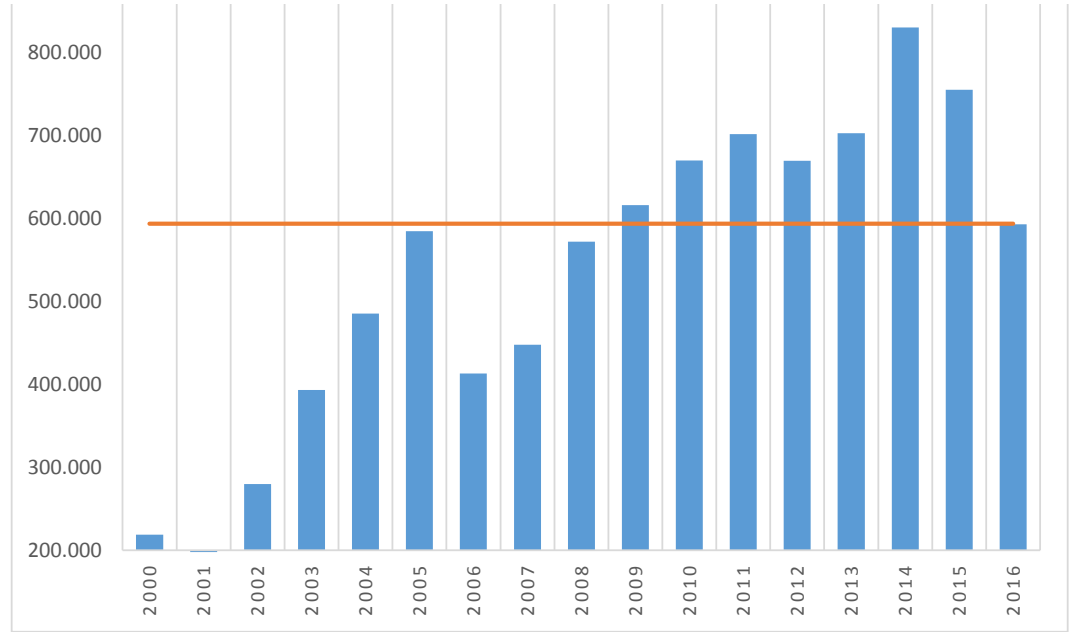

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

YUNANİSTAN

Yunan pazarı 10 yıl geriye gitti.
Pazar 2014'ten beri gerileme içinde.

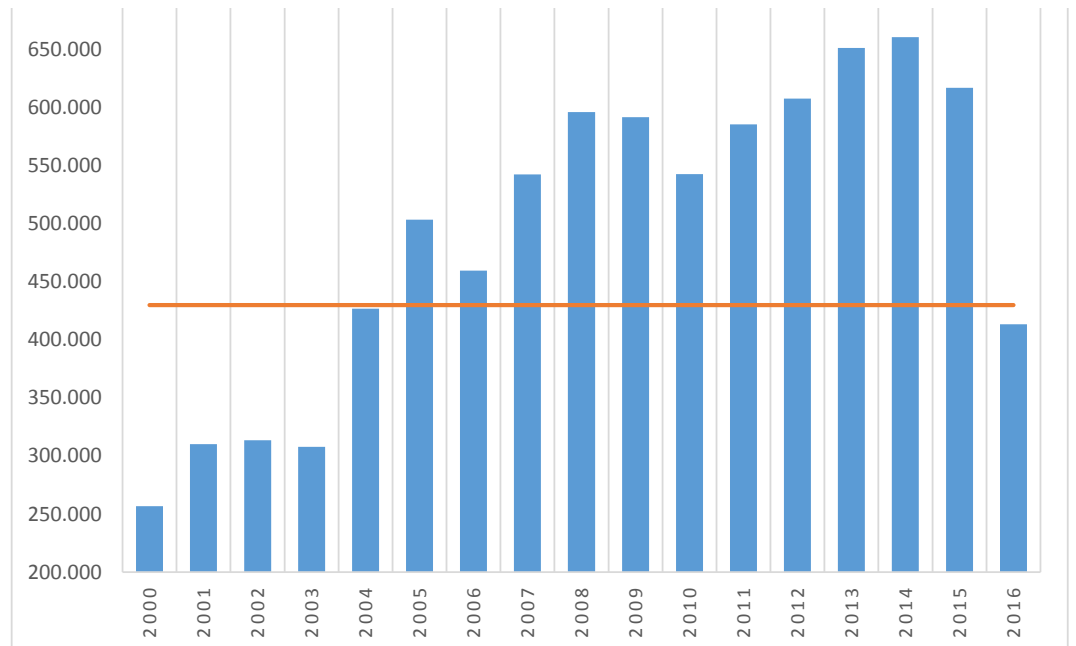
Yunanistan'dan gelen ziyaretçi sayısı

BELÇİKA

Belçika pazarı 12 yıl geriye gitti.
Pazarda son 2 yıl 250 bin kayıp var.

Belçika'dan gelen ziyaretçi sayısı

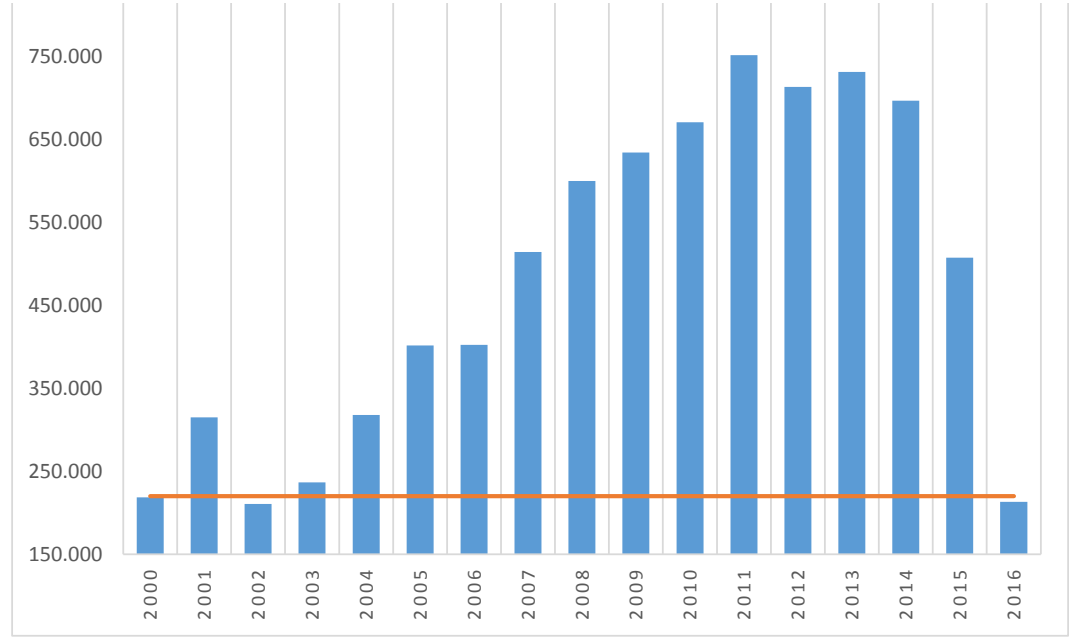

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

İTALYA

İtalya pazarındaki erime büyük.
Pazar 2011'ten beri sürekli gerileme içinde.

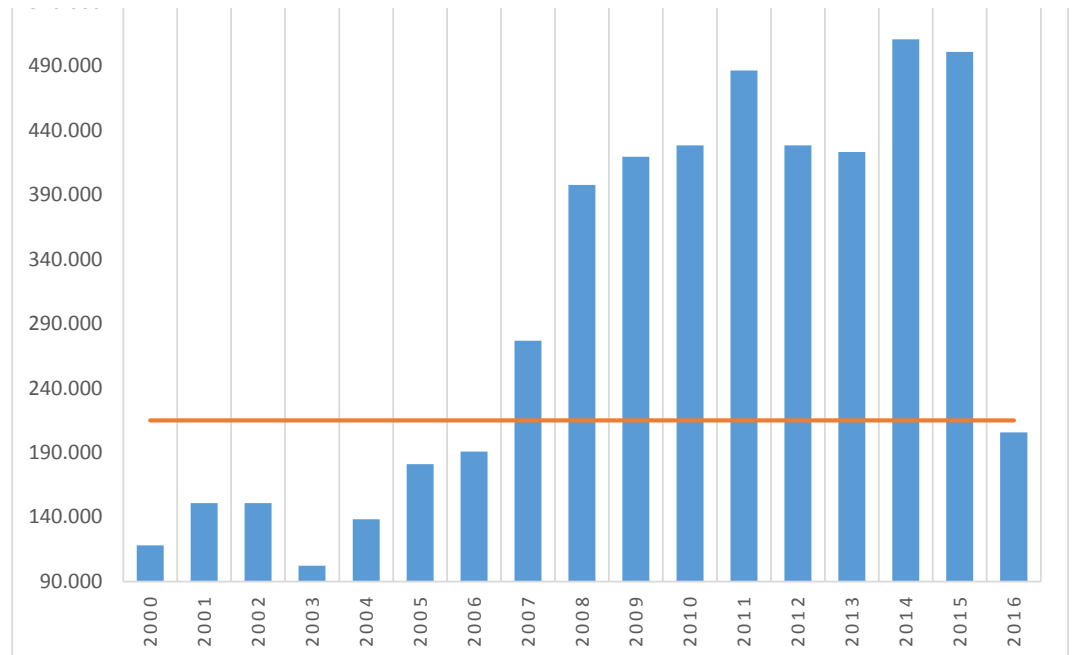
İtalya'dan gelen ziyaretçi sayısı

POLONYA

Polonya pazarında kayıp büyük.
500 bin bandını aşan pazar 2016'da 10 yıl geriledi.

Polonya'dan gelen ziyaretçi sayısı

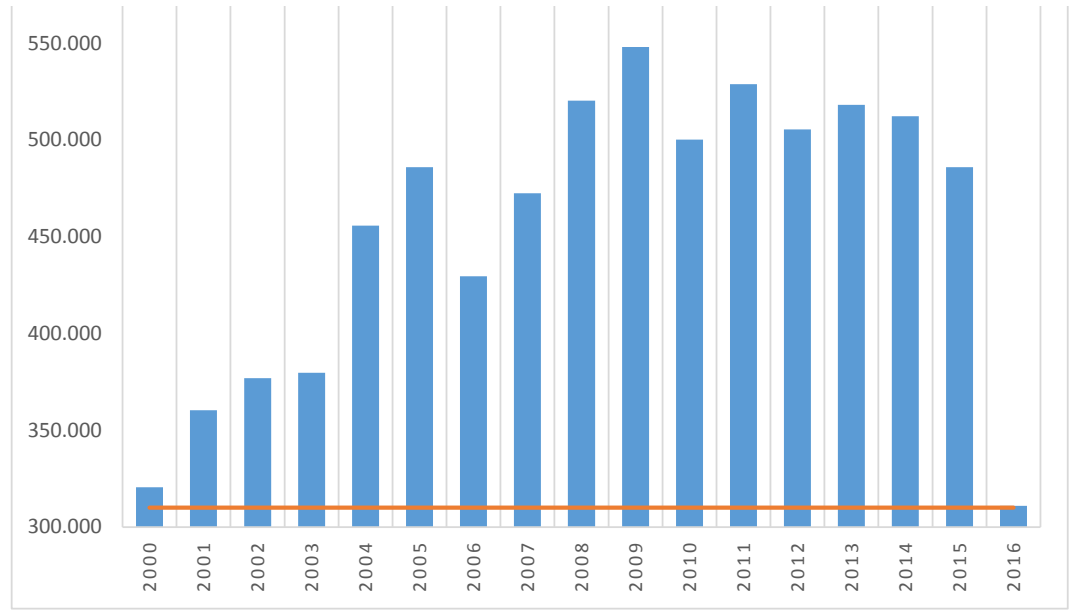
TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDAN KAYIP VE KAZANÇLAR

AVUSTURYA

Avusturya 15 yıl geriye döndü.

Pazar 2009'dan beri istikrara kavuşamadı.

Avusturya'dan gelen ziyaretçi sayısı

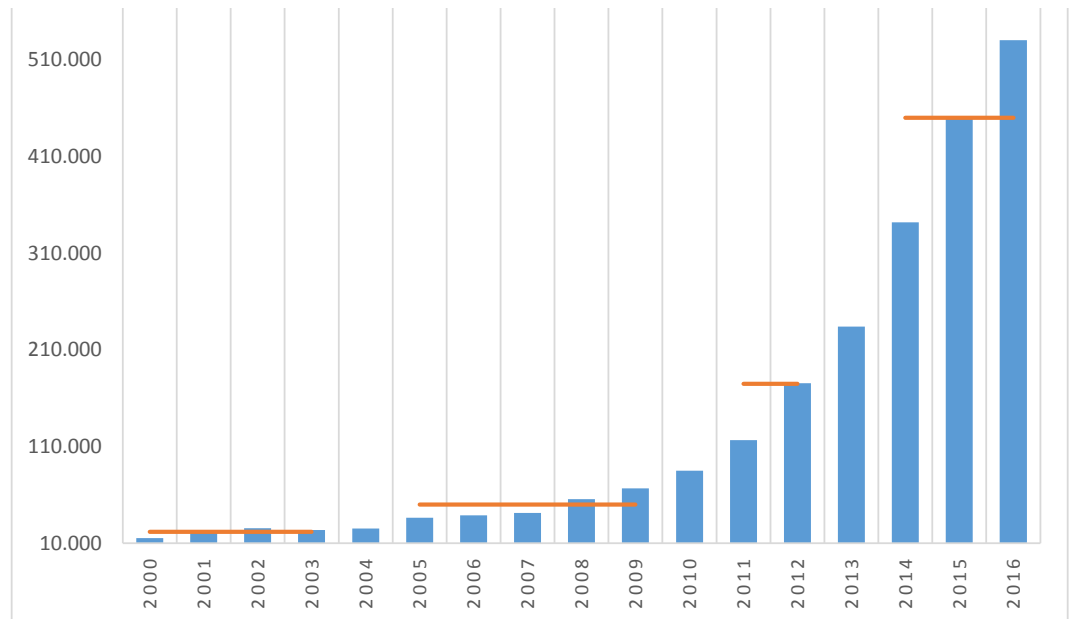

S.ARABİSTAN

Pazardaki büyüme 2011'den sonra hızlandı.

Gelişimde Arap Baharı en önemli eşik oldu.

S.Arabistan'dan gelen ziyaretçi sayısı

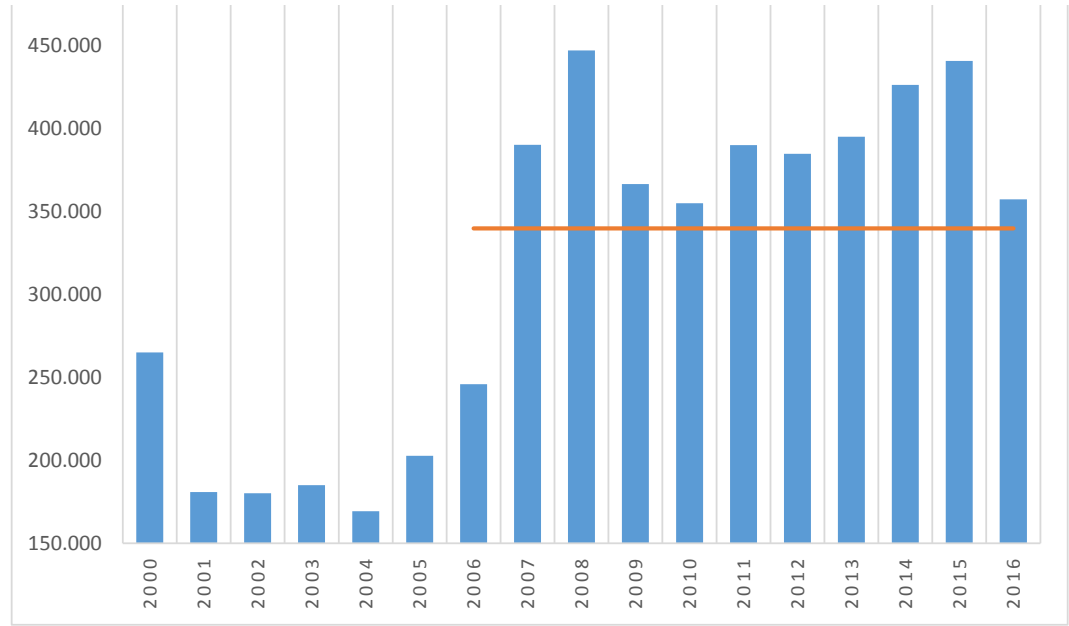
TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

ROMANYA

Romanya 5 yıl geriledi.

2007 sonrası 2. büyüme dönemi istikrarı arıyor.

Romanya'dan gelen ziyaretçi sayısı

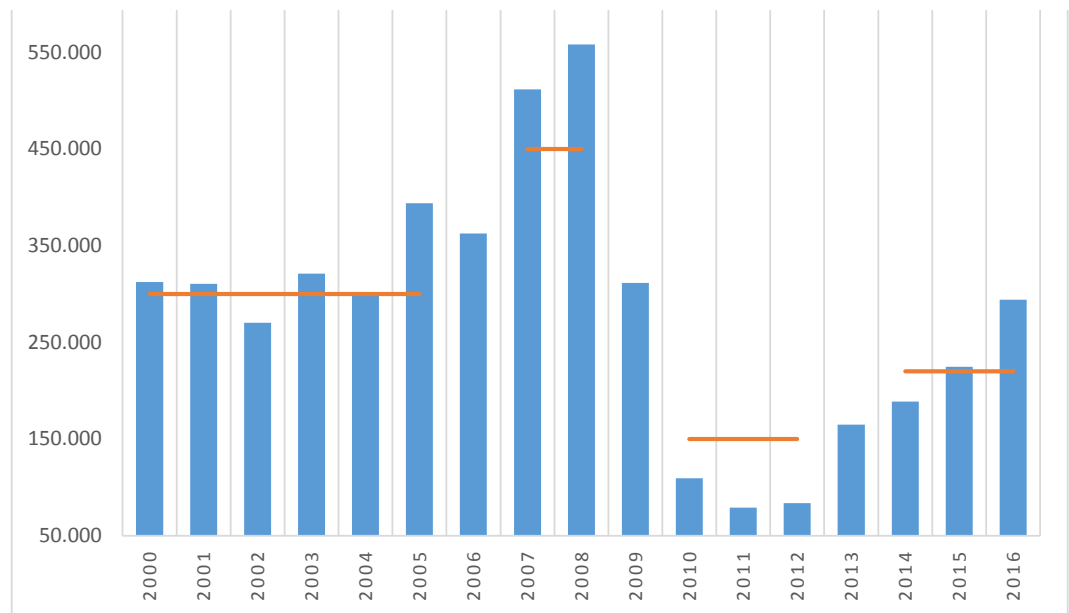

İSRAİL

Pazar 2016 ile yeniden büyüme trendine girdi.

Pazarda 2005 öncesi hacme ulaşıldı.

İsrail'den gelen ziyaretçi sayısı

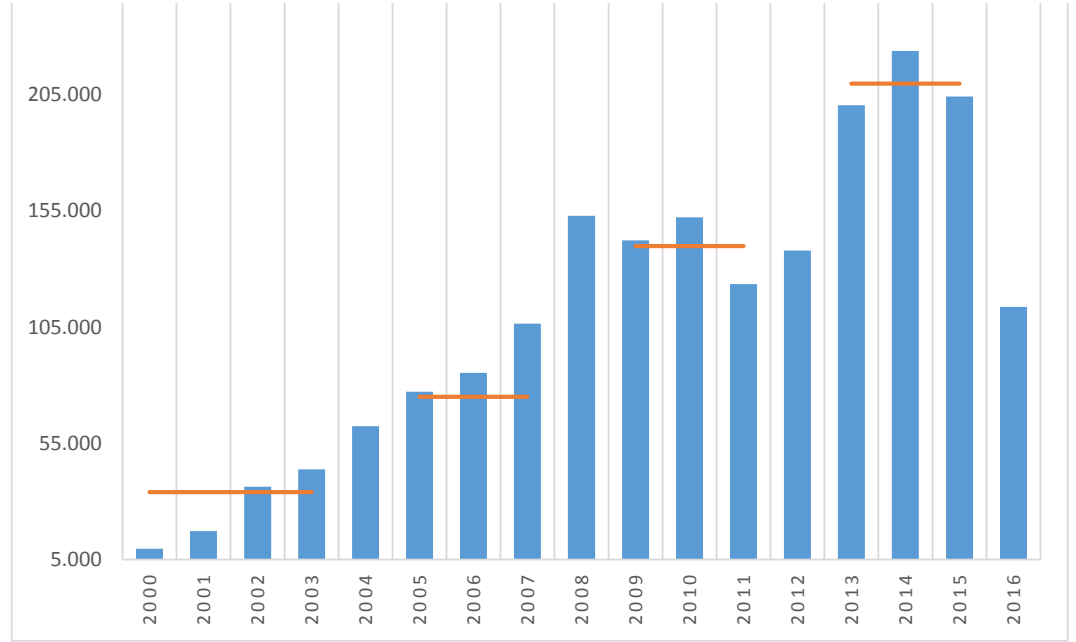
TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ ANA PAZARLARDA KAYIP VE KAZANÇLAR

BELARUS

Pazarda 9 yıl geri gidildi.

2012'de başlayan yeni büyüme dönemi kırıldı.

Belarus'dan gelen ziyaretçi sayısı

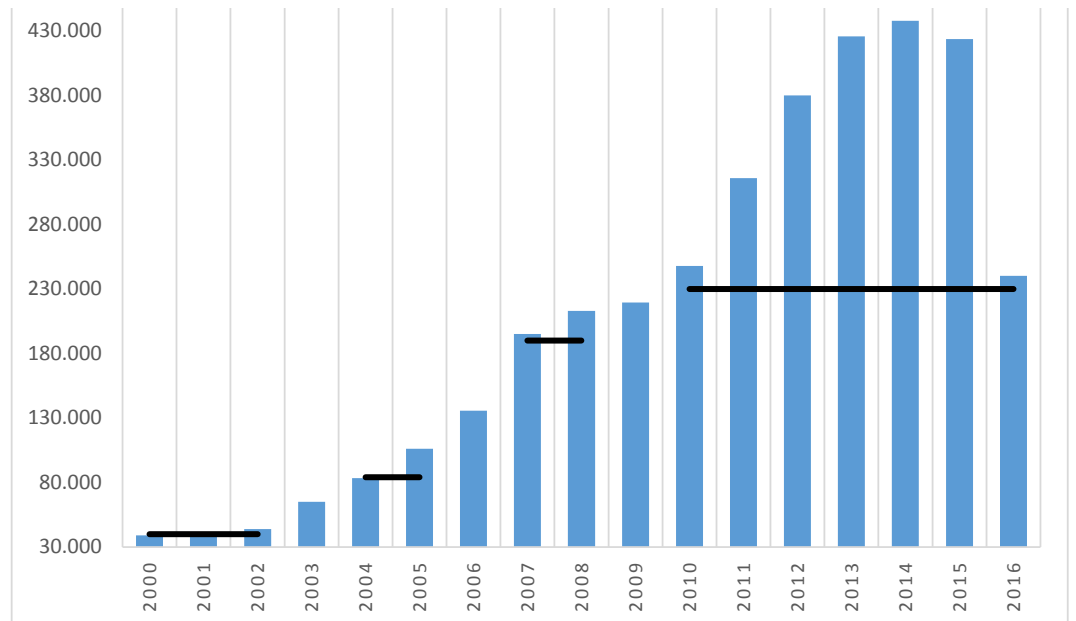

KAZAKİSTAN

Pazardaki 15 yıllık büyüme trendine girdi.

Pazarda 2010 öncesine dönüldü.

Kazakistan'dan gelen ziyaretçi sayısı

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ

2015/2016 KRİZİNİN TURİSTİK MERKEZLERDEKİ G Ö R Ü N Ü M Ü

2

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ
KRİZİN TURİSTİK MERKEZLERDEKİ GÖRÜNÜMÜ

ANTALYA TURİZMİ

2016'da asıl kayıp Antalya'da yaşandı.

2016'da yaşanan krizin merkezinde Rusya pazarı yer almasına karşın, Avrupa ülkelerinde yaşanan talep daralması da krizin boyutlarının büyümesine yol açtı.

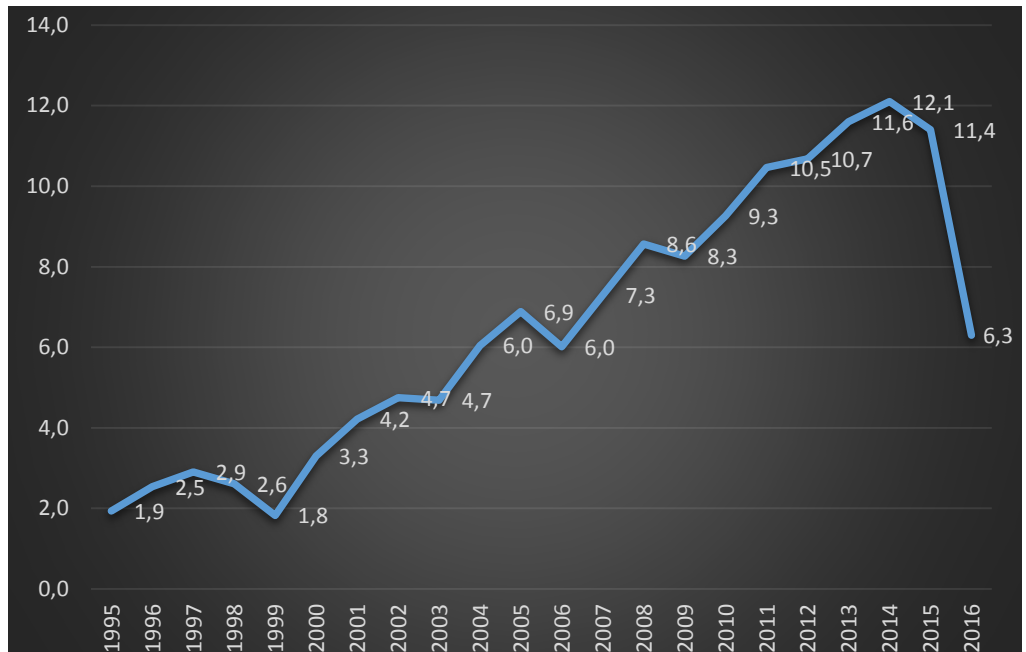
Rusya merkezli krizin Türkiye'deki turistik merkezler açısından en büyük zararı Antalya'da görüldü.

Çünkü Antalya, Rusya'dan gelen turistleri neredeyse tek başına (Gelen Rus turistinin yüzde 70'inden fazlası Antalya'yı tercih etmektedir.) ağırlayan destinasyon konumundaydı.

2016 yılında Türkiye turizmi, Rus hükümetince getirilen uçuş yasağından dolayı, Rus turist sayısında yüzde 90'ı bulan bir kayıp yaşarken, bu kaybın neredeyse tamamı Antalya'da görüldü.

Diğer yandan başta Almanya olmak üzere Avrupa pazarlarında görülen daralmanın önemli bir kısmı da yine Antalya'nın hanesine yazıldı.

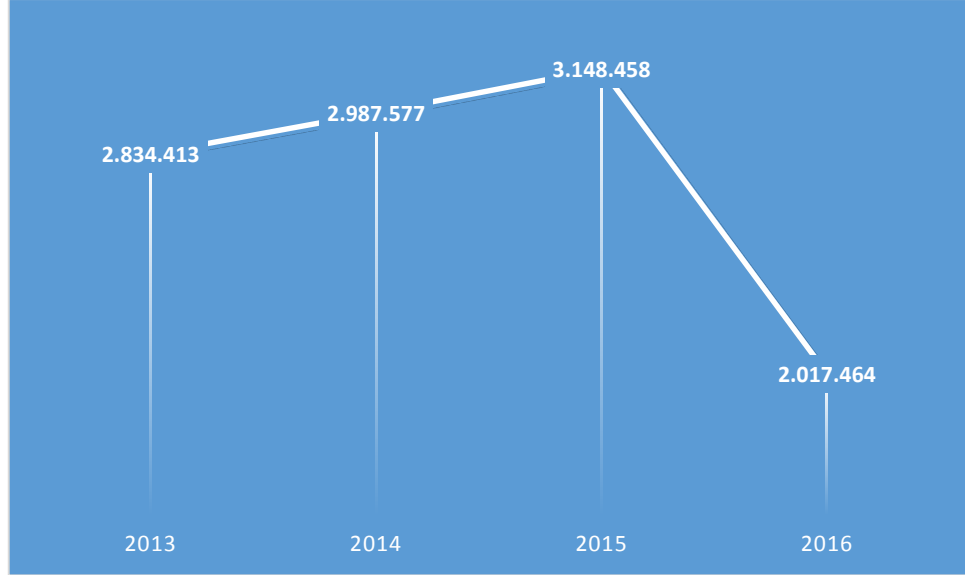
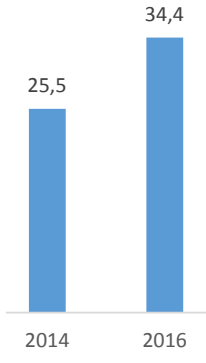
Antalya'ya gelen yabancı ziyaretçiler, milyon

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?

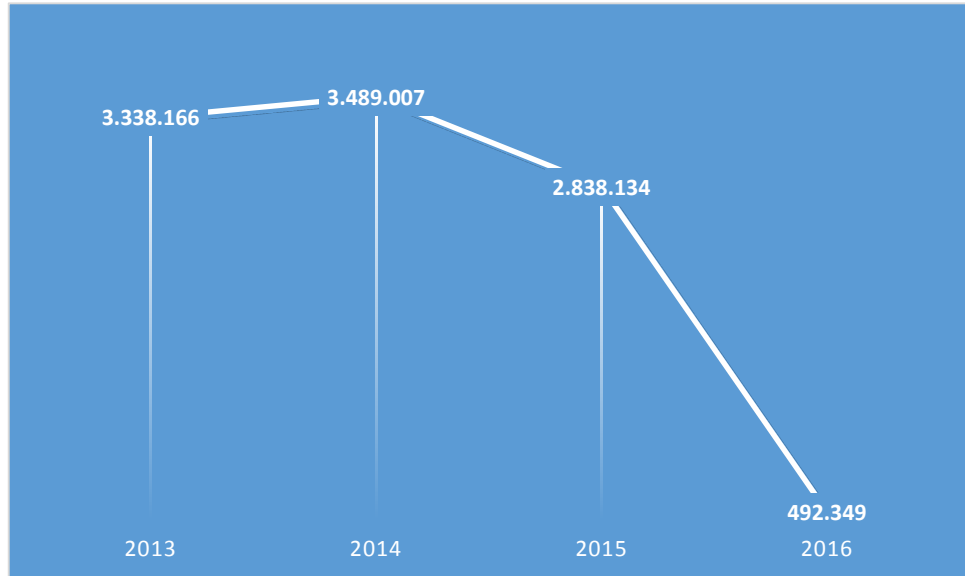
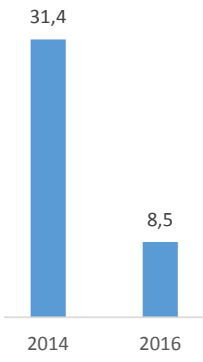
Antalya'ya ALMANYA'dan gelen ziyaretçiler

Antalya'da
ALMAN PAYI

Antalya'ya RUSYA'dan gelen ziyaretçiler

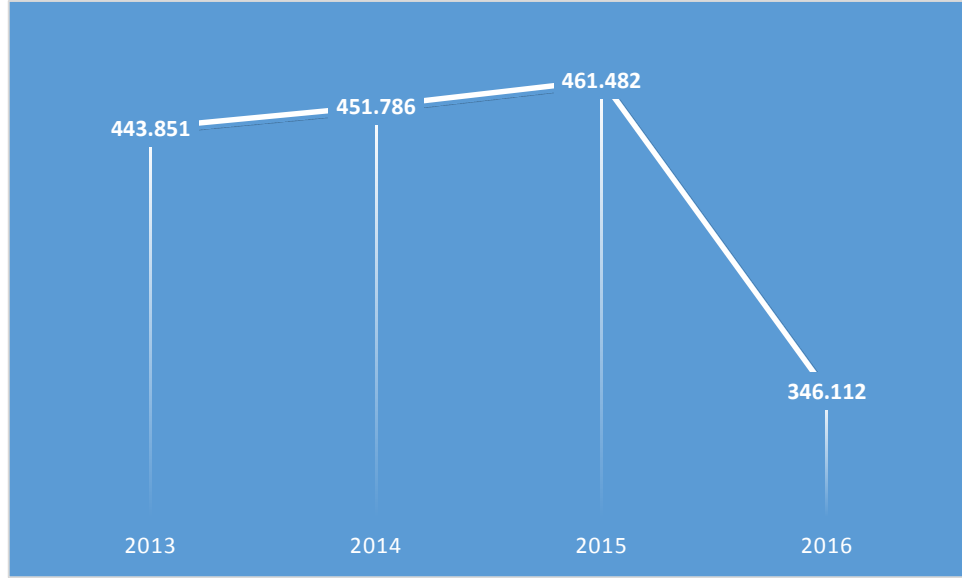
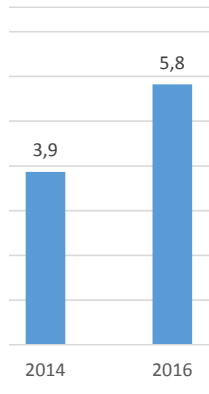
Antalya'da
RUSYA PAYI

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?

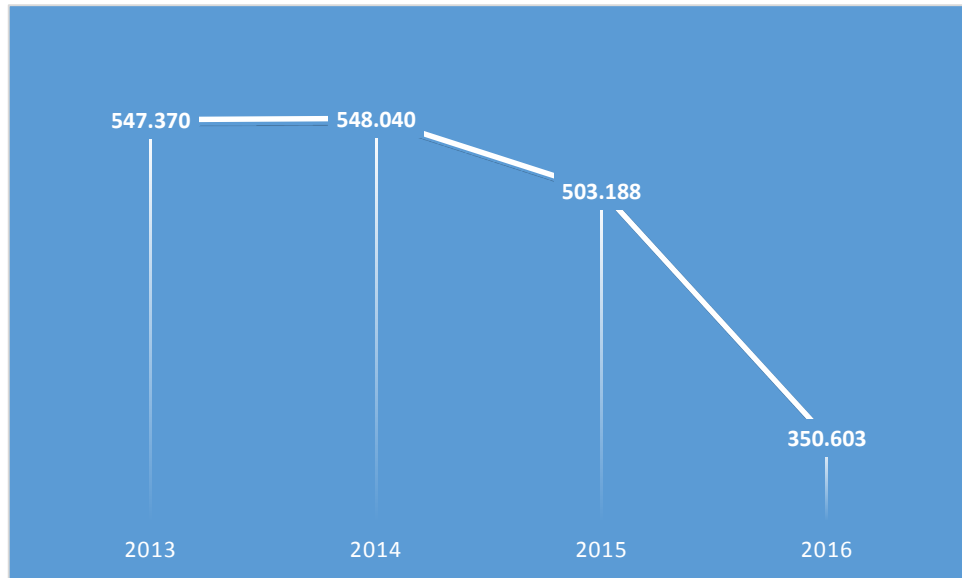
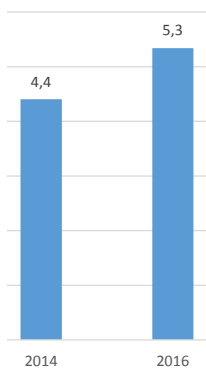
Antalya'ya İNGİLTERE'den gelen ziyaretçiler

Antalya'da
İNGİLİZ PAYI

Antalya'ya HOLLANDA'dan gelen ziyaretçiler

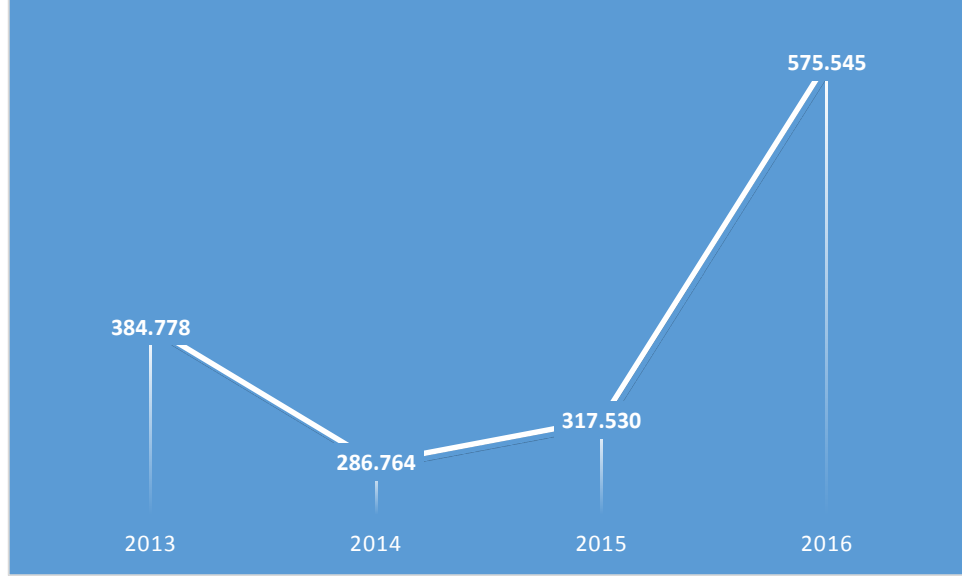
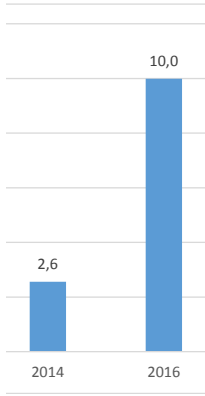
Antalya'da
HOLLANDA PAYI

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?

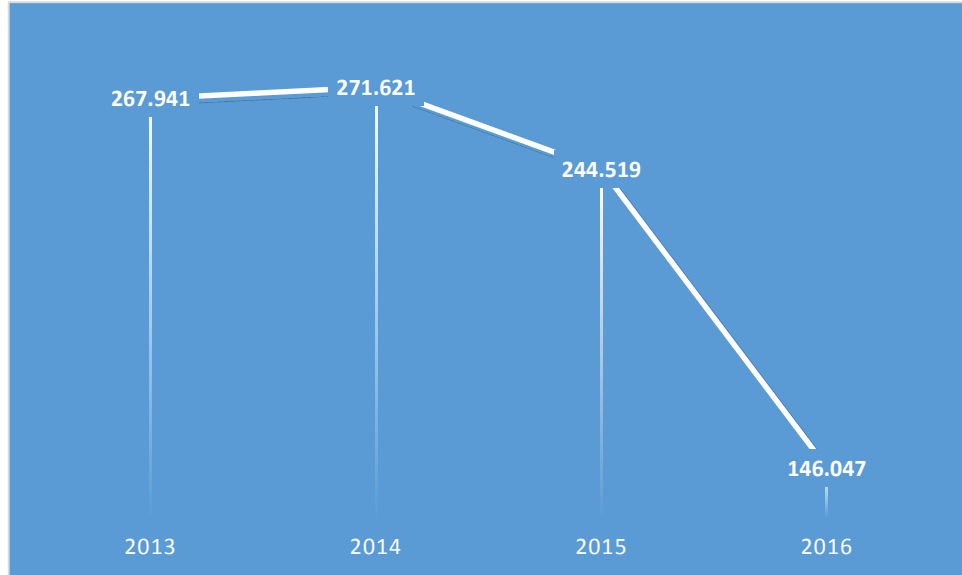
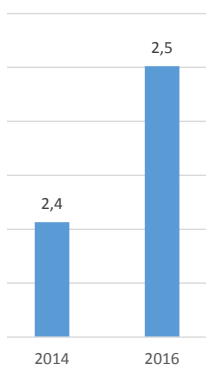
Antalya'ya UKRAYNA'dan gelen ziyaretçiler

Antalya'da
UKRAYNA PAYI

Antalya'ya BELÇİKA'dan gelen ziyaretçiler

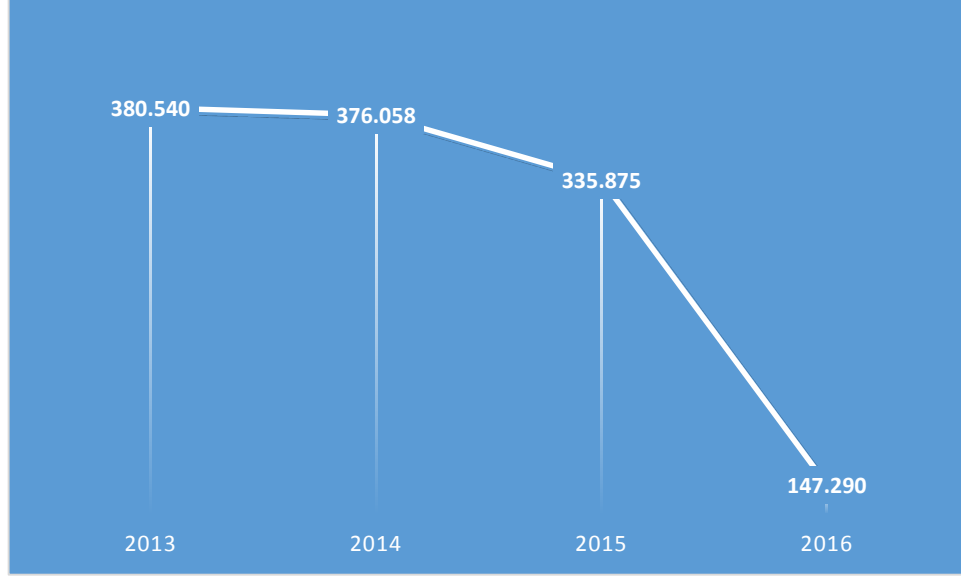
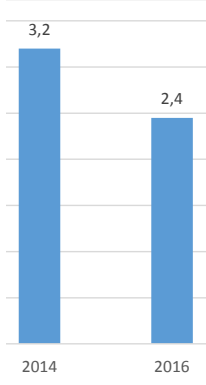
Antalya'da
BELÇİKA PAYI

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?

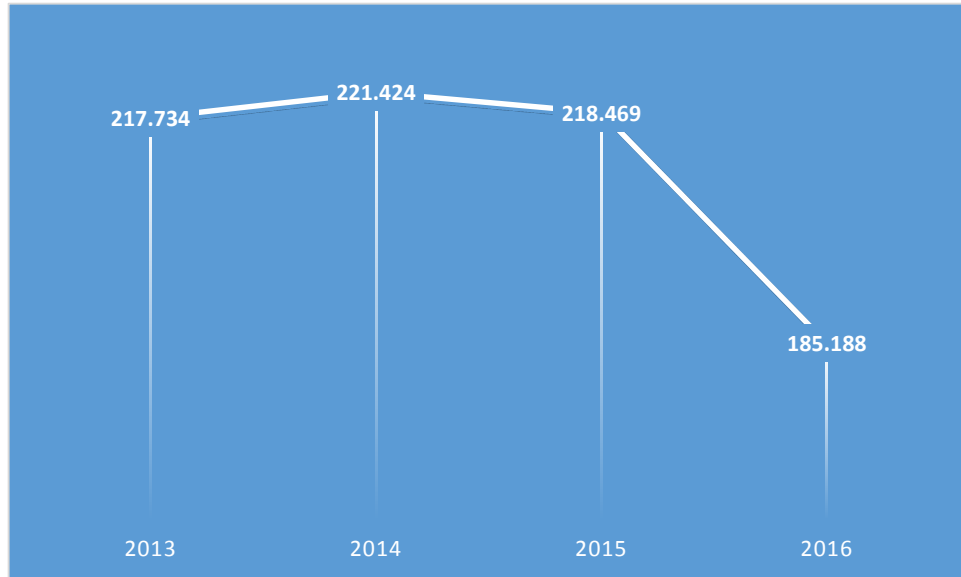
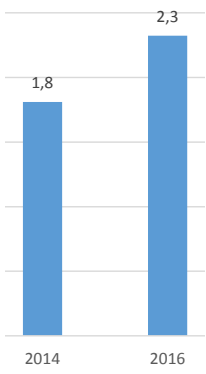
Antalya'ya İSVEÇ'ten gelen ziyaretçiler

Antalya'da
İSVEÇ PAYI

Antalya'ya DANİMARKA'dan gelen ziyaretçiler

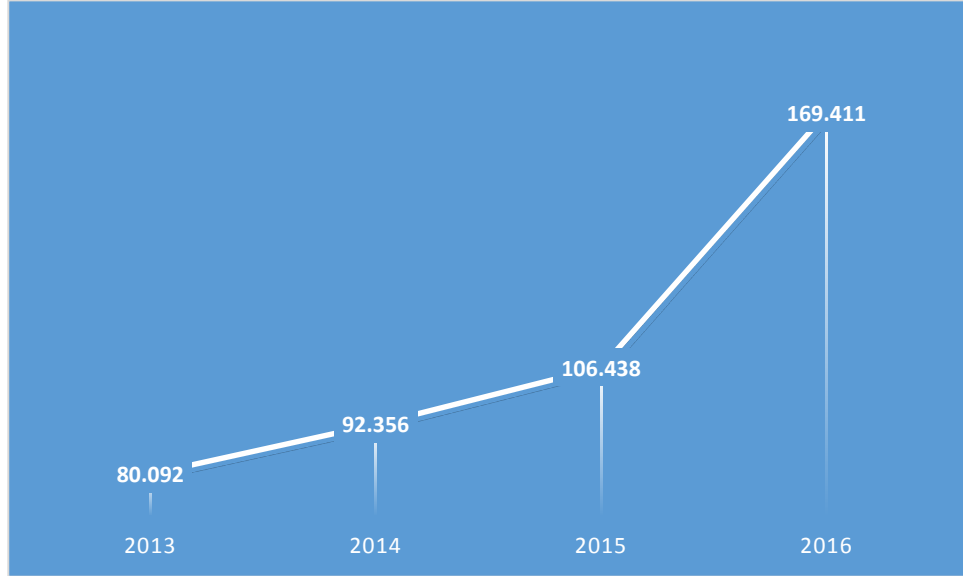
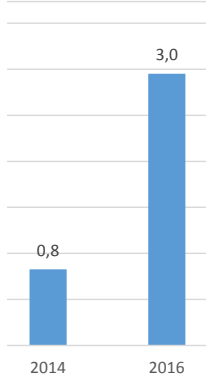
Antalya'da
DANİMARKA PAYI

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?

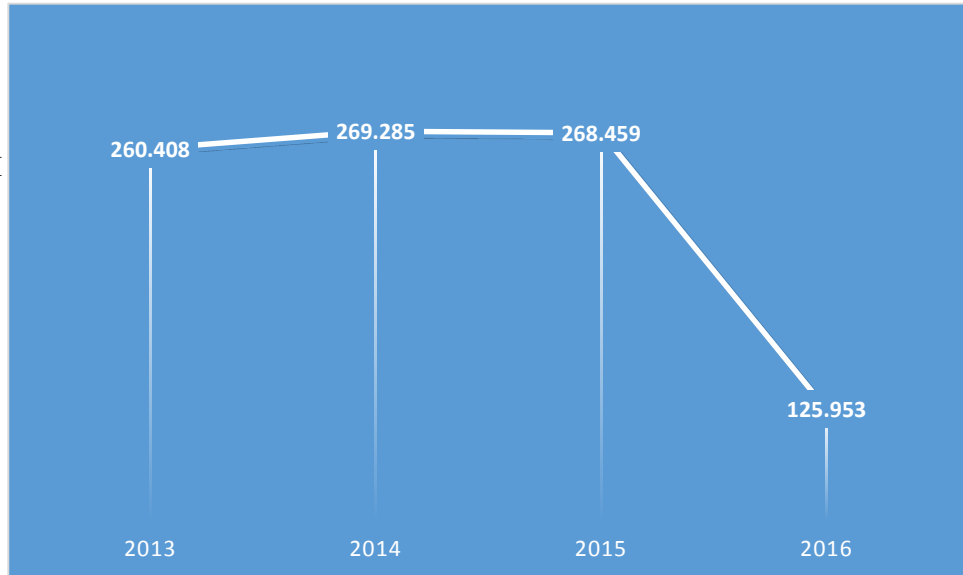
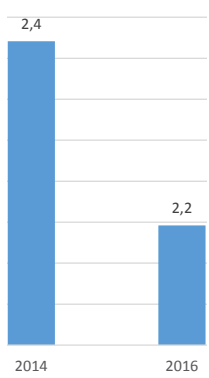
Antalya'ya İSRAİL'den gelen ziyaretçiler

Antalya'da
İSRAİL PAYI

Antalya'ya KAZAKİSTAN'dan gelen ziyaretçiler

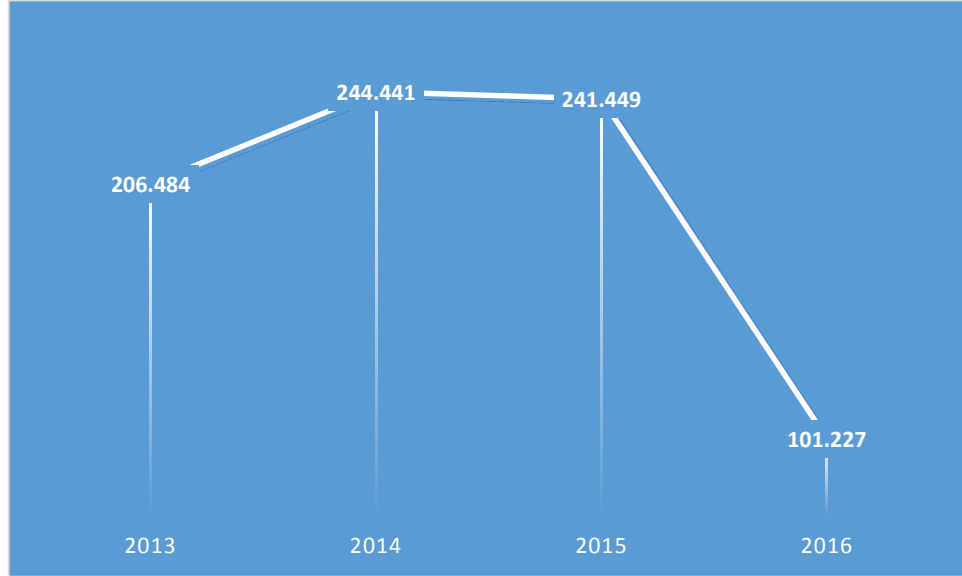
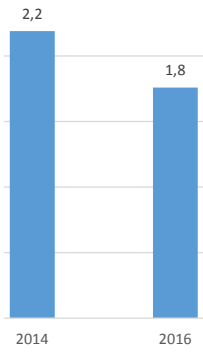
Antalya'da
KAZAKİSTAN PAYI

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?

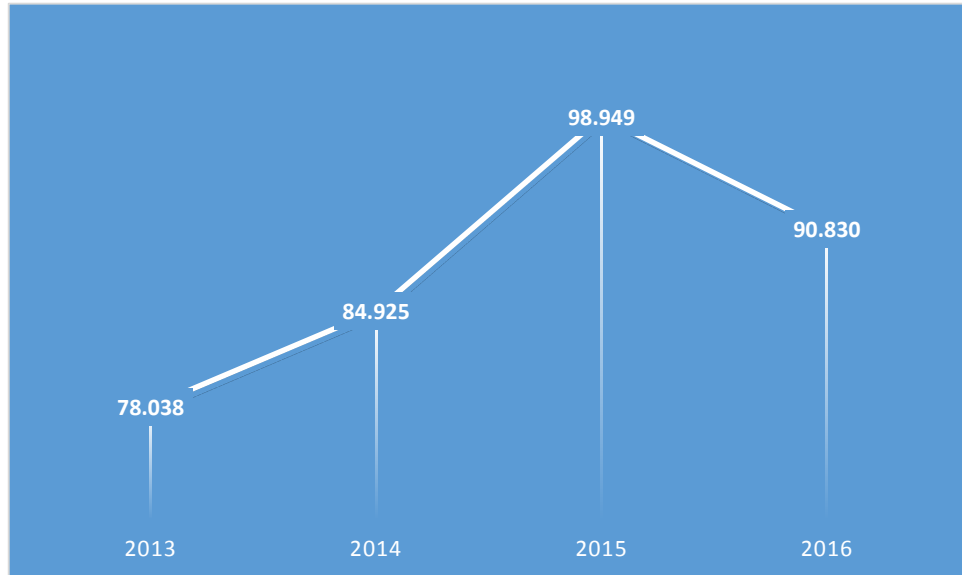
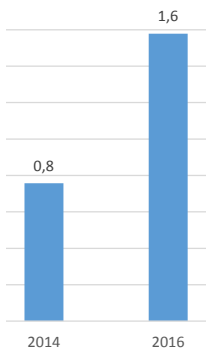
Antalya'ya POLONYA'dan gelen ziyaretçiler

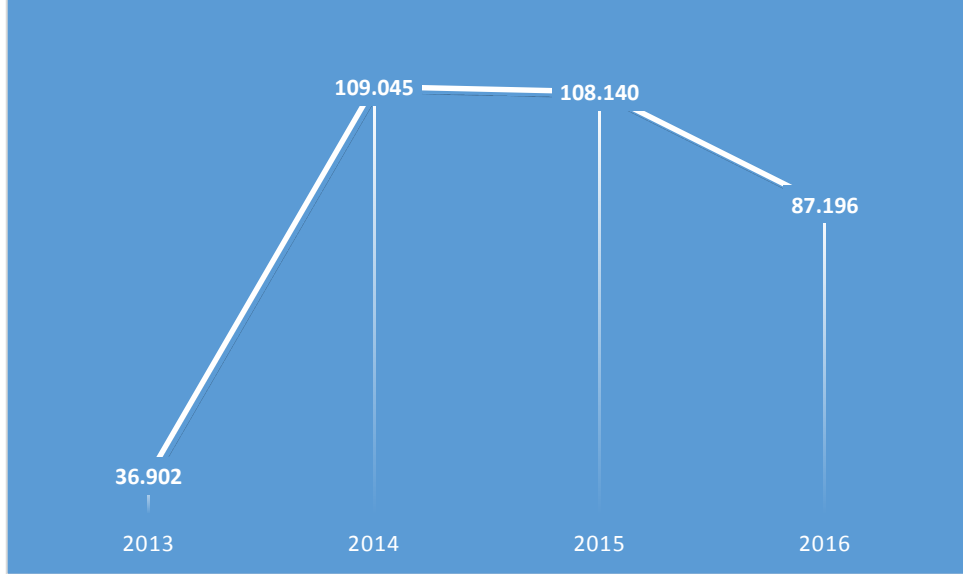
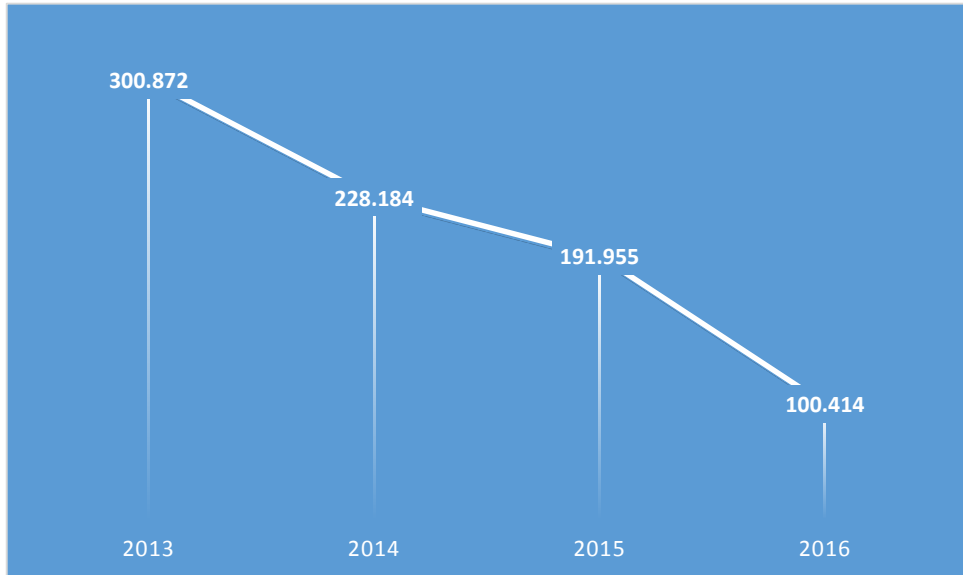
Antalya'da
POLONYA PAYI

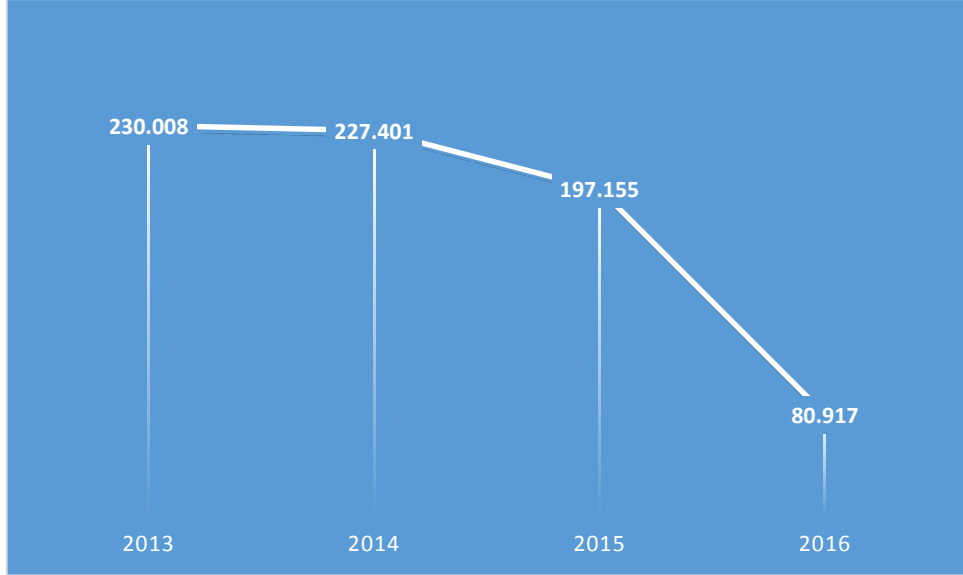
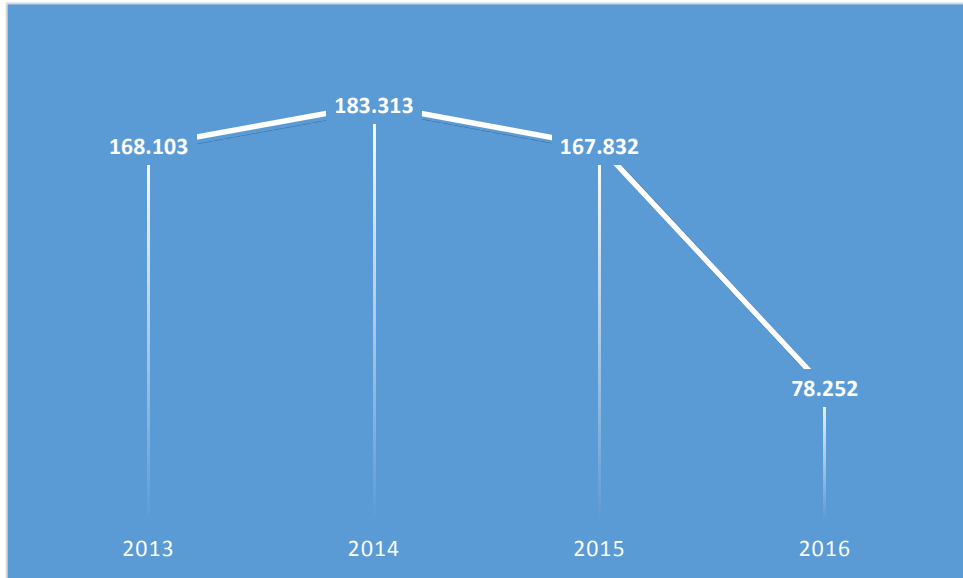

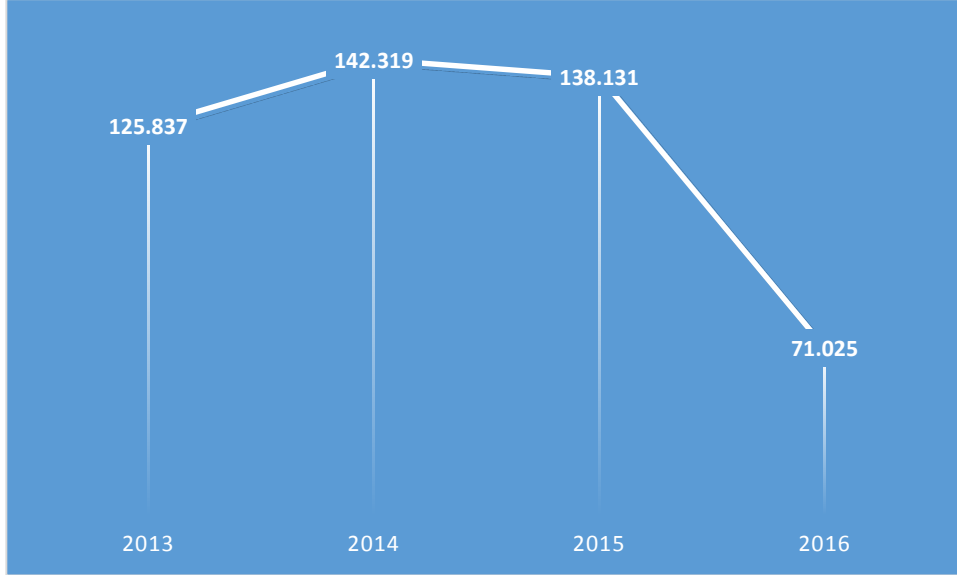
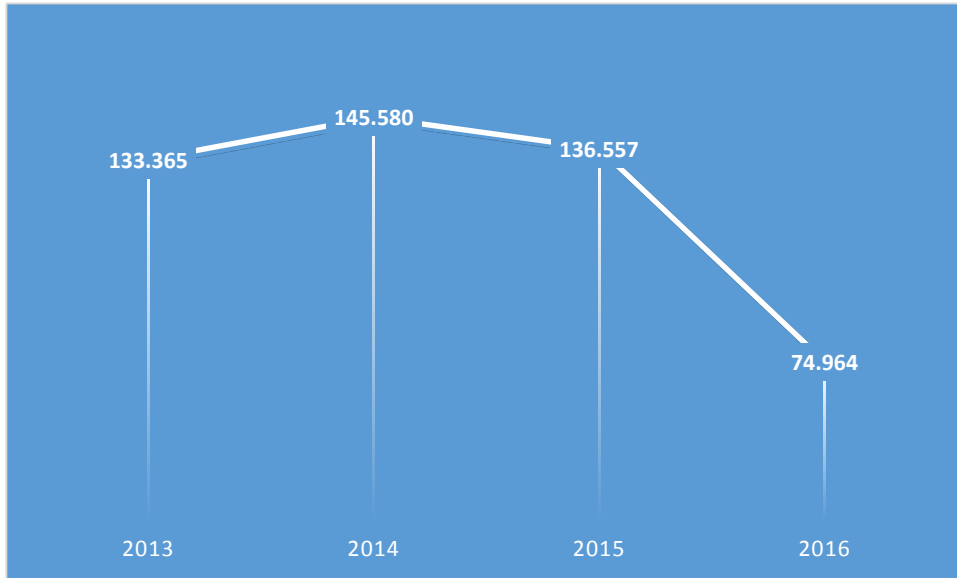
Antalya'ya ROMANYA'dan gelen ziyaretçiler

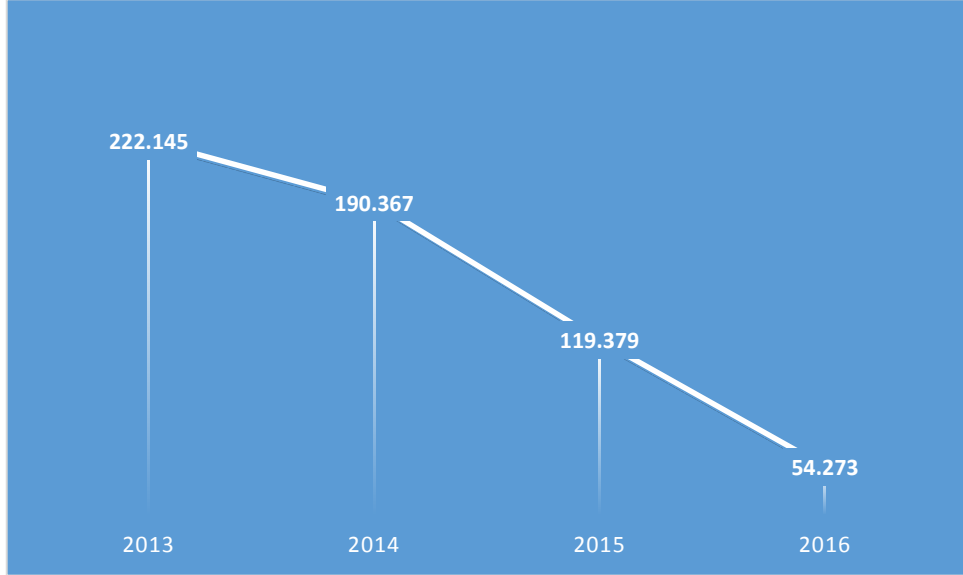
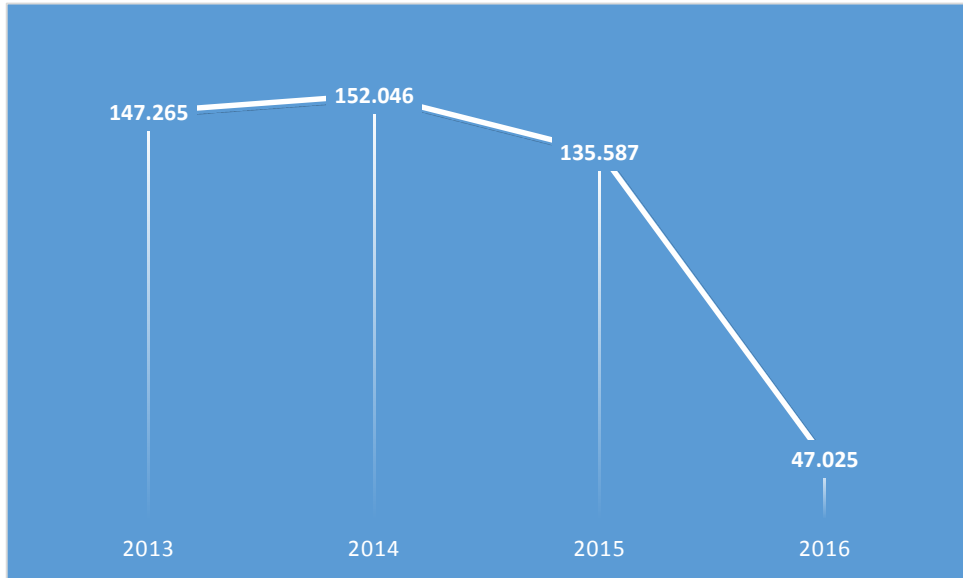
Antalya'da
ROMANYA PAYI

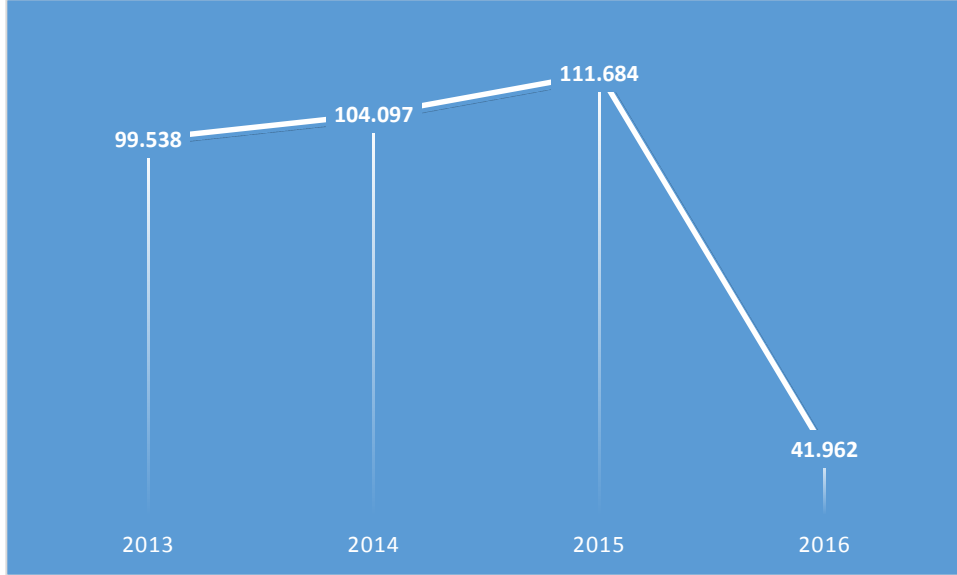
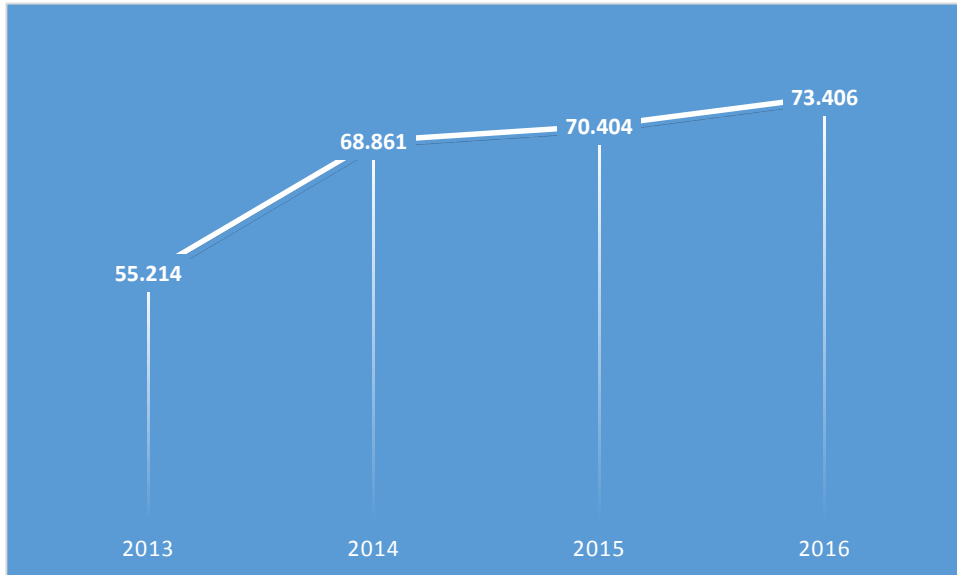

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?Antalya'ya İRAN'dan gelen ziyaretçilerAntalya'ya NORVEÇ'ten gelen ziyaretçiler

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?Antalya'ya AVUSTURYA'dan gelen ziyaretçilerAntalya'ya İSVİÇRE'den gelen ziyaretçiler

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?Antalya'ya BELARUS'dan gelen ziyaretçilerAntalya'ya FİNLANDİYA'dan gelen ziyaretçiler

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?Antalya'ya FRANSA'dan gelen ziyaretçilerAntalya'ya ÇEK CUMH.'den gelen ziyaretçiler

2016'da Antalya HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?Antalya'ya SLOVAKYA'dan gelen ziyaretçilerAntalya'ya LİTVANYA'dan gelen ziyaretçiler

İSTANBUL TURİZMİ

İstanbul'u terör vurdu.

Antalya'nın ardından en fazla turist alan kentimiz olan İstanbul ise 2016 yılında özellikle terör olaylarının ardından büyük kayıplarla karşılaştı.

Yılın ilk aylarında kaybı Antalya'ya göre daha ılımlı olan İstanbul, yaz başında gerçekleşen ve devam eden aylarda artan terör saldırıları nedeniyle büyük oranda turist kaybetti.

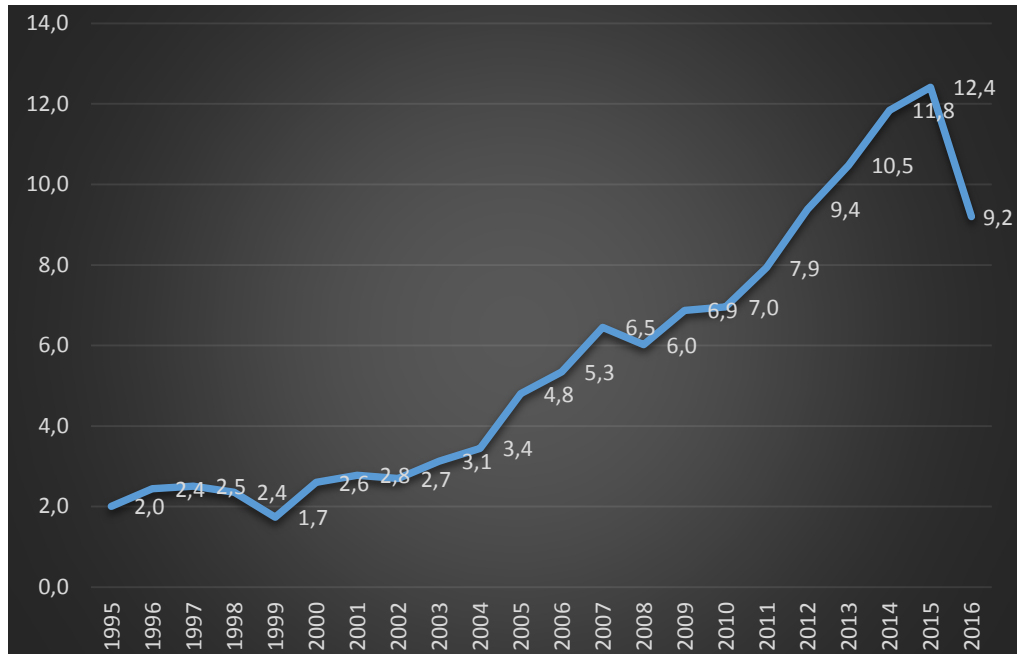
İstanbul'a yönelik terör endişesi, yıl sonuna doğru, Avrupa pazarlarının yanı sıra istikrarlı artış gösteren Körfez ve Arap ülkelerinden sağlanan turist

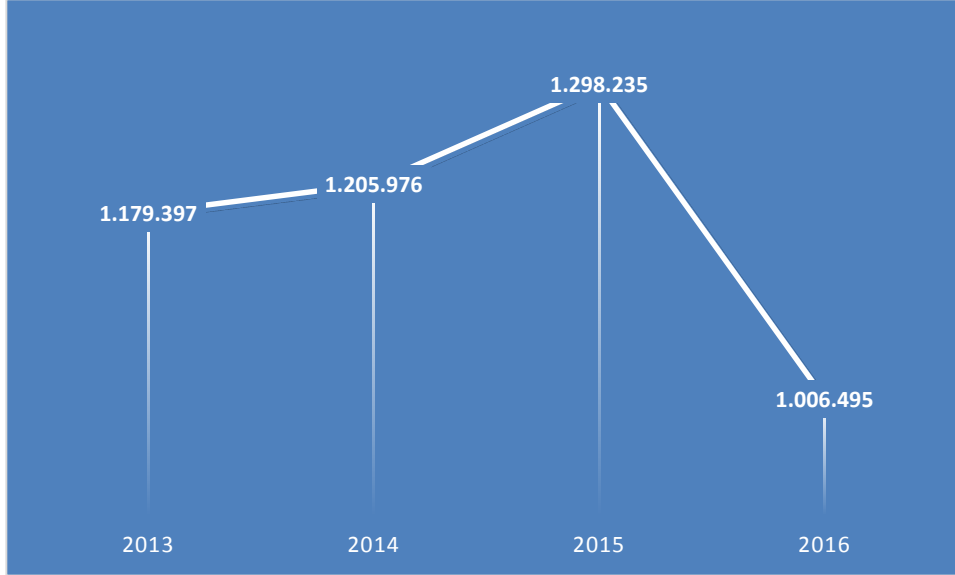
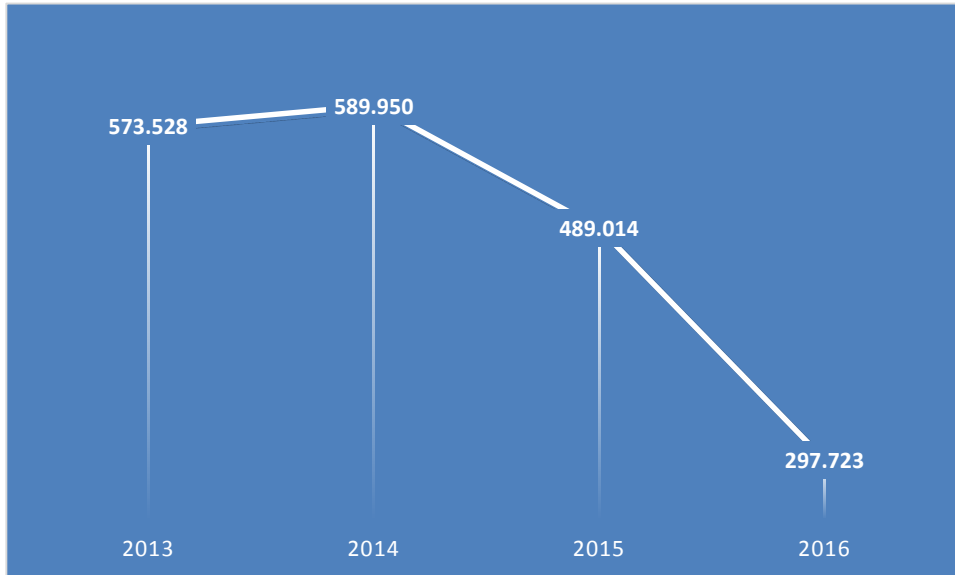
trafiğinin de önemli oranda azalmasına neden oldu.

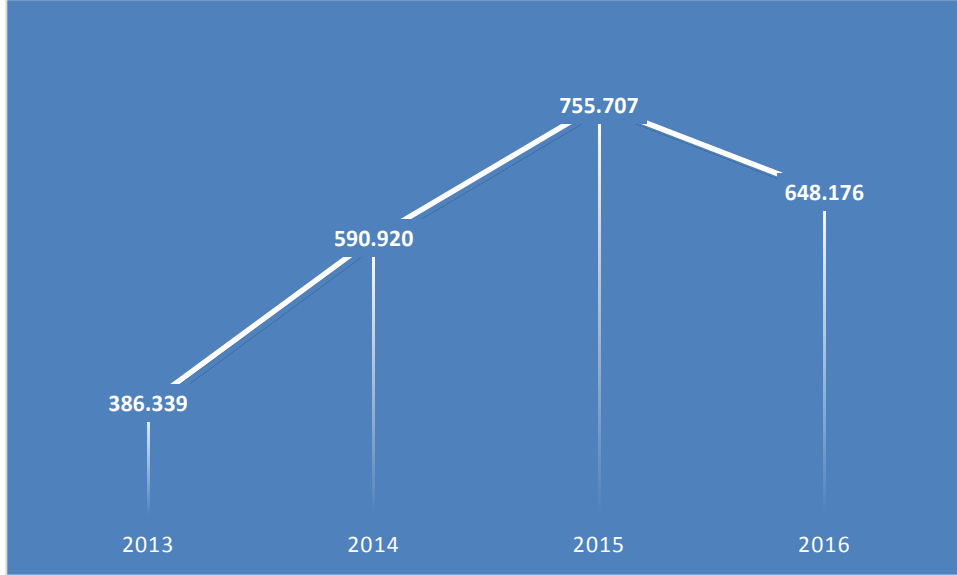
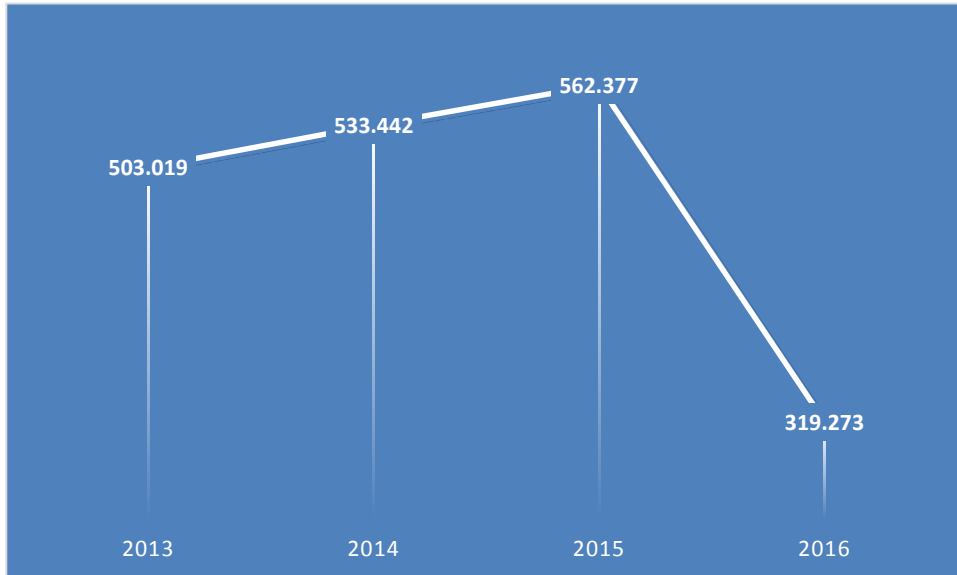
15 Temmuz başarısız darbe girişimi de İstanbul'un kayıplarında önemli paya sahip.

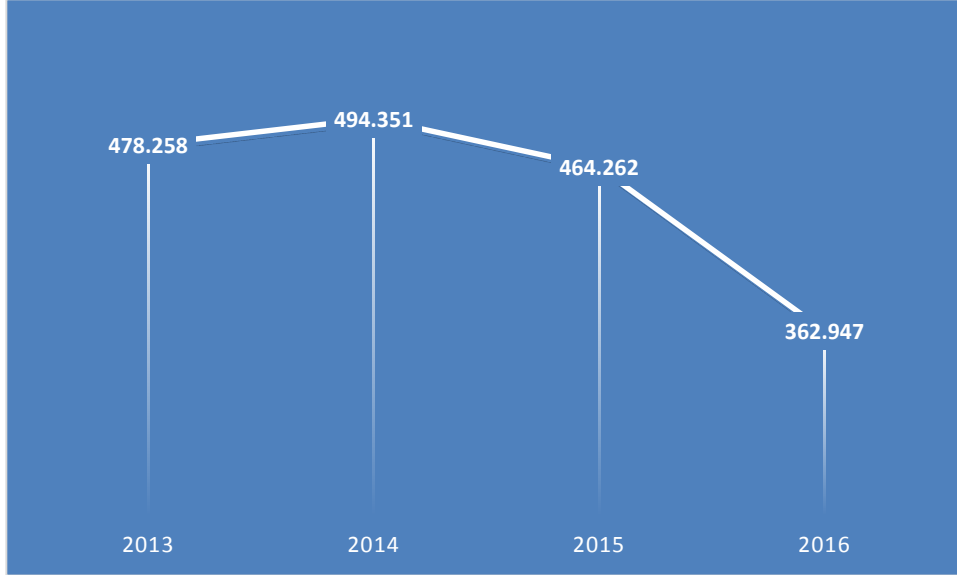
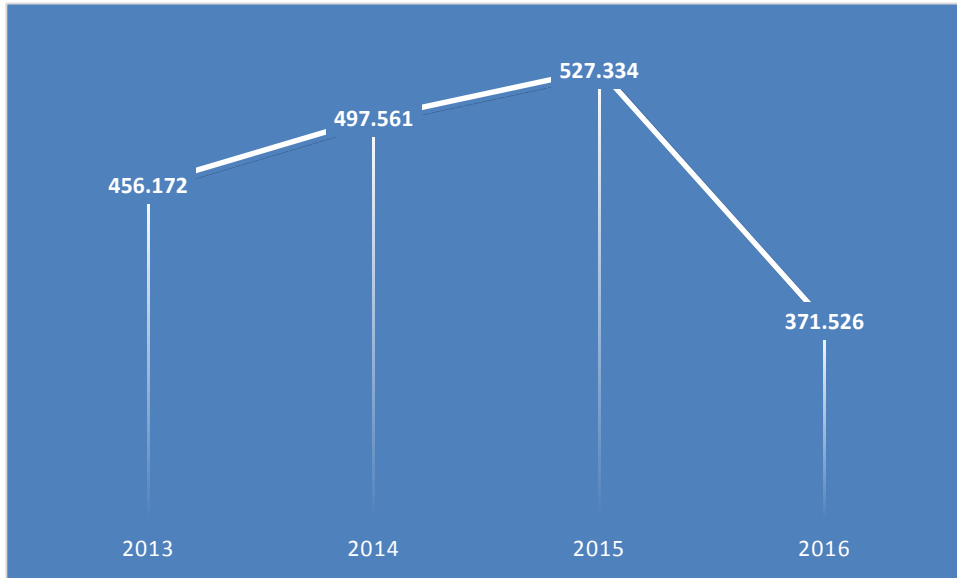
Dünyanın en sık ziyaret edilen kentleri arasında yer alan İstanbul, diğer yandan uluslararası kongre ve iş turizmi trafiğinde de önemli kayıplar yaşadı.

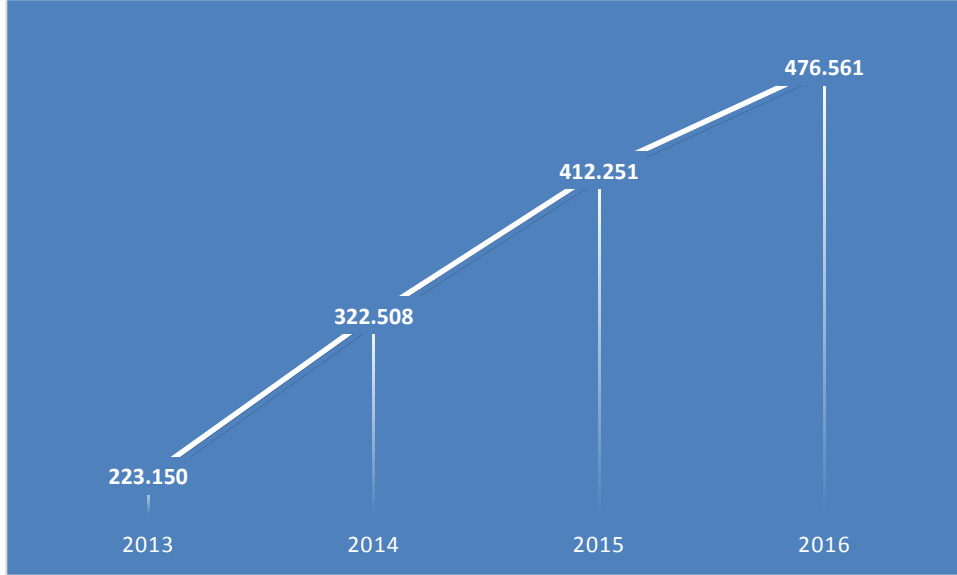
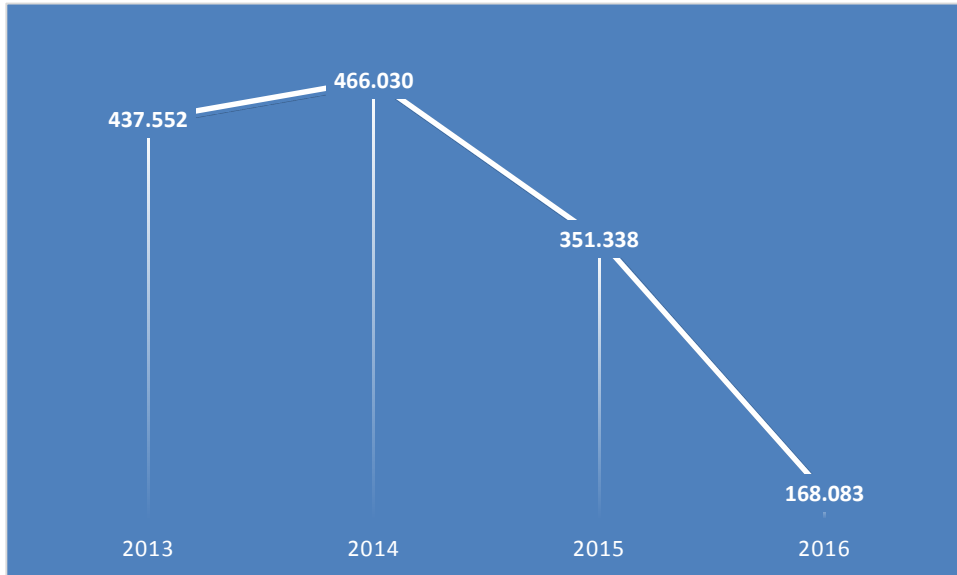
İstanbul'a gelen yabancı ziyaretçiler, milyon

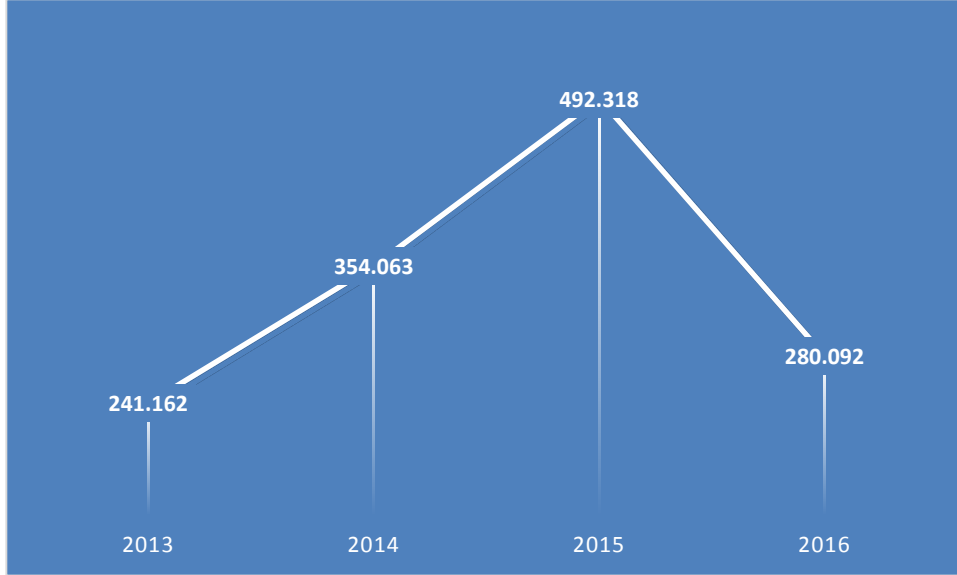
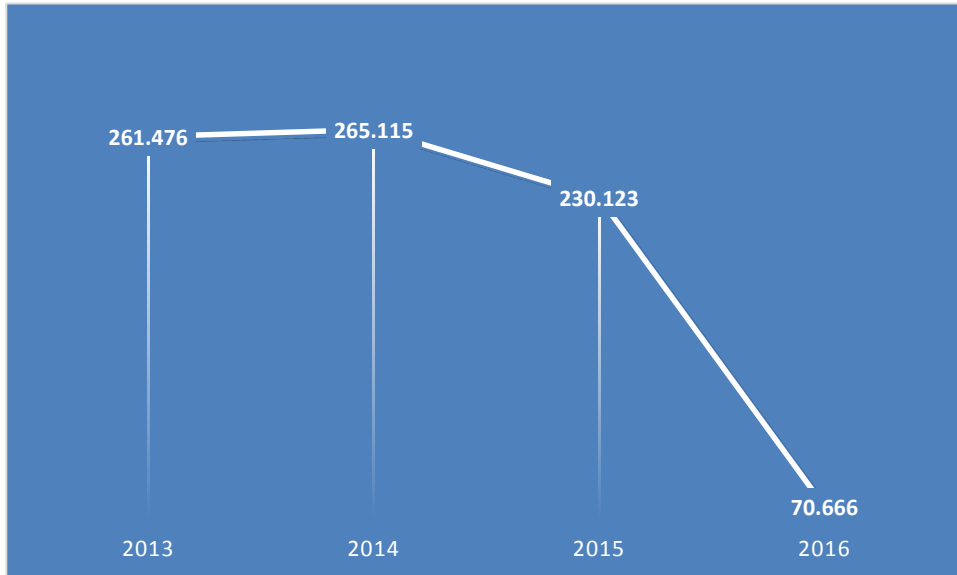

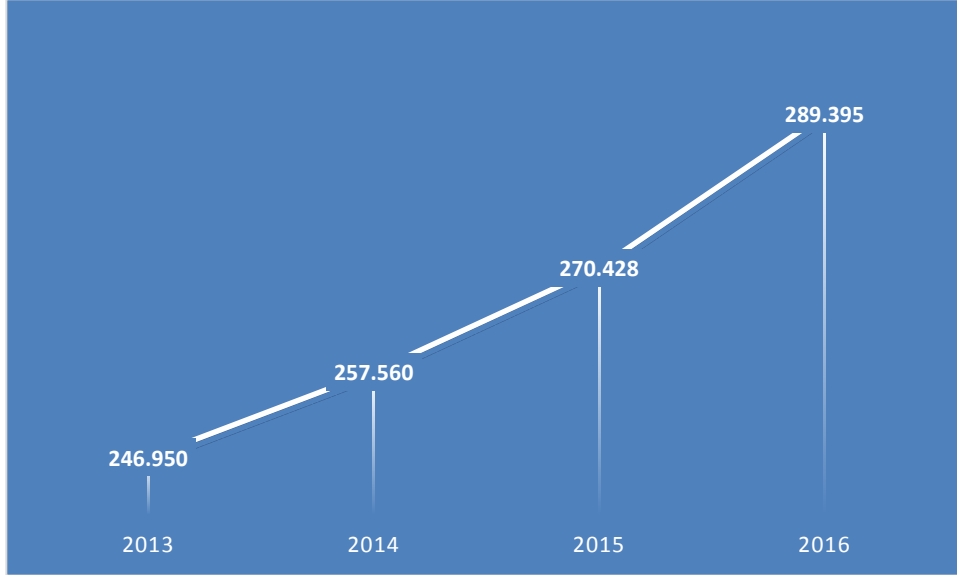
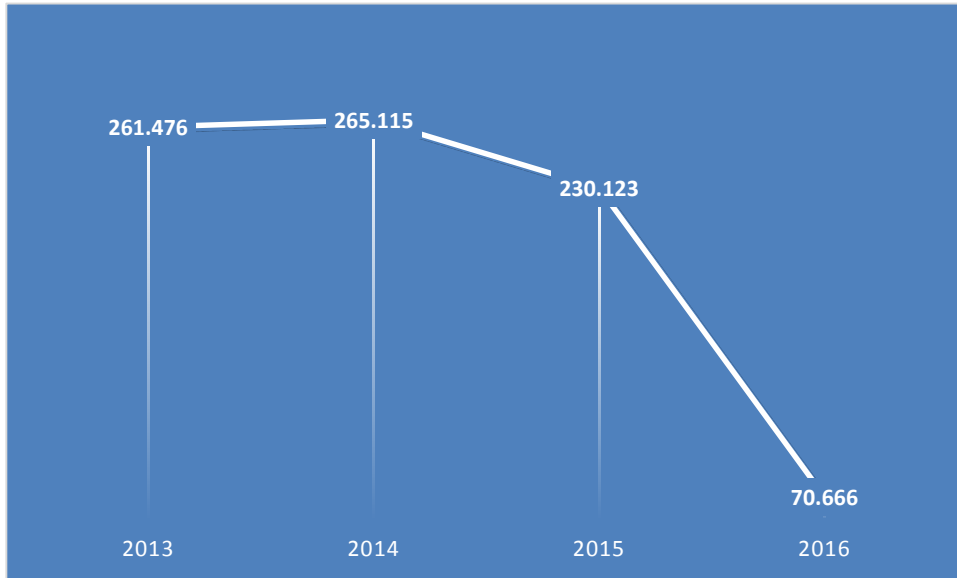
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a ALMANYA'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a RUSYA'dan gelen ziyaretçiler

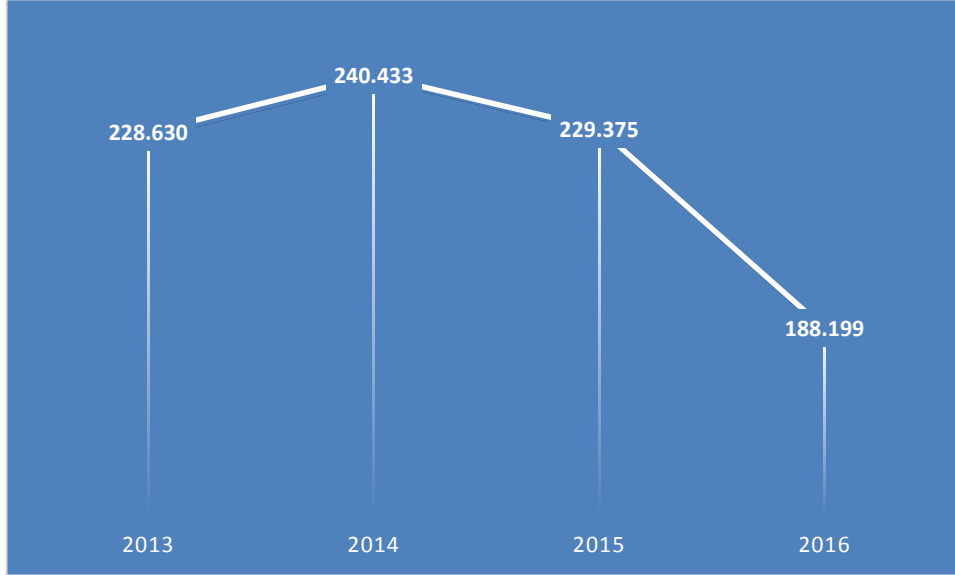
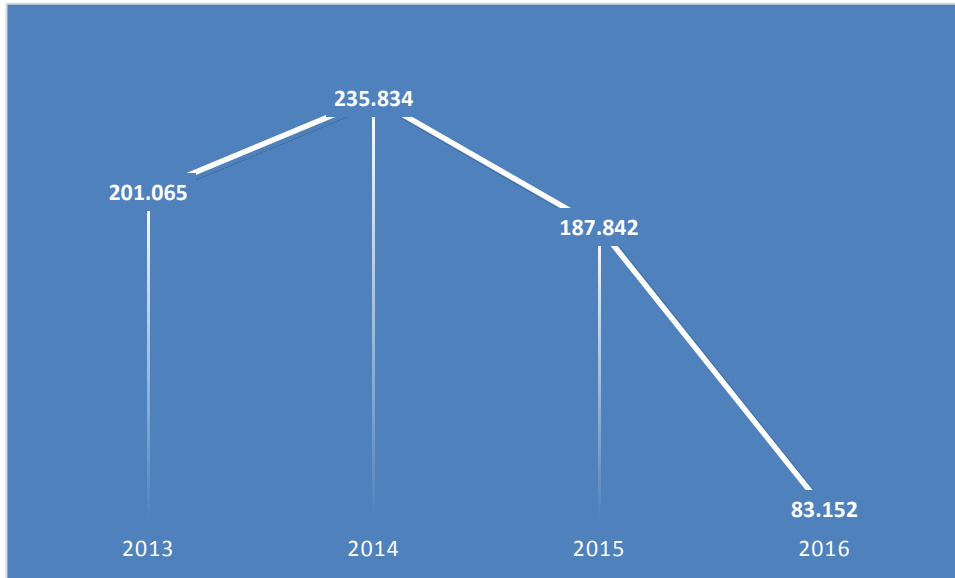
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a İRAN'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a A.B.D'den gelen ziyaretçiler

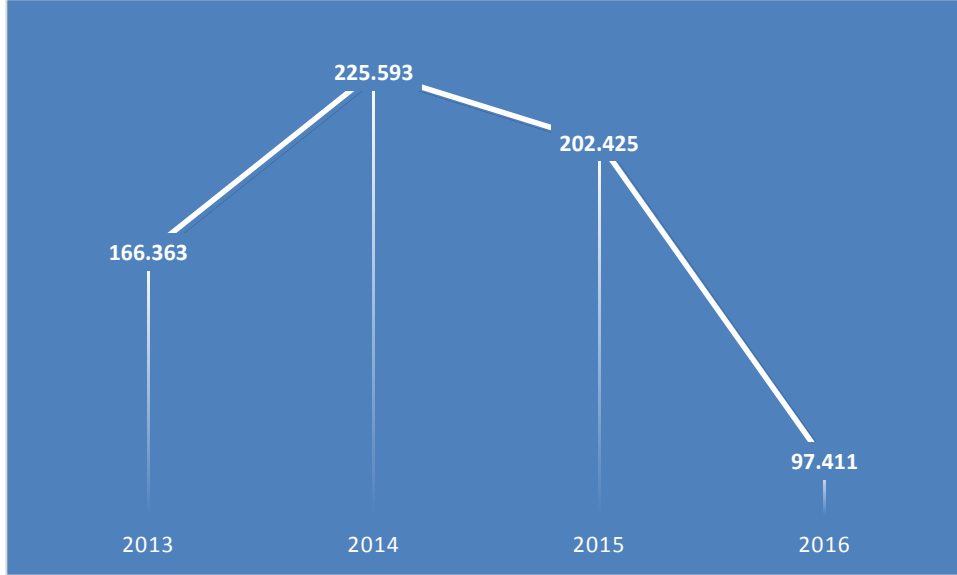
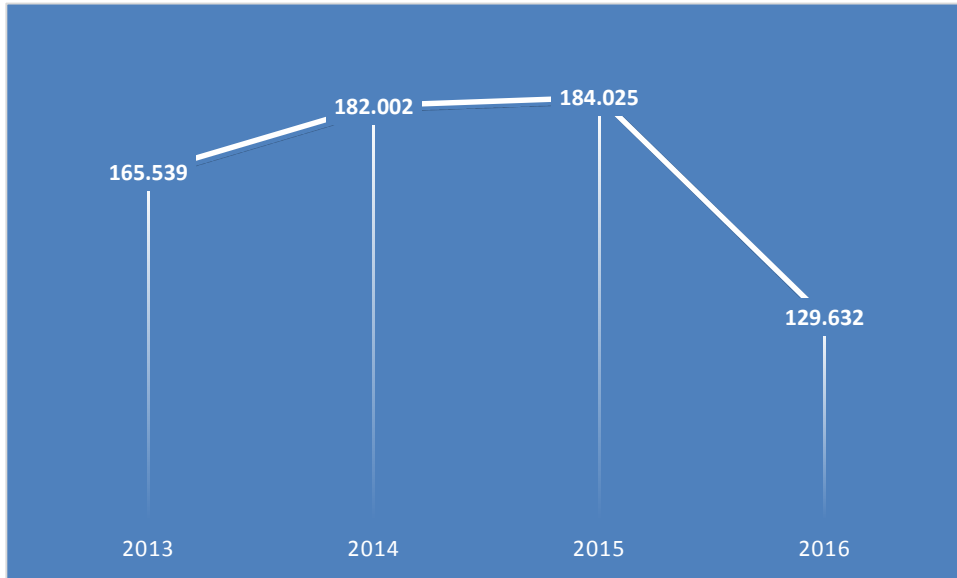
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a FRANSA'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a İNGİLTERE'den gelen ziyaretçiler

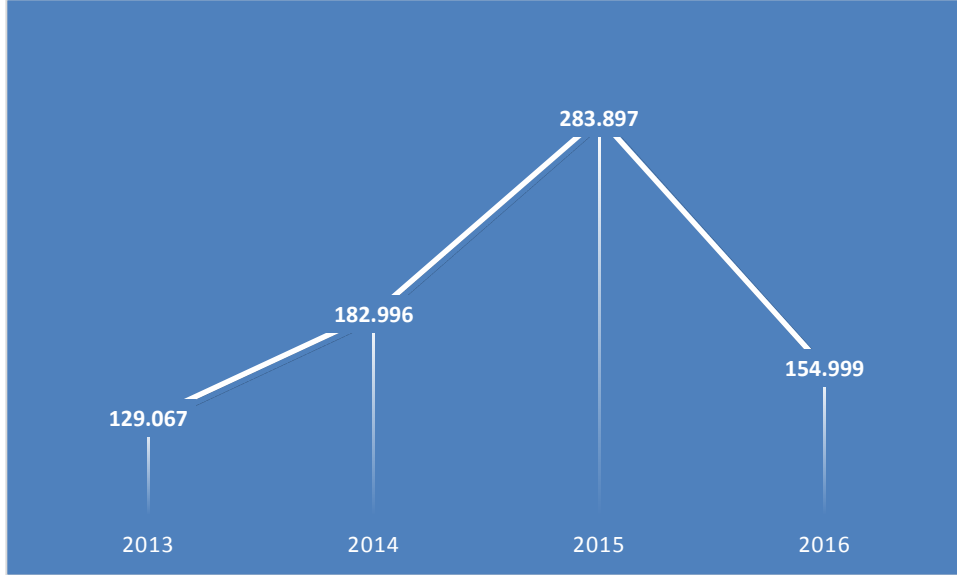
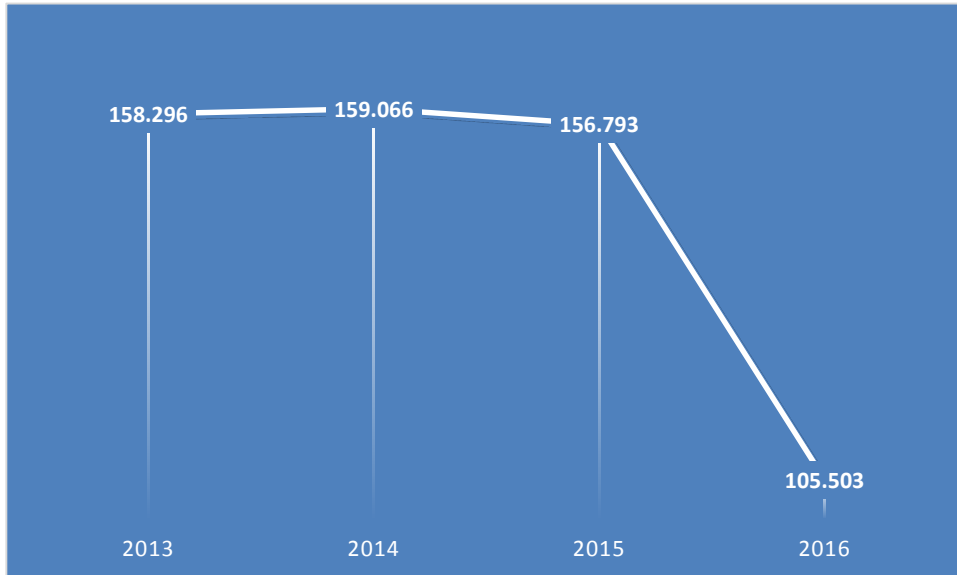
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a S.ARABİSTAN'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a İTALYA'dan gelen ziyaretçiler

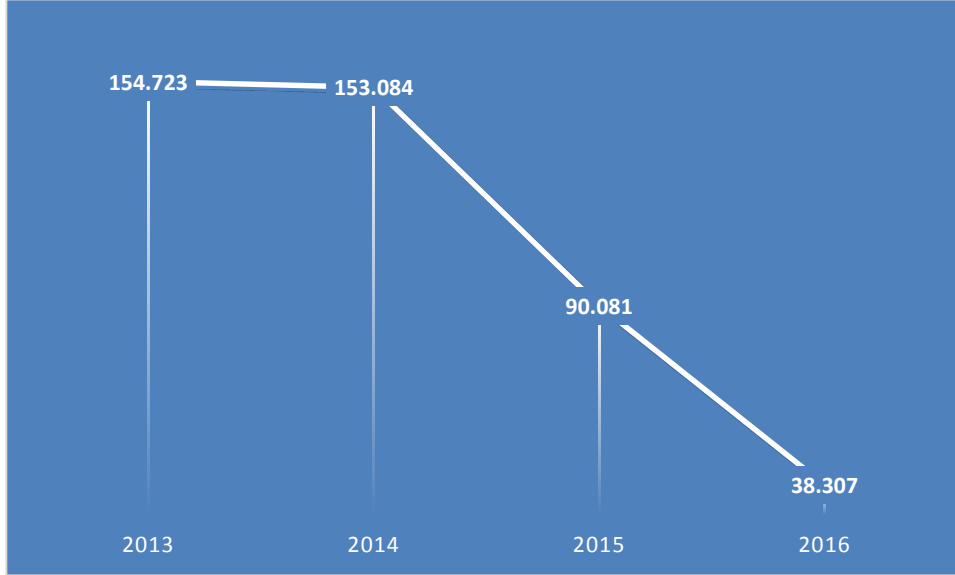
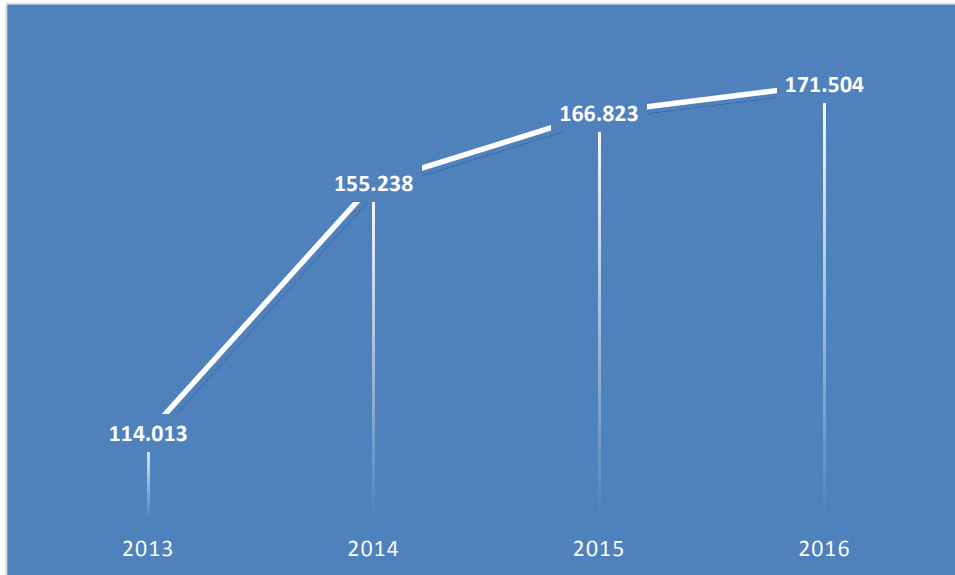
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a İRAK'tan gelen ziyaretçilerİstanbul'a HOLLANDA'dan gelen ziyaretçiler

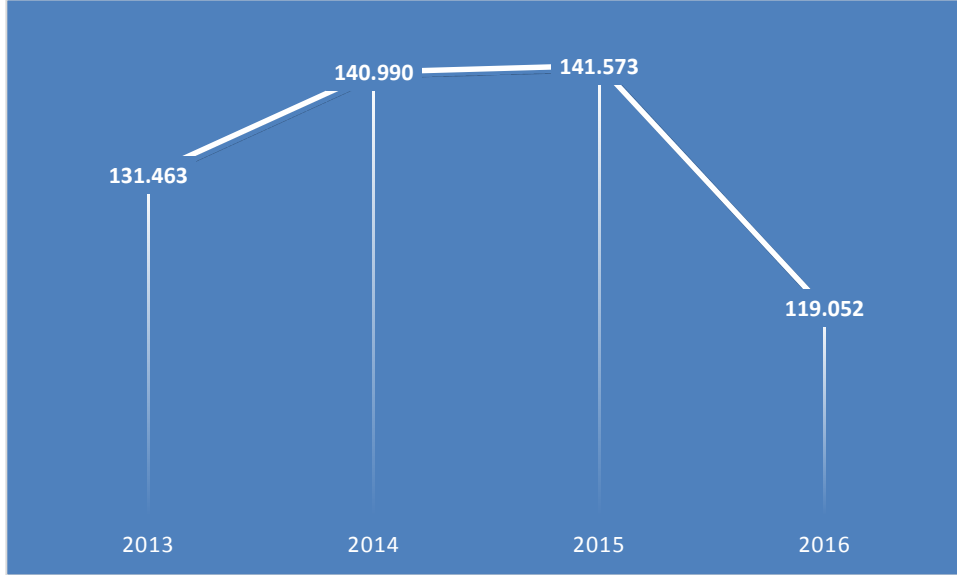
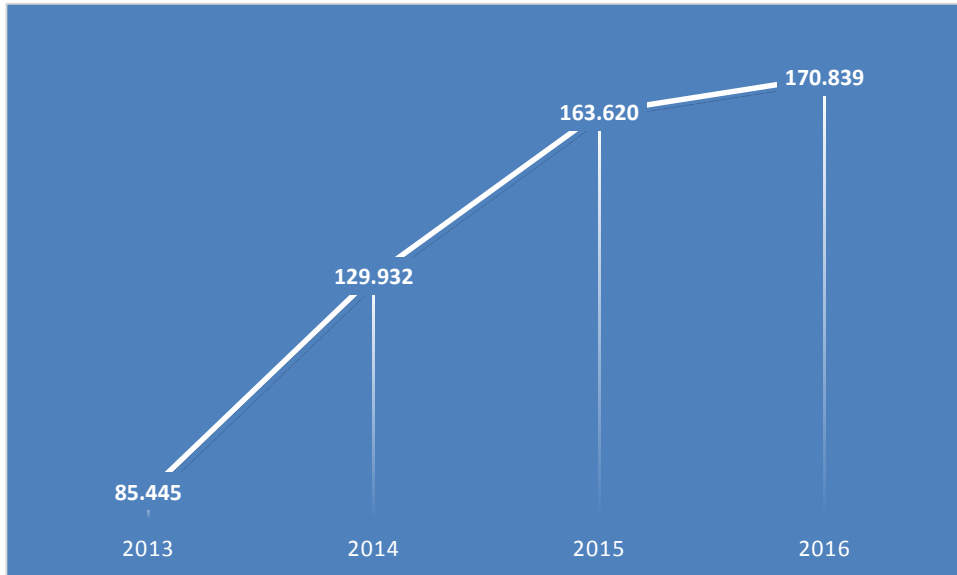
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a UKRAYNA'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a LİBYA'dan gelen ziyaretçiler

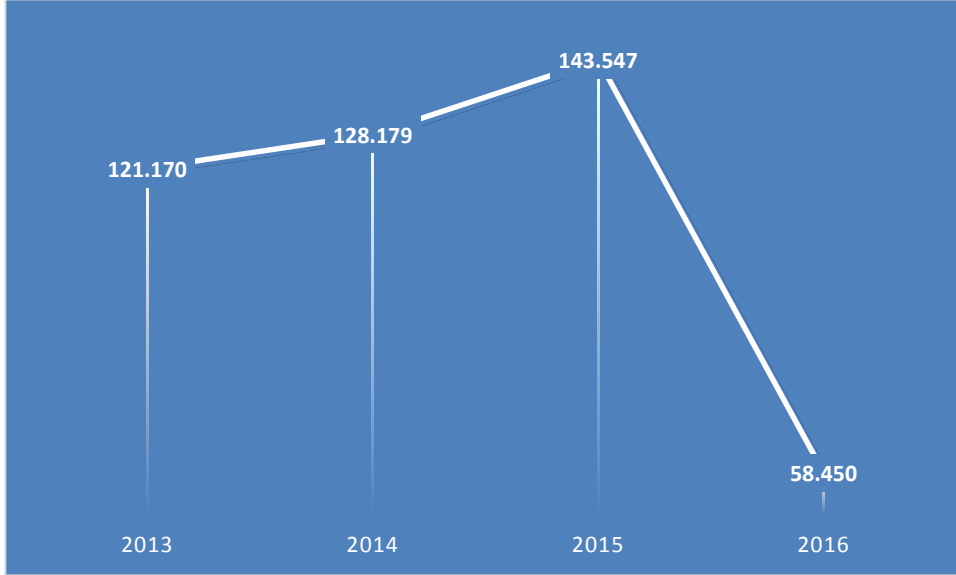
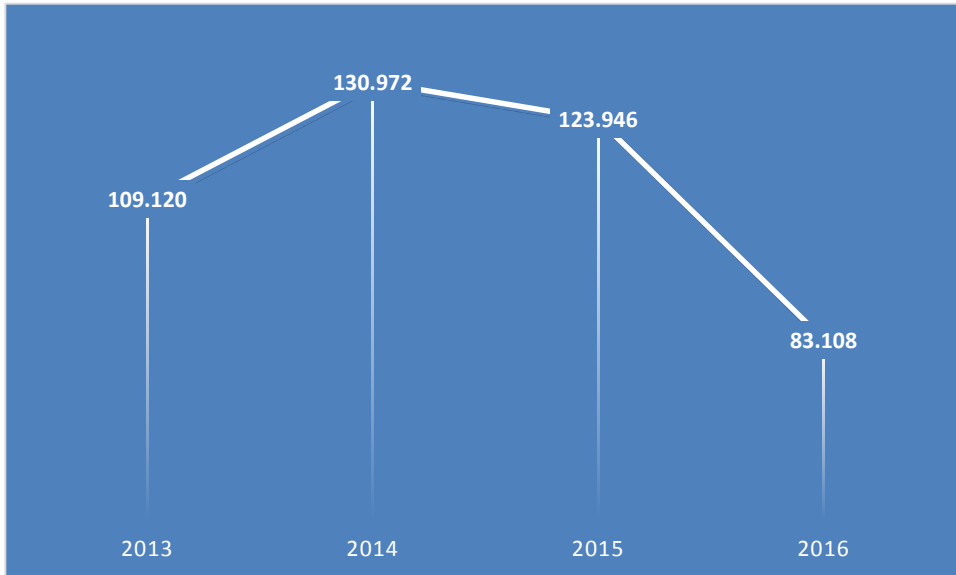
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a AZERBAYCAN'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a İSPANYA'dan gelen ziyaretçiler

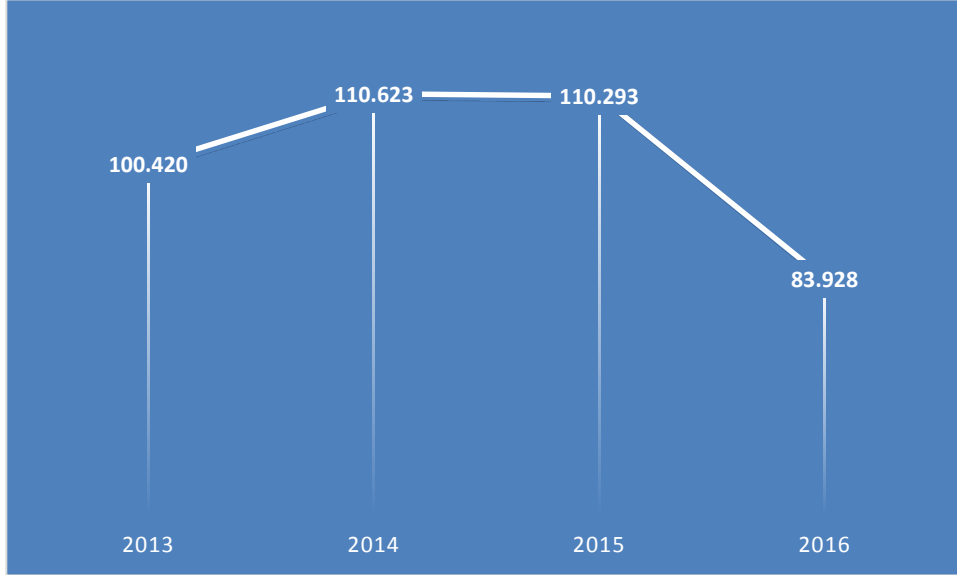
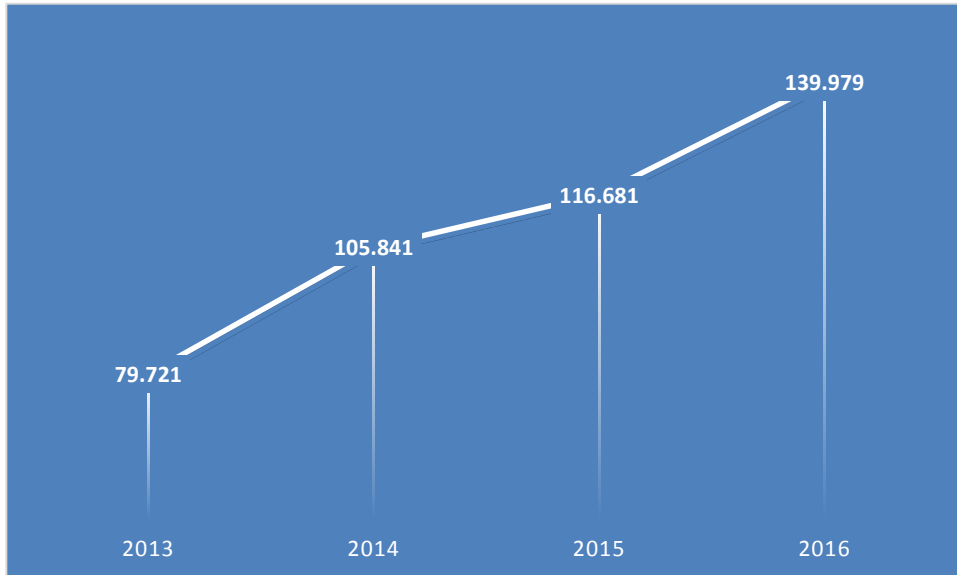
2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a GÜNEY KORE'den gelen ziyaretçilerİstanbul'a İSVEÇ'ten gelen ziyaretçiler

2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a ÇİN'den gelen ziyaretçilerİstanbul'a İSVİÇRE'den gelen ziyaretçiler

2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a JAPONYA'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a CEZAYİR'den gelen ziyaretçiler

2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a BELÇİKA'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a KUVEYT'ten gelen ziyaretçiler

2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a AVUSTRALYA'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a YUNANİSTAN'dan gelen ziyaretçiler

2016'da İstanbul HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?İstanbul'a ROMANYA'dan gelen ziyaretçilerİstanbul'a ÜRDÜN'den gelen ziyaretçiler

EGE TURİZMİ

2016'da Ege turizmi de kan kaybetti.

Ülkemizin Antalya ve İstanbul'dan sonra en çok turist çektiği; Muğla, İzmir ve Aydın illeri, 2016 yılında 2 milyondan fazla turist kaybetti.

Turizmde derin bir krizin yaşandığı 2016 yılında Muğla turizmi 1,25 milyon, İzmir turizmi 530 bin ve Aydın turizmi de 223 bin dolayında turist düşüşü yaşadı.

Diğer yandan Türkiye'ye gelen turistlerin yüzde 70'inden fazlasını çeken; Antalya, İstanbul, Muğla, İzmir ve Aydın illerinin 2016 yılı toplam turist

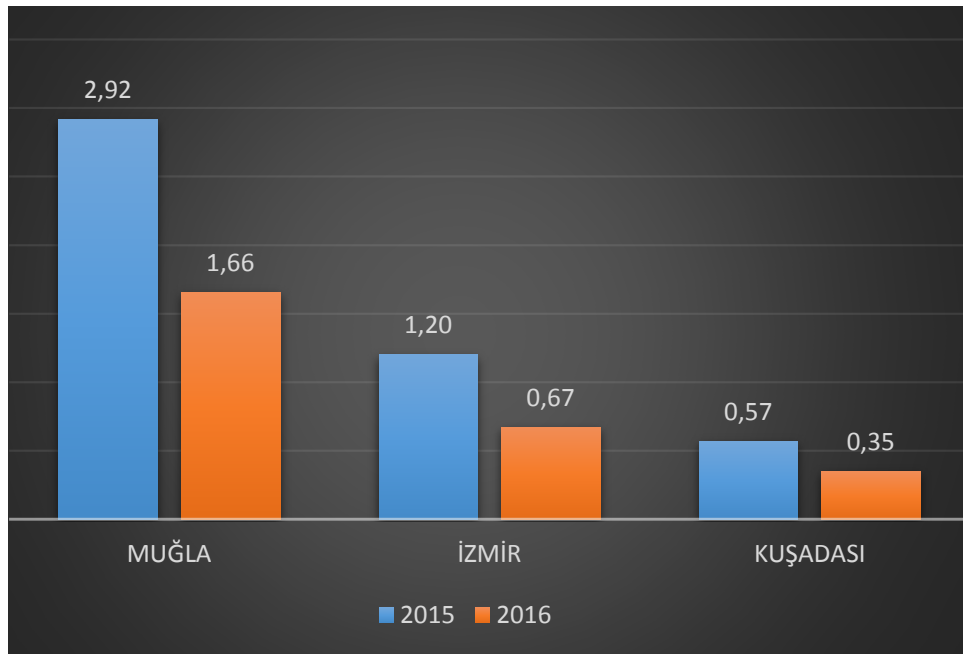
kayıbı da 10 milyona dayandı.

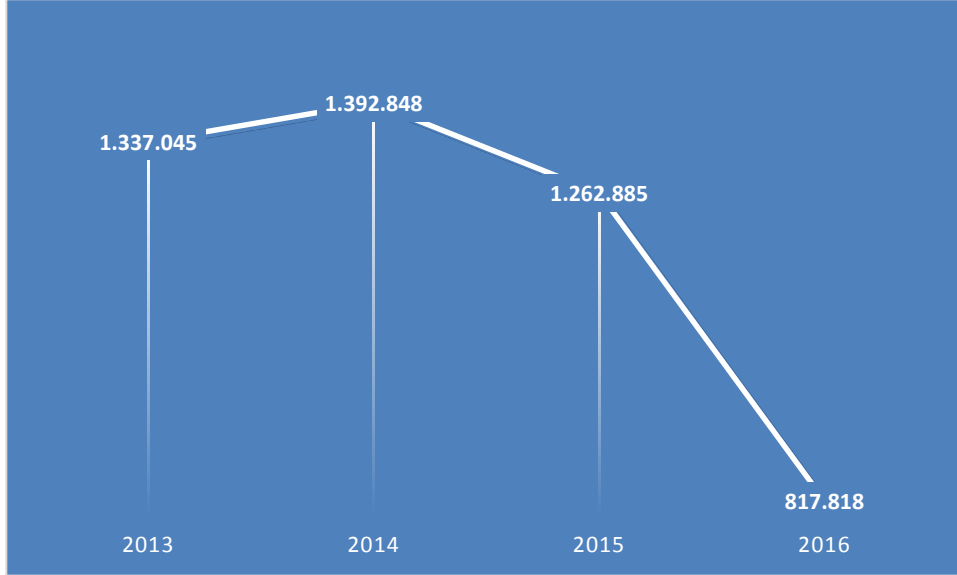
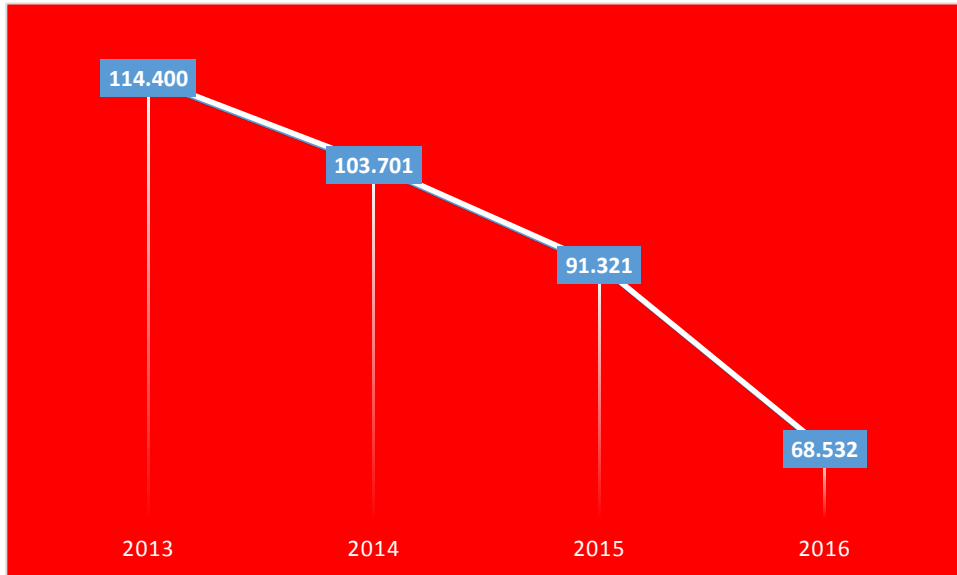
2015 yılında 27,5 milyon turist çeken 5 turistik kentimiz 2016 yılında 17,6 milyona kadar geriledi.

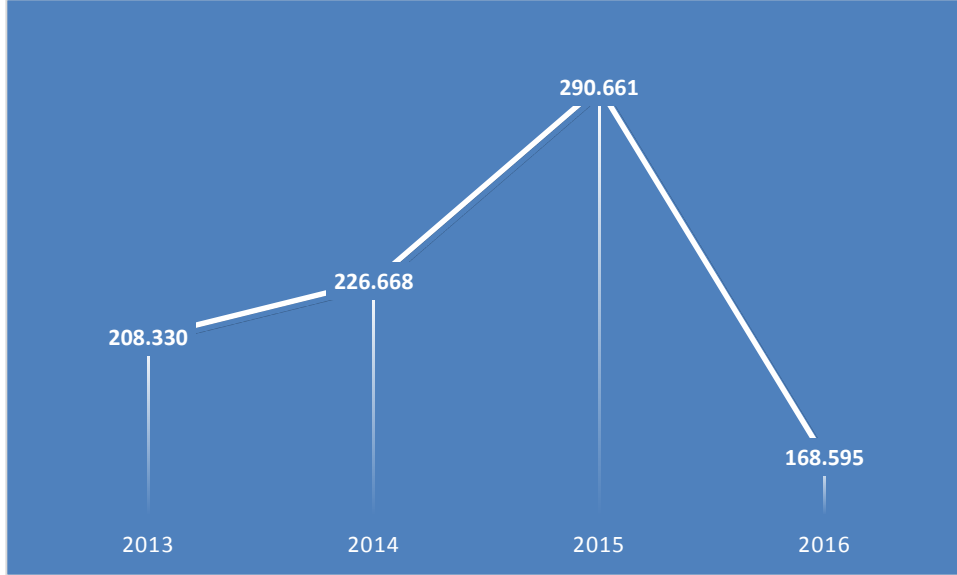
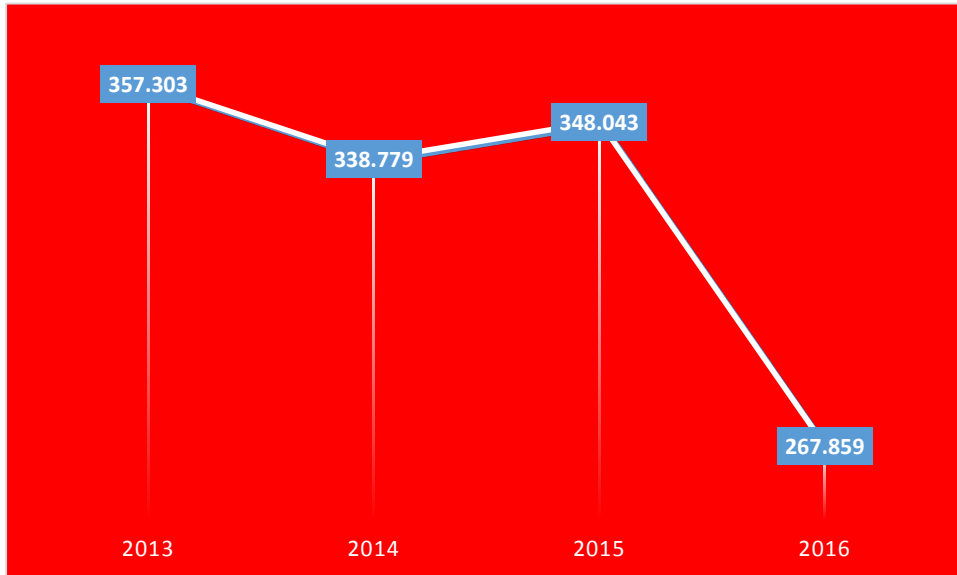
Ege bölgesinde yabancı ziyaretçi sayısı milyon kişi

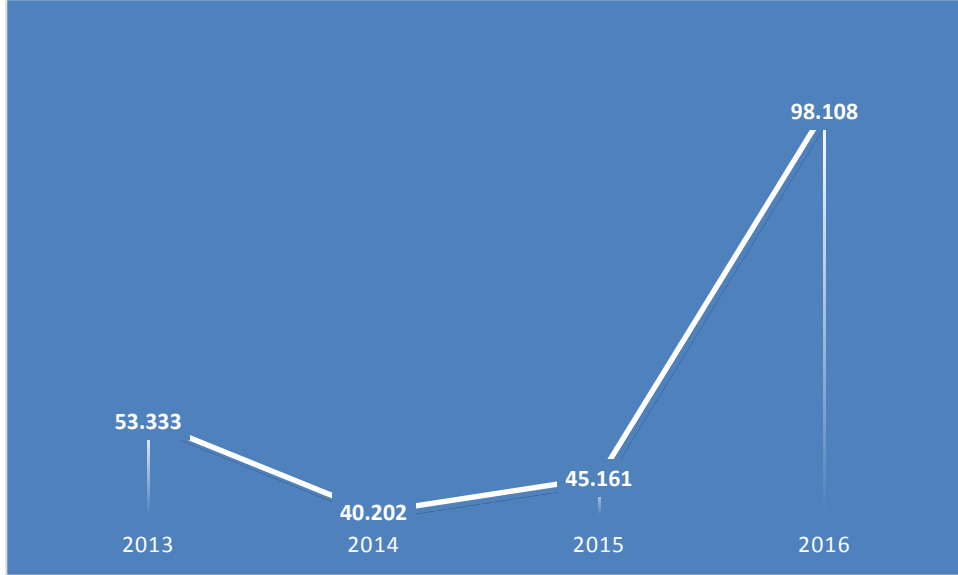
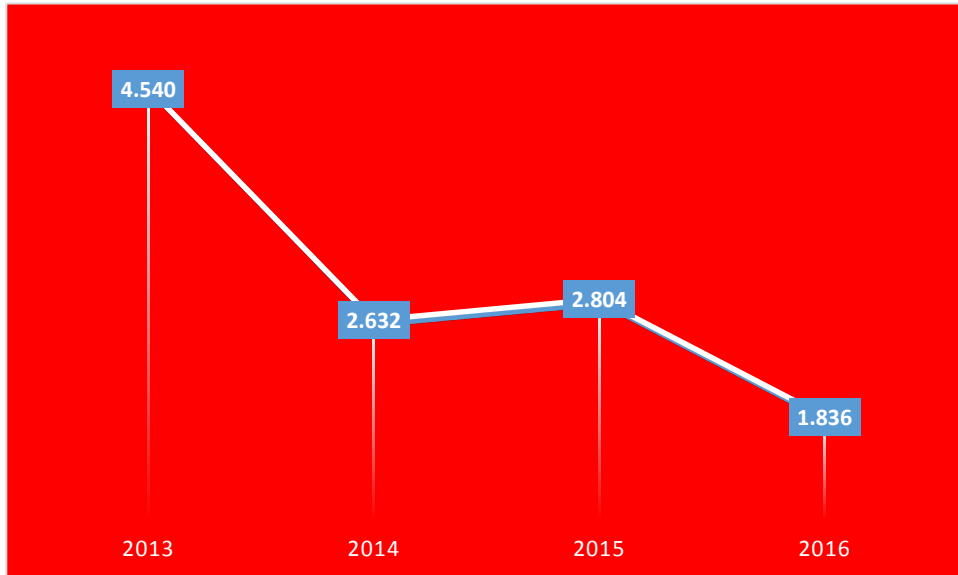
	2015	2016	Kayıp
MUĞLA	2,92	1,66	-1,26
İZMİR	1,20	0,67	-0,53
KUŞADASI	0,57	0,35	-0,22

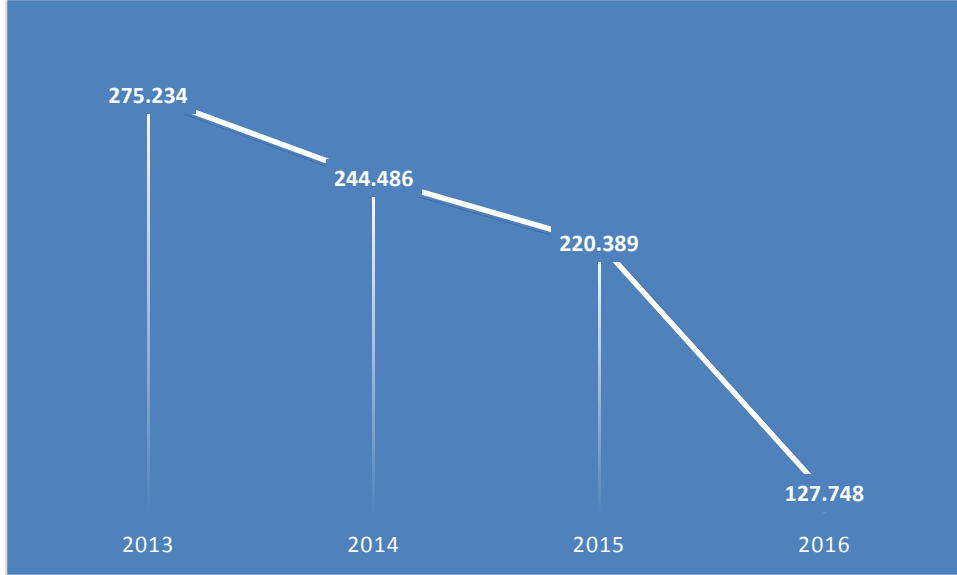
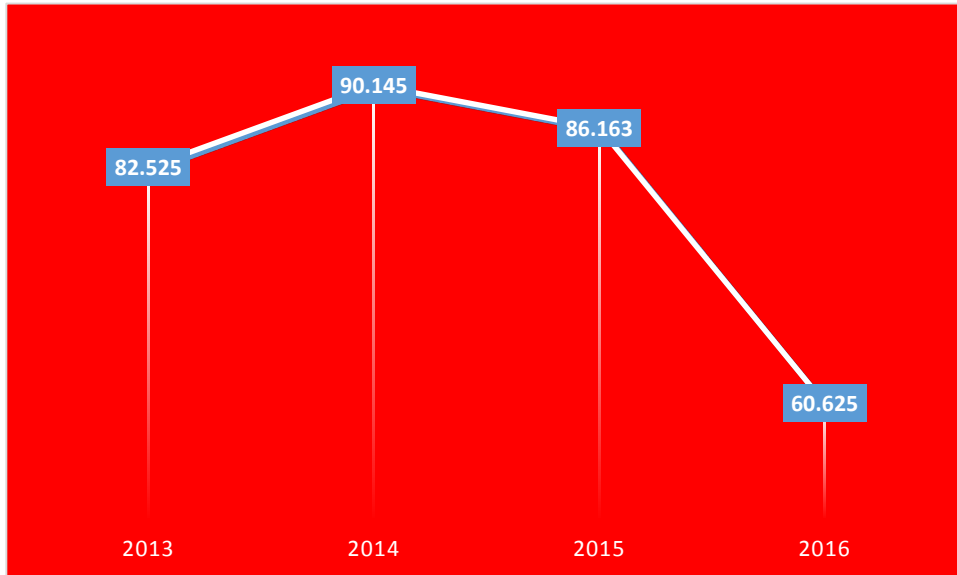
EGE'ye gelen yabancı ziyaretçiler, milyon

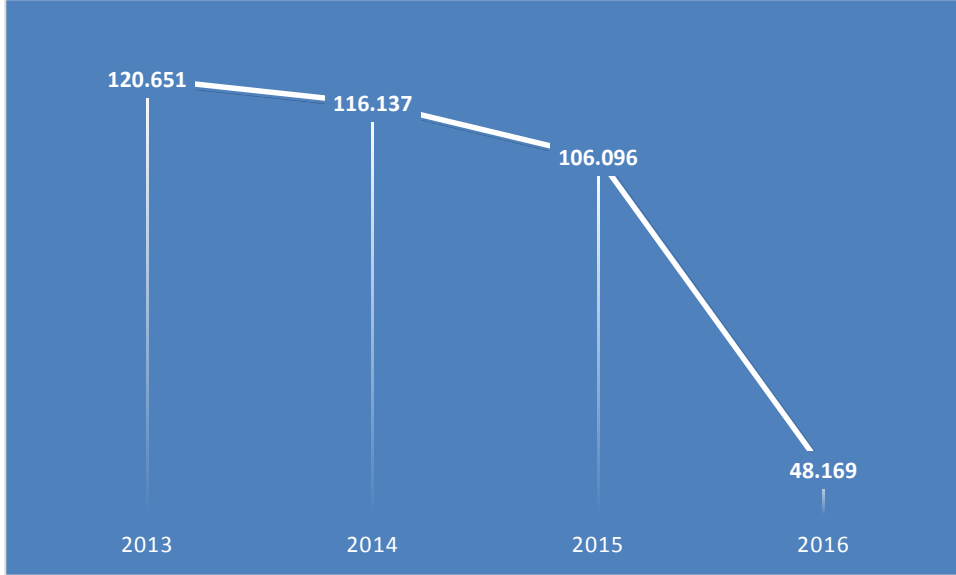
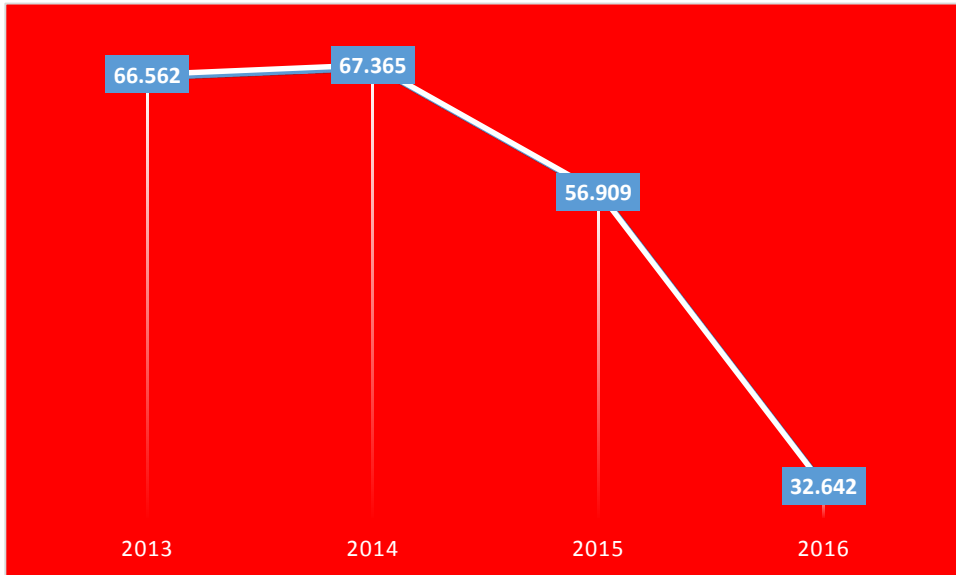

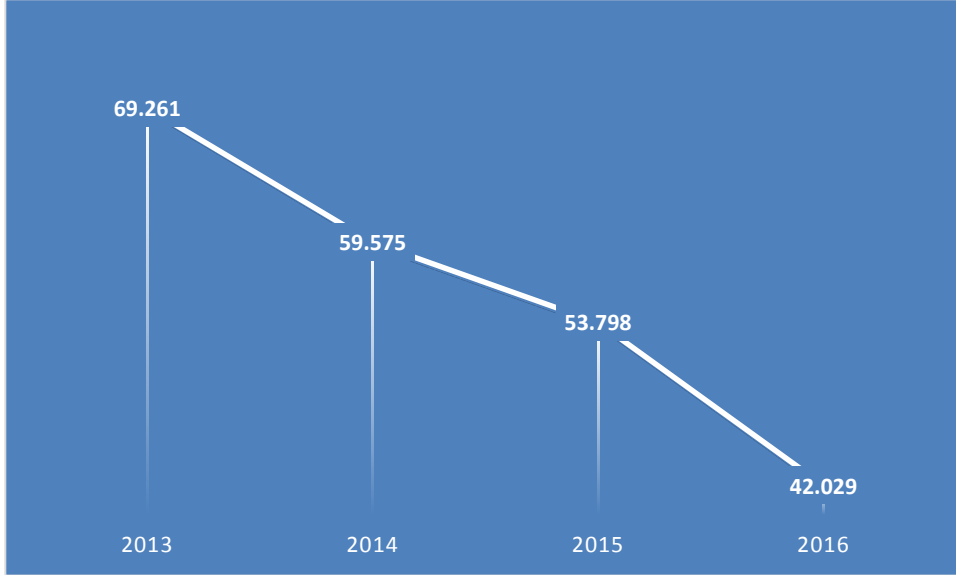
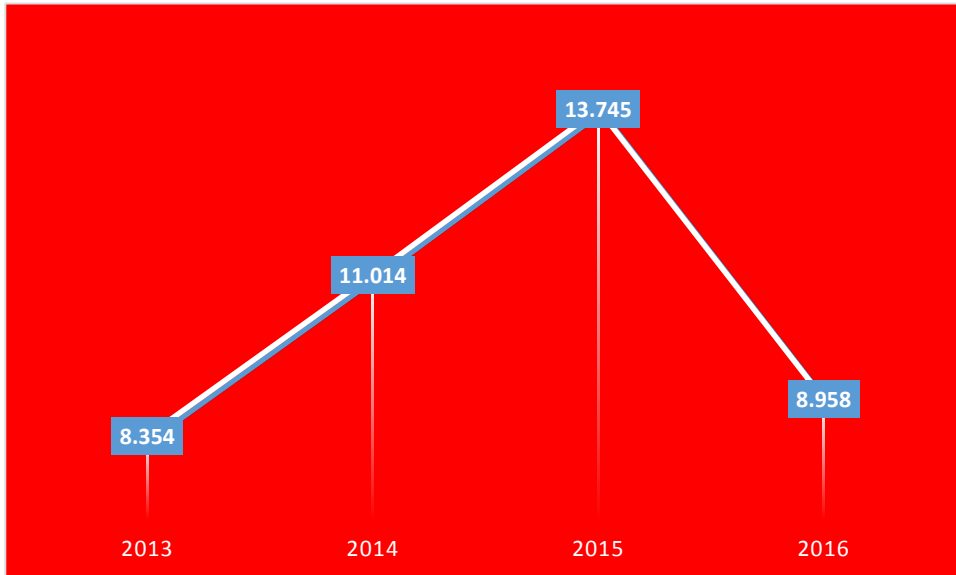
2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya İNGİLTERE'den gelen ziyaretçiler****İzmir'e İNGİLTERE'den gelen ziyaretçiler**

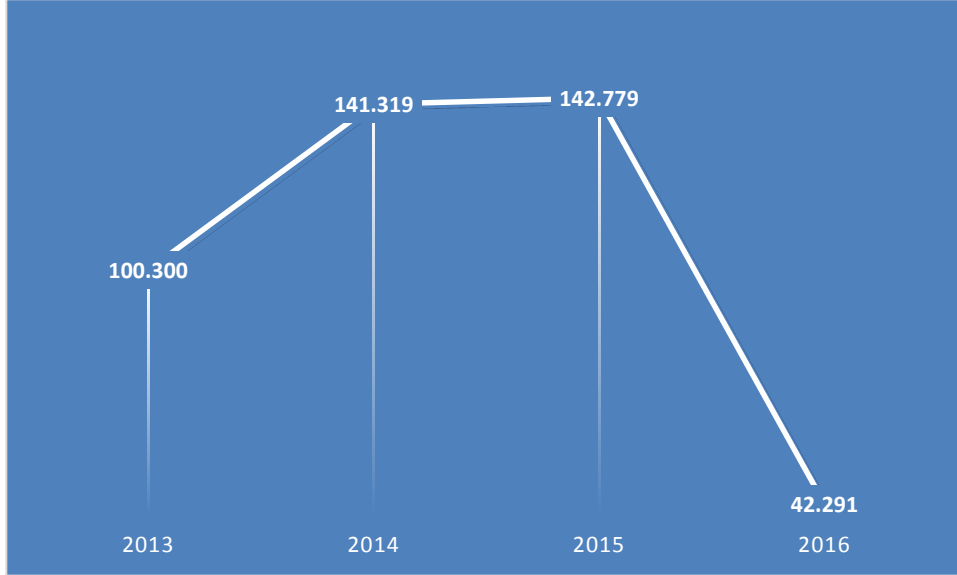
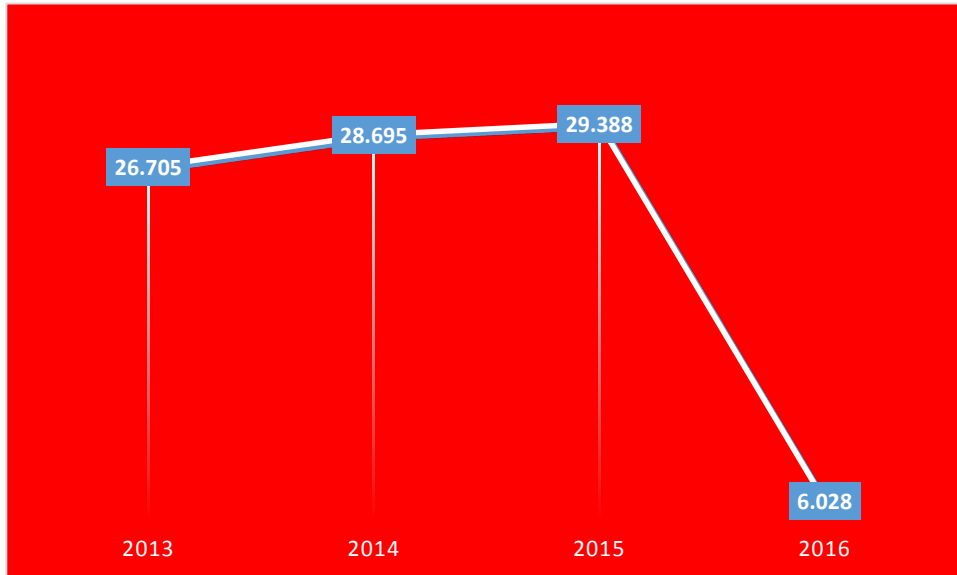
2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya ALMANYA'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e ALMANYA'dan gelen ziyaretçiler**

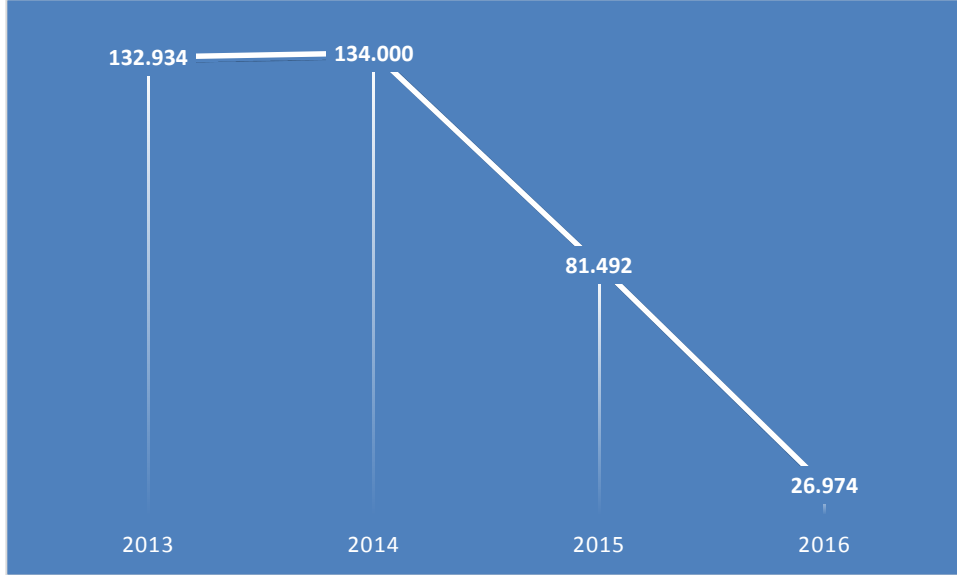
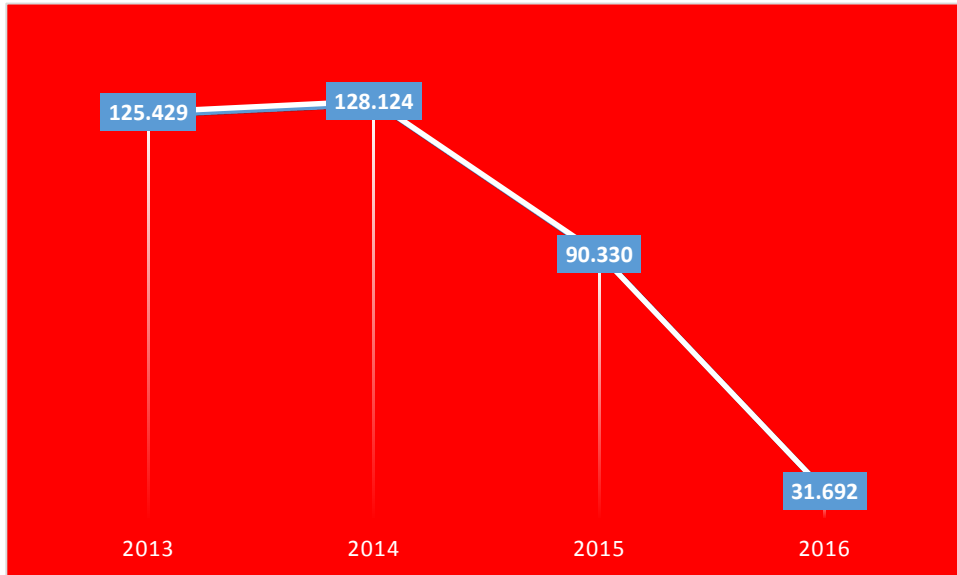
2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya UKRAYNA'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e UKRAYNA'dan gelen ziyaretçiler**

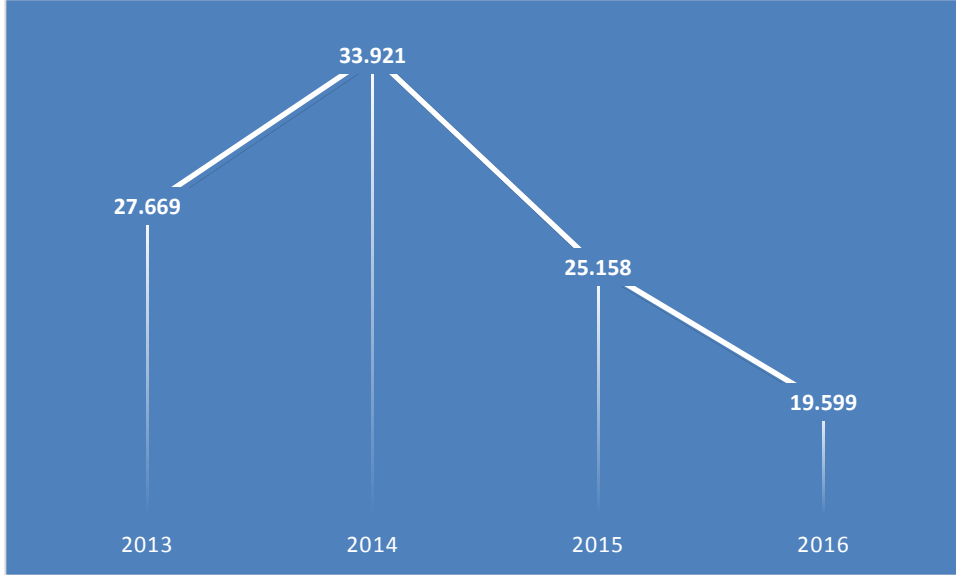
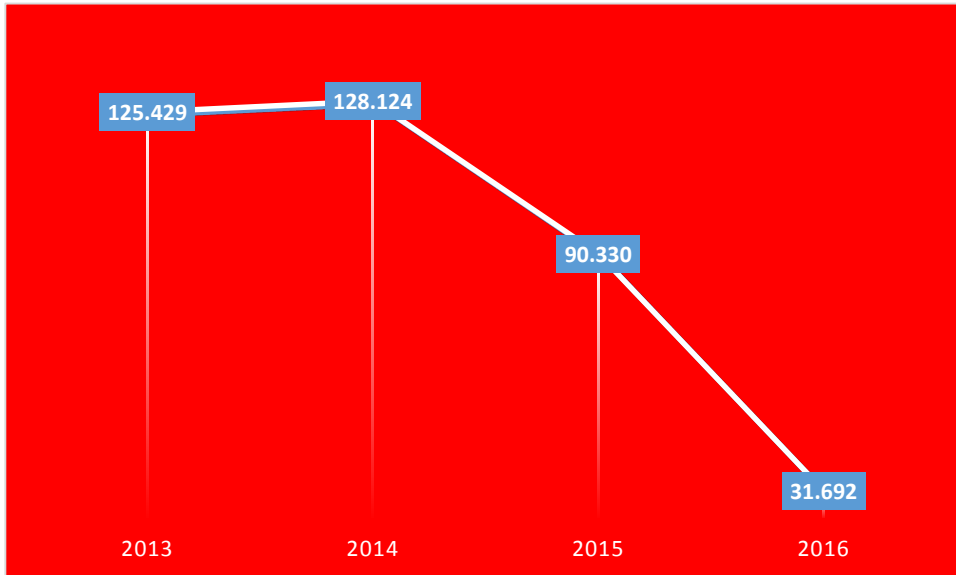
2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya HOLLANDA'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e HOLLANDA'dan gelen ziyaretçiler**

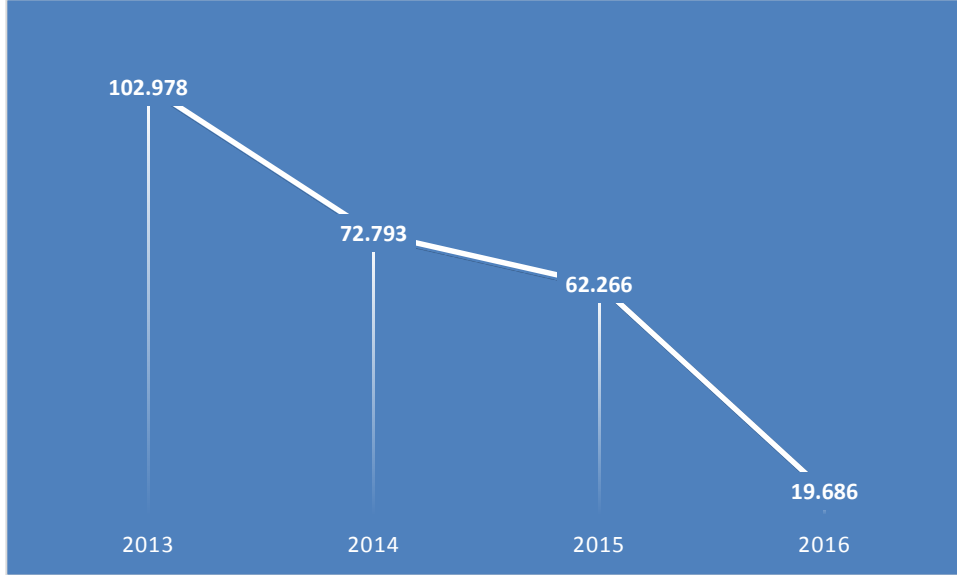
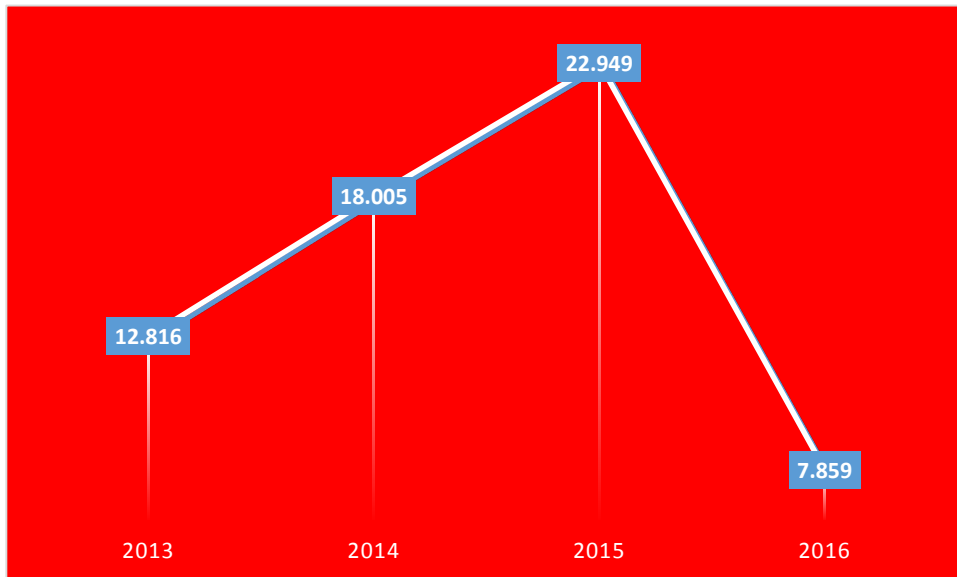
2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya BELÇİKA'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e BELÇİKA'dan gelen ziyaretçiler**

2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya DANİMARKA'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e DANİMARKA'dan gelen ziyaretçiler**

2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya POLONYA'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e POLONYA'dan gelen ziyaretçiler**

2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya FRANSA'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e FRANSA'dan gelen ziyaretçiler**

2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya YUNANİSTAN'dan gelen ziyaretçiler****İzmir'e YUNANİSTAN'dan gelen ziyaretçiler**

2016'da Muğla ve İzmir HANGİ PAZARDA, NE KAYBETTİ?**Muğla'ya İSVEC'ten gelen ziyaretçiler****İzmir'e İSVEC'ten gelen ziyaretçiler**

TÜRKİYE'NİN RAKİPLERİ 2016'YI NASIL GEÇİRDİ

2016 Yalnızca Türkiye'nin
Krizi mi oldu?

Akdeniz Turizmi 2016'da
Büyüdü mü?

3

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ
TÜRKİYE'NİN RAKİPLERİ 2016'YI NASIL GEÇİRDİ?RAKİPLER YENİDEN
BÜYÜMEYE DÖNEMİNE GİRERKEN
TÜRKİYE ALGI KISKACINDA

Son 20 yılda ürün ve hizmet zenginliğini ekonomik bedellerle sunarak rakiplerinin çok üstünde büyüme gösteren Türkiye turizmi, son 7-8 yılda değişen pazar koşullarından dolayı bu eğilimini yakalayamıyor.

Özellikle 2011'e başlayan Arap Baharı sürecinin devamı olarak bölgemizi saran terör ve savaş endişelerinden yara alan Türkiye, yurtdışında oluşan algıdan dolayı da gelecek 10 yıllarda çok önemli senaryolarla karşı karşıya.

Yüksek sayısal büyüme dönemi

Akdeniz bölgesinde en fazla turist çeken 7 ülkenin son 20 yıllık sayısal gelişiminde; Türkiye, Hırvatistan ve Mısır yüksek büyümelerle öne çıkıyor.

Yirmi yıllık dönemde Türkiye ziyaretçi sayısını 5,5 kat artırırken, aynı dönemde İspanya 1,9 kat, Fransa 1,4 kat ve İtalya da 1,6 kat gelişme yaşadı. Mısır'ın 3,2 at geliştiği bu dönemde, Yunanistan 2,3 ve Hırvatistan da 8,5 kat büyüme kaydetti.

Terör ve krizler büyüme sınırlandı

Diğer yandan Avrupa ve küresel çapta yaşanan ekonomik kriz ile onu takip eden Arap Baharı, Suriye iç savaşı, İŞİD ve PKK terörü gibi süreçler, 2008'den itibaren hem Türkiye'nin hem de rakiplerinin büyümesini yavaşlattı.

Bu dönemde ziyaretçi sayısı büyümesinde Türkiye ile rakipleri ve diğer ülkeler, 1-1,5 kat aralığında gelişme kaydedebildi. Mısır ise geçmiş dönem büyümesinden oldukça geri düştü.

Ancak 2015 ile başlayan ve 2016'nın ilk yarısında değişen Türkiye algısı, tüm pazarlarda ciddi bir daralmaya işaret ediyor.

Başta Türkiye, ardından Mısır ve kısmen Yunanistan ve Avrupa içlerine yayılan bu endişeler, bugüne kadar gösterilen gelişme eğilimini tersine çeviriyor.

2015/2016 KRİZİNDE TÜRKİYE VE RAKİPLERİNİN TURİZM PERFORMANSI

AKDENİZDE DOĞU KAYBETTİ, BATI KAZANDI

İspanya rakiplerle arayı açtı

Doğusunda istikrarsızlık ve savaş koşullarının devam ettiği Akdeniz çanağında, Batı Akdeniz ülkeleri kazandı.

Turizmdatabank'ın hazırladığı Akdeniz Turizmi 2016 yılı turizm verilerine göre bölgenin doğusu kaybederken, batı ülkelerinde önemli kazançlar elde edildi.

20 dolayında turistik destinasyonun rekabet ettiği ve dünyanın en çok turist çeken bölgesi olan Akdeniz çanağında İspanya liderliğini pekiştirirken, İtalya ve Yunanistan yükseldi.

2016'da bölgenin esas kaybedenleri; Türkiye ve Mısır olurken, kitle turizminin gelecekteki merkezlerinden biri olan Hırvatistan ile Güney Kıbrıs da önemli kazanımlar elde etti.

İspanya Akdeniz'de rakiplerle farkı açtı

2016 yılında turist sayısını yüzde 10'dan fazla artıran İspanya 80 milyon bandına yaklaşırken Türkiye 10 milyondan fazla kayıpla 25 milyon bandında kaldı.

Bu dönemde, 28 milyon dolayında olan İspanya ile Türkiye arasındaki turist farkı da 51 milyon dolayına çıktı.

Diğer yandan İspanya ile Yunanistan arasındaki turist farkı da 35 milyondan 50 milyona yaklaştı.

YUNANİSTAN, TÜRKİYE'Yİ GEÇTİ

Yunan turizmi 2016'da yıllar sonra ilk defa Türkiye'yi geçti.

2016'da derin kriz yaşayan Türkiye, uzun yıllar önce geride bıraktığı Yunanistan'dan geri kadı.

2016 yılında Yunanistan 27 milyona yaklaşırken, Türkiye 25 milyonda kadı.

Böylece 2015'te 13 milyon turist fazlası ile Türkiye önde iken 2016'da fark Yunanistan lehine 3 milyona çıktı.

MISIR 15 YILINI KAYBETTİ

2016'da Mısır da gerilemeye devam etti. 2011'deki Arap Baharı sürecinden bu yana, ulaştığı 15 milyon turisti kaybetmeye başlayan Mısır 2016'da 5 milyona kadar geriledi.

Türkiye 2016'da Akdeniz'de pazar payı kaybetti

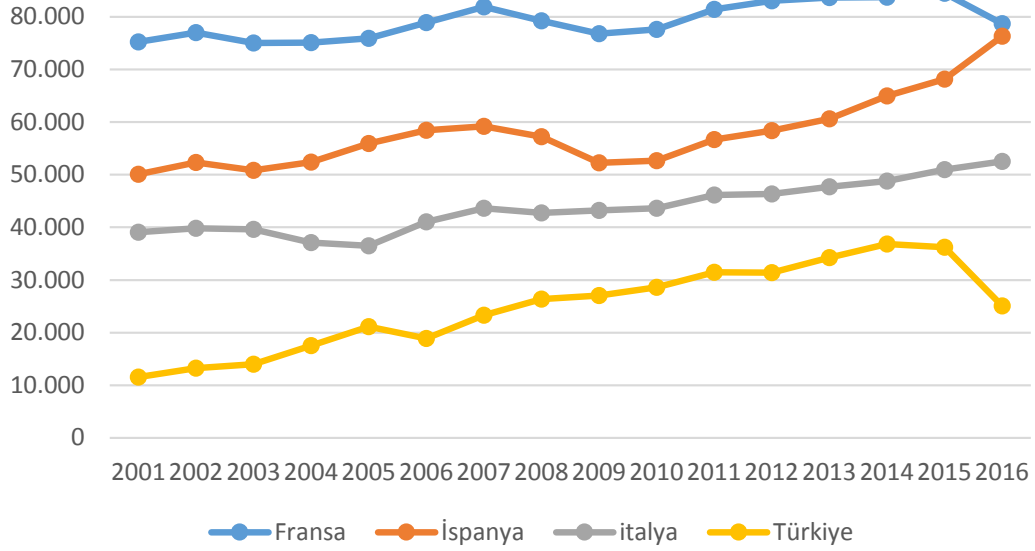
Öte yandan Akdeniz çanağında pazar paylarında da önemli değişimler oldu. 2015'te pazardan yüzde 28 pay alan İspanya, payını yüzde 32'ye çıkardı.

Yüzde 15 dolayında payı olan Türkiye ise 2016'da yüzde 9 dolayına kadar geriledi. Mısır ve İsrail dışında kalan Akdeniz destinasyonları da pazar paylarını ılımlı şekilde artırdılar.

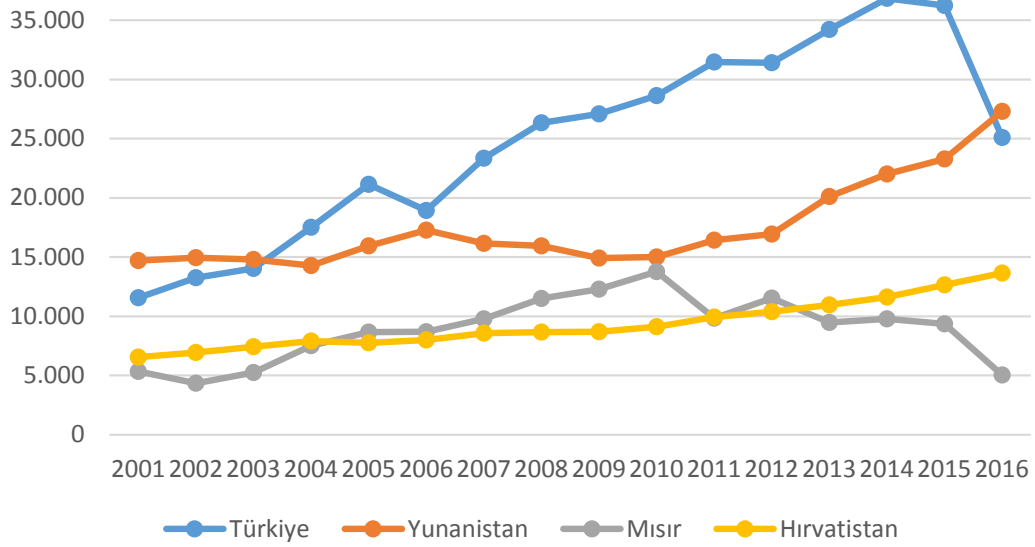

TÜRKİYE VE RAKİPLERİNDE 2016 YILI TURİST SAYILARI, BİN KİŞİ

FRANSA, İSPANYA, İTALYA, TÜRKİYE

TÜRKİYE, YUNANİSTAN, MISIR, HIRVATİSTAN

2016'DA 10 MİLYON TURİST KAYBEDEN TÜRKİYE TURİZMİ DÜNYA'DA 9 BASAMAK GERİLEDİ.

2016'da Türkiye turizmi dünya liginde geriledi

2016 yılını derin bir krizle geçiren ve 10 milyon turist kaybeden Türkiye turizmi, rekabette 9 basamak geriledi.

2016 yılında 10 milyon turist kaybeden Türkiye turizmi, dünya rekabetinde 9 basamak gerileyerek 15'inci sıraya düştü.

Diğer yandan Türkiye turizmi, 2011'den bu yana savaş gerginliği içinde olan Akdeniz turizmindeki rekabette de düşüş yaşadı. Fransa, İspanya ve İtalya'nın ardından 4'üncü sırada olan Türkiye 2016'da Yunanistan'ın gerisine düştü.

Turizmde 2016'nı kaybedenleri;
Türkiye, Mısır ve Fransa

Bölgesel istikrarsızlıklar, artan terör olayları gibi menfi süreçlerle Türkiye ve Mısır'ın ağır darbe aldığı 2016 yılında benzer nedenlerle önemli oranda turist kaybeden diğer ülke Fransa oldu.

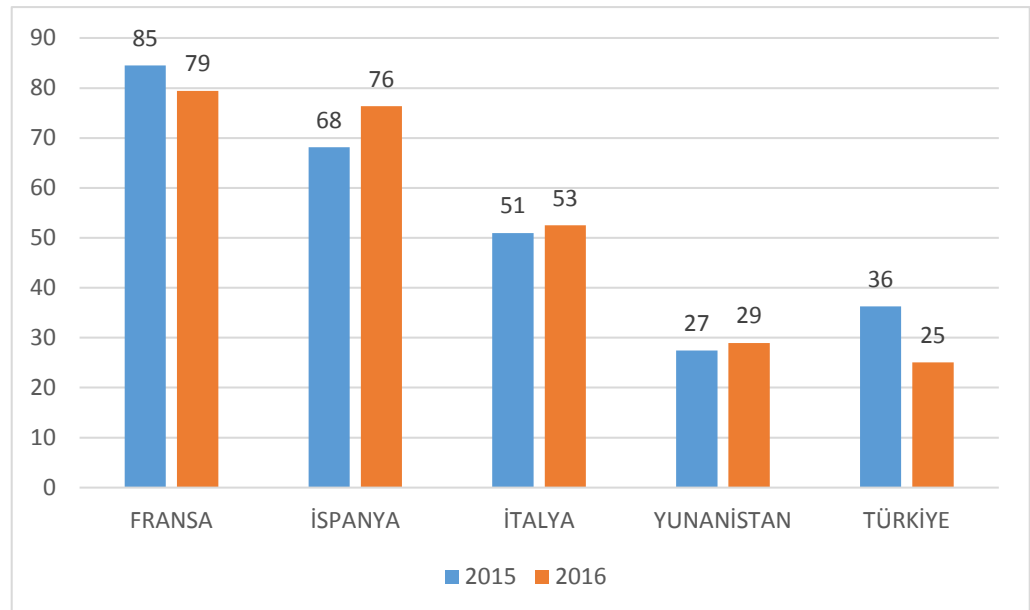
İspanya, Avrupada liderliğe oynuyor

Fransa, Türkiye ve Mısır'ın ciddi miktarda turist kaybına uğramaları 2016'da yalnızca İspanya'ya yaradı. Öyle ki, 2015'te Fransadan 16 milyon turist geride olan İspanya, 2016 yılındaki performansı ile bu ülkeyle başa baş konuma yükseldi.

Türkiye turizminin dünya ve Akdeniz ligindeki sıralaması

Yıllar	Dünya	Akdeniz
2015	6	4
2016	15	5

Gelen turist sayısı, milyon

RUSYA PAZARI ANALİZİ 2016 RUS TURİST 2016'DA NEREYE GİTTİ

Rusya pazarında Türkiye ve Mısır kaybetti
Rakipler Rusya'da umduğunu bulamadı

RUSYA PAZARINDA TÜRKİYE VE MISIR KAYBETTİ RAKİPLER RUSYA'DA UMDUĞUNU BULAMADI

2016 yılında, Türkiye ve Mısır'ın yokluğunda, Rus turistlerin rakip destinasyonlara kayması bekleniyordu.

Ancak Rus turistlerin tatil davranışı 2008/2009 küresel krizinin ardından önemli baskılar altında kaldı. Ukrayna ve Kırım krizi, Batı ülkelerinden gelen ambargo, hızlı düşen petrol fiyatları, Rublenin aşırı değer kaybetmesi ve izleyen süreçte azalan reel harcanabilir gelirler, Rus turistlerin önünde ciddi bir set oluşturdu.

2015 sonlarına doğru; Türkiye ile uçak düşürme krizi, Mısır'da terör saldırısı ile yolcu uçağı kazası; Rusya tatil pazarı için sürükleyici güçler olan Türkiye ve Mısır'ın Pazar dışında kalmasına neden oldu.

Tüm bu faktörlerin birikimi 2016 yılında Rusya'dan tatil amaçlı çıkışların yüzde 30'dan fazla düşmesi ile sonuçlandı.

Bu olumsuz faktörlerle Türkiye'ye gelemeyen turistlerin; başta İspanya,

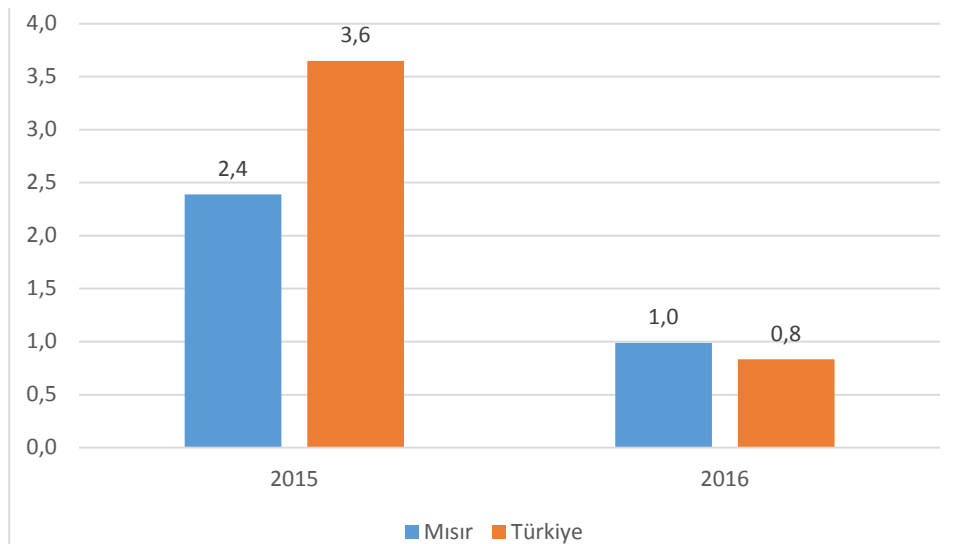
Fransa, Yunanistan, İtalya gibi rakiplere yönelmesi bekleniyordu. Ancak beklenen olmadı.

2016 yılı tamamlandığında, Türkiye ve Mısır 4 milyondan fazla Rus turist kaybetti. Rus turist sayısında; İspanya 40 bin, Yunanistan 70 bin, İtalya 23 bin dolayında artış yaşarken, Fransa 35 bin dolayında düşüş gördü.

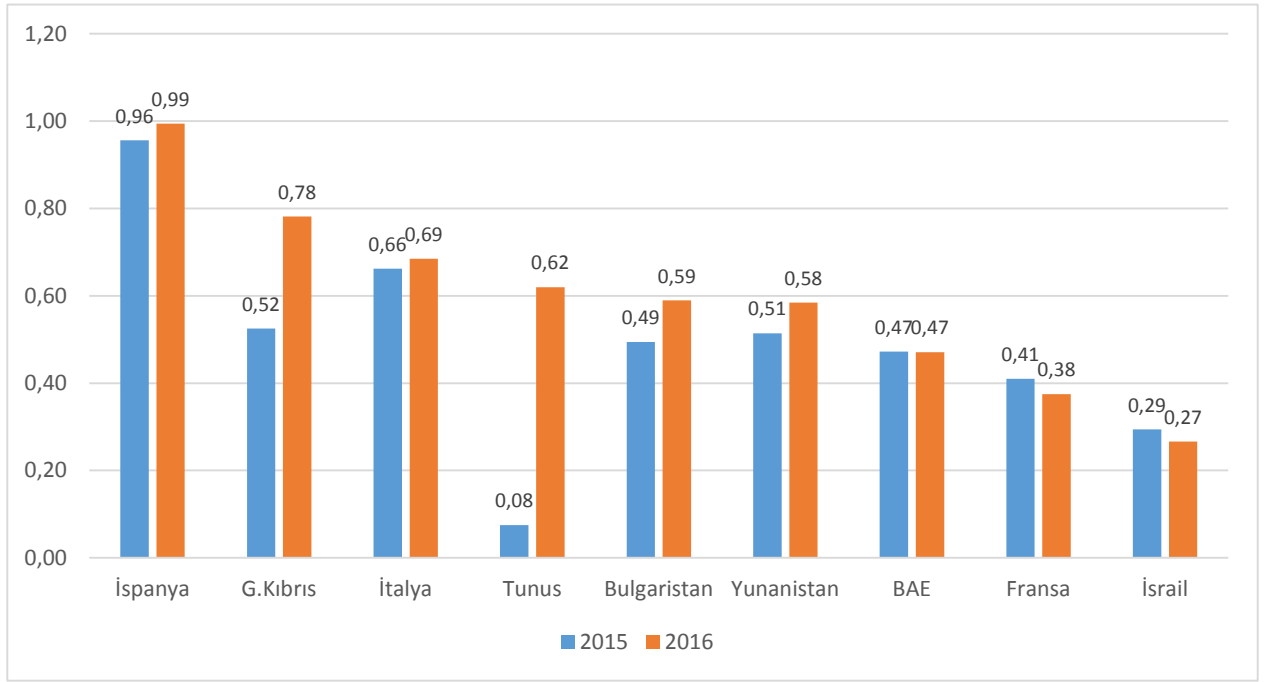
2016'da Rus pazarında en çok kazanan ülkeler ise Tunus ve G.Kıbrıs oldu. Tunus'un kazancı 2015'te pazara kapalı olmasının üzerine 2016'da çektiği sayılar olurken, Güney Kıbrıs da 250 bin dolayında daha fazla Rus'a ulaştı.

Özetle Rusya'da 2016 yılında tatil amaçlı yurtdışı çıkışlarda 6 destinasyon 4,9 milyon kayıp yaşadı. Diğer 6 ülke ise 1 milyon dolayında artışı yakaladı. Sonuçta Rusya'dan tatil amaçlı çıkışlar net 3,8 milyon düşüş gösterdi. Yani Türkiye ve Mısır'ın kaybı rakipler için net birebir bir kazanç olmadı.

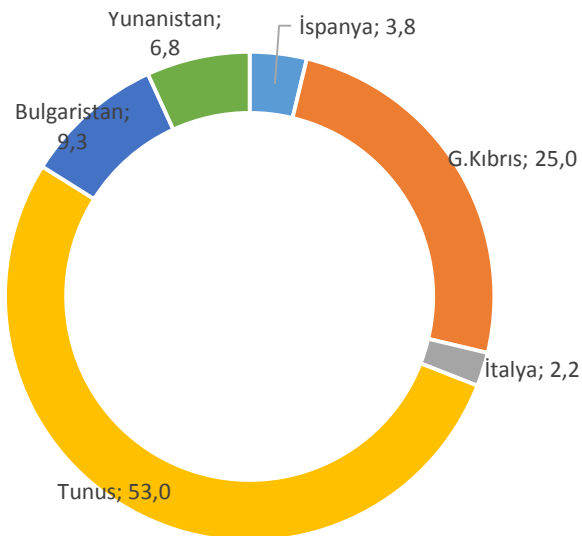
Rusya'da tatil amaçlı çıkışlar, milyon (TÜRKİYE VE MISIR)

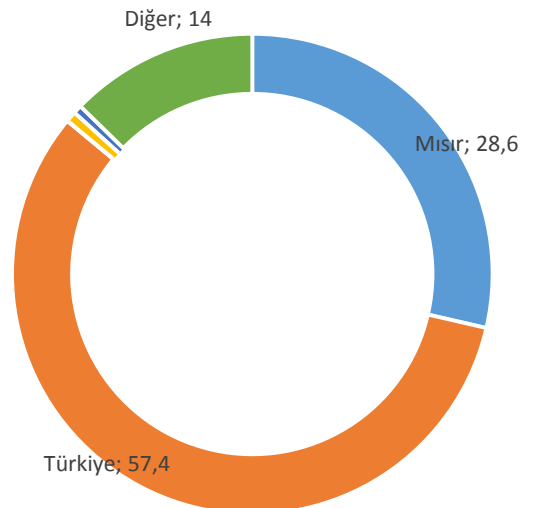
Rusya'da tatil amaçlı çıkışlar, milyon (RAKİP DESTİNASYONLAR)

Rusya'da tatil amaçlı çıkışlarda yaşanan ARTIŞIN ülkelere dağılımı,%
(Artış yakalayan pazarlar toplamında kim ne kadar pay alıyor,%)

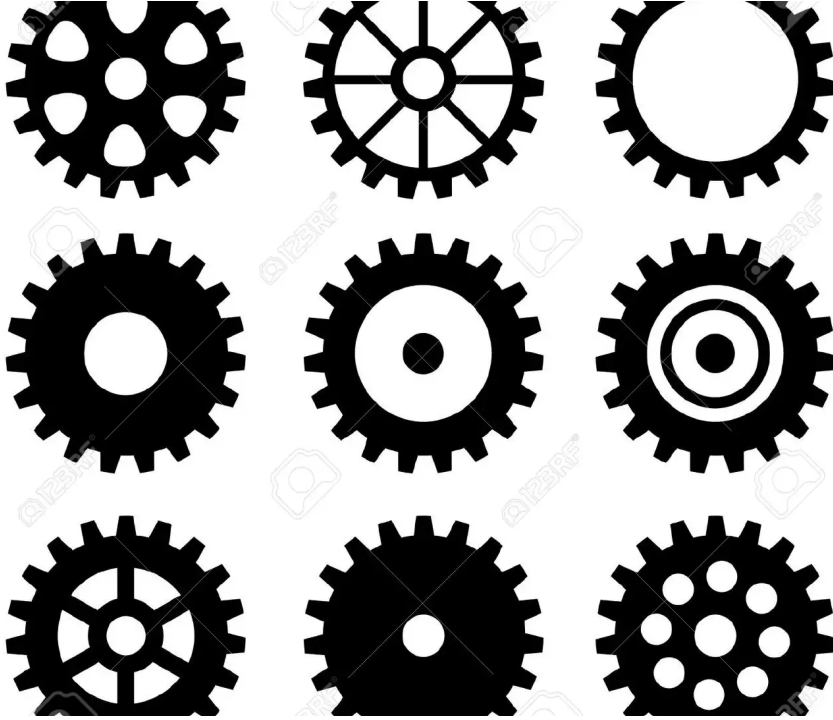

Rusya'da tatil amaçlı çıkışlarda yaşanan DÜŞÜŞÜN ülkelere dağılımı,%
(Düşüş yaşayan pazarlar toplamında kim ne kadar pay alıyor,%)

TURİZMDEKİ KRİZİN
EKONOMİYE ETKİSİ

KRİZ,
2016 BÜYÜMESİNİ
D Ü Ş Ü R D Ü

4

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ
TURİZMDEKİ KRİZİN EKONOMİYE ETKİLERİ.TURİZMDEKİ KRİZ, 2016 BÜYÜMESİNİ DÜŞÜRECEK
Turizmdeki daralma Türkiye büyümesini aşağı çekiyor.

Turizmdeki daralma Türkiye büyümesini aşağı çekiyor.

2016 yılında derin bir kriz yaşayan turizm sektöründeki kayıplar, Türkiye'nin büyümesini olumsuz etkiledi.

Turizmde her 3 değerden biri kaybedildi

Türkiye turizmi 2016 yılında, turist sayısında ve turizm gelirinde yüzde 30'dan fazla kayıp yaşadı.

Turizmdatabank tahminlerine göre, 2016'da yaşanan krizde Türkiye'nin kayıpları; toplam ziyaretçide 10 milyonu (10,3) aşacak, toplam gelirden de 10 milyar Dolar'a (9,7) yaklaşacak.

Turizmdeki düşüş Türkiye büyümesini aşağı çekecek

Öte yandan TC Merkez Bankası, Türkiye 2016 ekonomik büyümesini tahmininde turizmdeki düşüşün ciddi bir yavaşlatıcı etkisi olacağını ortaya koydu.

Buna göre, geçmişte 1999-2006 ve 2010 yıllarında belirgin biçimde gözlemediği gibi 2016 yılında da turizmin büyümeye katkısı artış değil düşüş yönünde katkı olacak.

Turizm, büyümeyi 1,1 puan düşürecek

TCMB verilerine göre, 2016 yılında yaşanan gelir azalması, ülkemizin büyümesini doğrudan ve dolaylı yönlerden sırasıyla; -0,7 ve -0,4 puan olumsuz etkileyecek.

Böylelikle, turizmde yaşanan olumsuz trendin ve oluşan değerlerin, 2016 yılı büyümesine toplam etkisi -1,1 puan olarak tahmin edildi.

Büyümede yaşanacak turizm kaynaklı bu daralmanın; turizm kaynaklı istihdam kayıpları, özel tüketim etkisi ve büyümeyi sınırlayıcı diğer yansımaları da dikkate alındığında daha da yüksek olabileceği dikkate alınmalıdır.

Turizmdeki daralmanın, Türkiye büyümesine etkisi, 2016
(Puan düşüş)

Etkiler	Puan düşüş etkisi
Doğrudan etki	-0,7
Dolaylı etki	-0,4
Toplam etki	-1,1
	TCMB tahmini

TURİZMDEKİ KRİZİN
EKONOMİYE ETKİSİ

TURİZMDEKİ KRİZİN
OTEL İSTİHDAMINA
ETKİSİ

KRİZ OTELLERDE İSTİHDAM KAZANCINI SIFIRLADI

Türkiye turizminin yaşadığı kriz 2016'da otellerdeki istihdam artışını ciddi boyutta gerilettili.

Turizmdatabank'ın SGK verilerinden yaptığı analize göre, 2015 yılında ortalama yüzde 5 artış kaydeden otellerde çalışan sayısı, 2016 yılında yüzde 20 dolayında düşüşe döndü.

Son açıklanan Ekim 2016 verilerine göre, otellerdeki istihdam artışı yüzde 17,7 geriledi. 2015 yılının aynı ayında otellerde çalışan sayısı yüzde 2,5 yükselmişti.

Kayıp yüksek sezonda büyük oldu Diğer yandan, 2016 yaz aylarında otellerde çalışan sayısı yüzde 20-21 dolayında geriledi. Oysa 2015 yılı yaz aylarında çalışanların sayısında yüzde 4,5 gibi bir gelişme yakalanmıştı.

2 yılın kazancı 2016'da kaybedildi

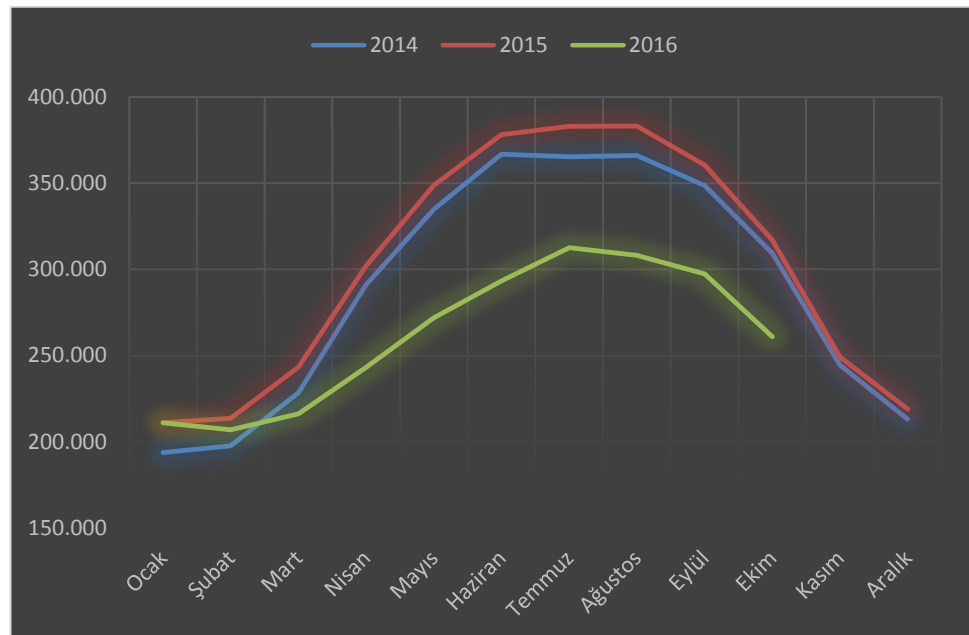
Turizmde işlerin iyi gittiği ve otellerde istihdamın artış gösterdiği 2013-2015 dönemi yaz aylarında ortalama çalışan sayısı önemli miktarda artış gösteriyordu.

2014 yılında yüksek sezonda her ay 34-35 bin ilave istihdam artışı sağlanırken, bu seviye krizin başladığı 2015 yılında 14-35 bin artışa kadar geriledi.

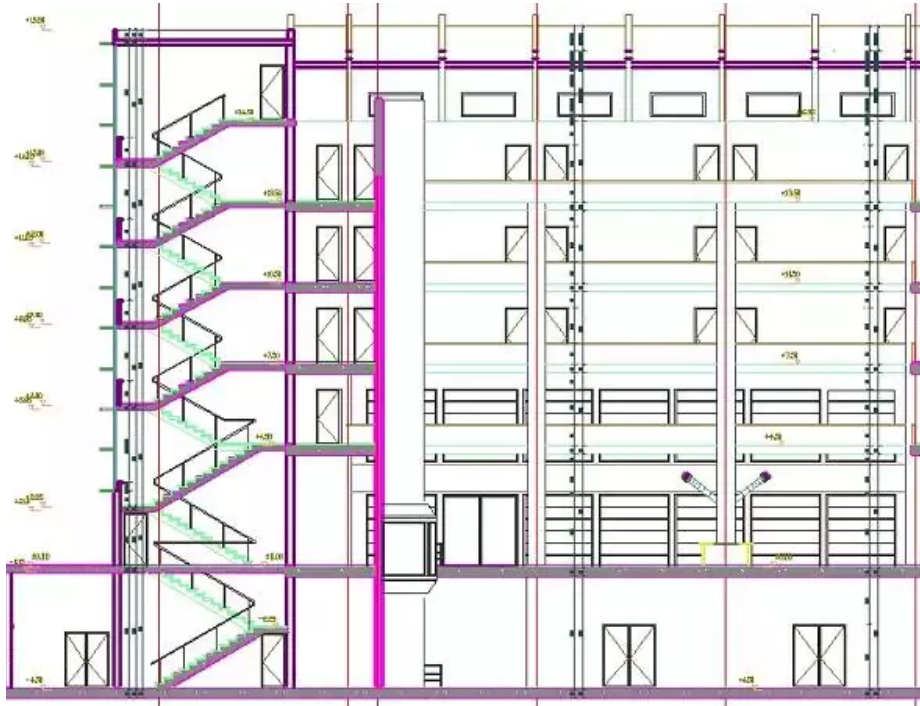
Krizin derinleştiği 2016 yılı yaz aylarında ise ay başına ortalama istihdam kaybı 60-70 bin kişi olarak gerçekleşti.

Böylece otellerde 2013-2015 döneminde kazanılan istihdam artışı, 2016 yılında tamamen kaybedildi. Ay başına otel çalışanı sayısı 2013 yılının dahi gerisine düştü.

Otellerde çalışan sayısı
SGK 4a kapsamındaki sigortalı sayıları

2015/2016 Turizm krizinde
TURİZM YATIRIMLARI
ANALİZİ
Turizmdeki kriz
yatırımları da düşürdü

2015/2016 Turizm krizinde TURİZM YATIRIMLARI ANALİZİ

Turizmdeki kriz yatırımları da düşürdü

Türkiye turizminin 2015/2016 döneminde yaşadığı ve 10 milyondan fazla turist kaybettiği krizde, turizm yatırımları da önemli oranda ivme kaybetti.

Turizmde kriz öncesi otel yatırımları eğilimleri dikkate alındığında görülüyor ki, 2015 yılı ile yeni otel yatırım planı sayısı ve başlamış olan inşaatların yavaşlaması, 2016 yılında artarak devam etti.

Geneli büyük ölçekli otel yatırımları olmak üzere 2014 yılında zirve noktasına çıkan ve o yıl 5,6 milyar TL düzeyine çıkan teşvikli turizm yatırımları, 2015'te 4 milyar ve 2016'da da 2,9 milyar TL'ye düştü.

Teşvikli otel yatırımlarındaki en büyük gerileme 5 yıldızlı kategoride görülürken, yatırım hacmi 2014'e göre yüzde 50 azalma oldu.

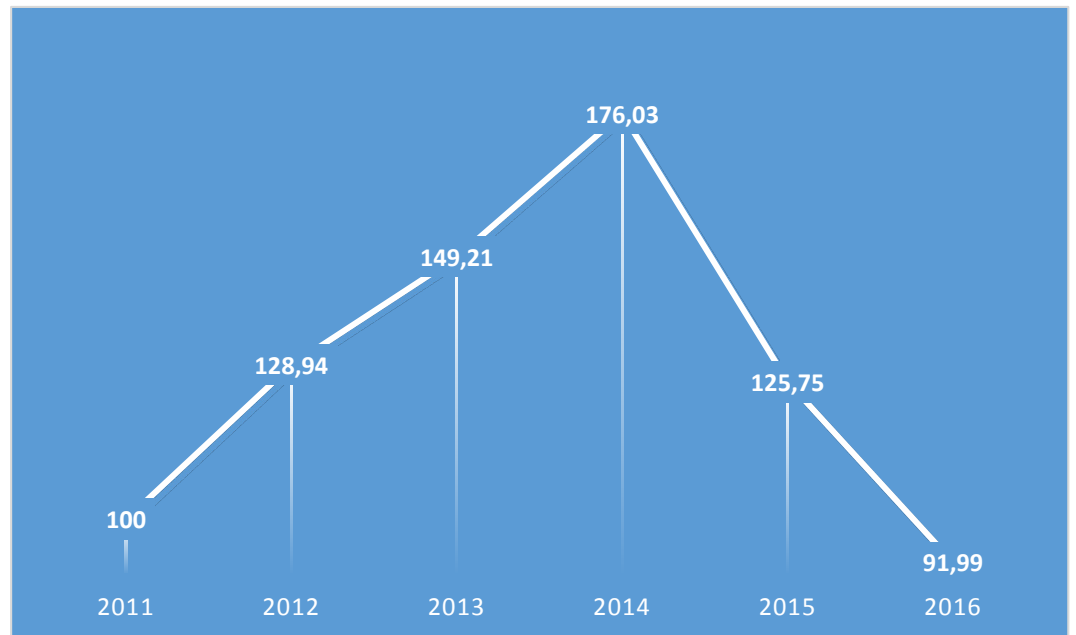
Öte yandan 3 yıldızlı projelerde de yüzde 50'ye yakın düşüş olurken, 4 yıldızlı yeni otel projelerinde de yüzde 45 gerileme yaşandı.

Teşvikli otel yatırımlarıyla yapılacak olan tüm tesis sınıfları dikkate alındığında ise genel düşüş yüzde 47 oldu.

Teşvikli turizm yatırımlarındaki bu azalma, kriz öncesi dönemine göre yaklaşık 10 yıllık bir gerilemeye tekabül ediyor.

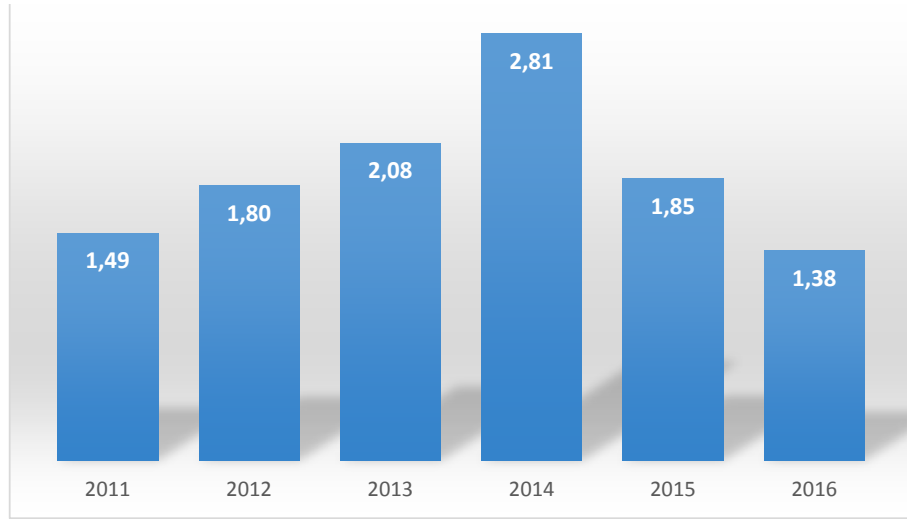
Otel yatırımları eğilimi (2011-2016)

Yeni otellere ayrılan TL bütçeler (2011=100)

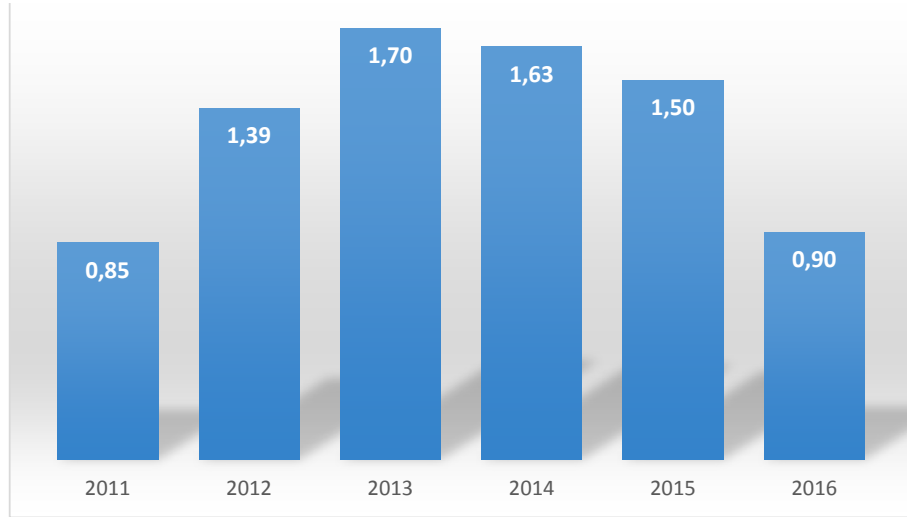
5 yıldızlı yeni otel projelerine ayrılan bütçeler

Milyar TL

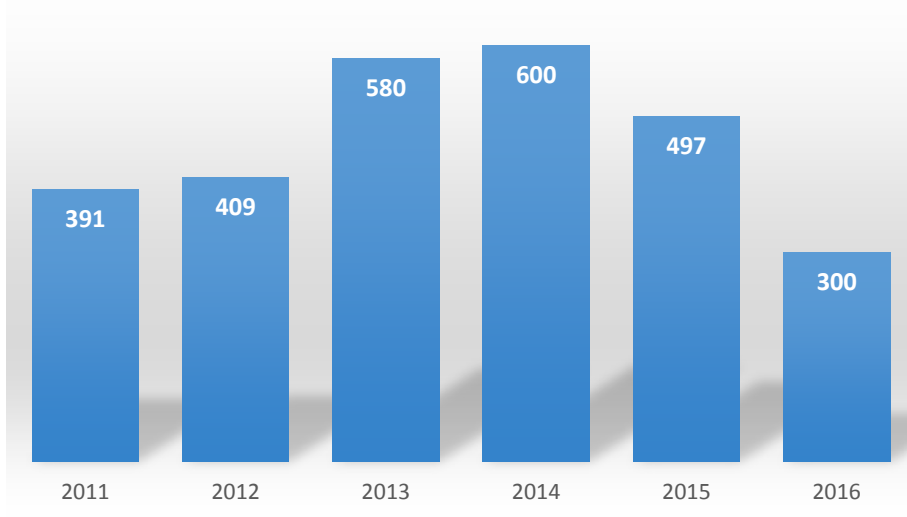
4 yıldızlı yeni otel projelerine ayrılan bütçeler

Milyar TL

3 yıldızlı yeni otel projelerine ayrılan bütçeler

Milyon TL

Turizmde kriz konut satışlarına da yansıdı YABANCILAR 2016'DA DAHA AZ KONUT ALDI

2016 yılında yabancılar turistik merkezlerde daha az konut satın aldı.

2015 yılında çoğunluğu turistik merkezlerde olmak üzere, 23 bine yakın konut alan yabancılar, 2016'da 18 bin dolayında konut aldı.

Türkiye'de yabancılar yapılan konut satışlarının yüzde 80-85'i; Antalya, İstanbul, Muğla, Aydın, İzmir, Bursa ve Yalova gibi turistik merkezlerde gerçekleşiyordu. 2016'da yaşanan krizde bu oran yüzde 75 dolayına geriledi.

Diğer yandan 2015 yılında yabancılar, bu turistik merkezlerde 18 binden fazla konut satın almışlardı. 2016 yılında yabancıların alımları 14 binin altına düştü.

Yabancılar konut satışında ilk sırada olan Antalya; 2016 yılında, krizden önceki 6 bin 500 konut satışından, 4 bin 300 dolayına geriledi.

Benzer düşüş 7 bin 500 konuttan 5 bin 800 konuta inen İstanbul'da da yaşandı.

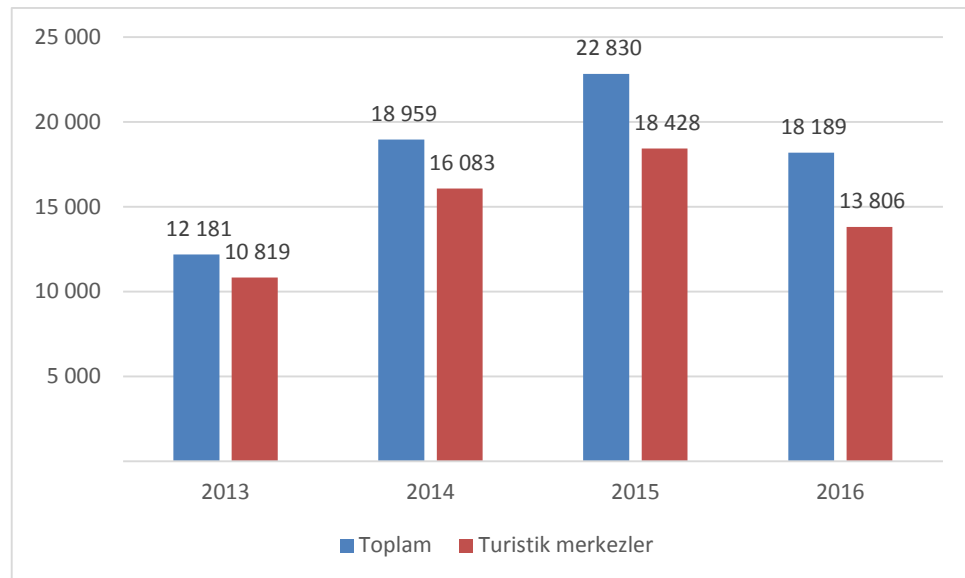
Öte yandan yabancılar konut satışı; Muğla'da binden 600'lere, Aydın'da bin 100'den 800'lere kadar indi.

Yabancılar yapılan konut satışları sayısı

	Antalya	İstanbul	Muğla	Aydın	Yalova	Bursa	Diğer
2013	5 548	2 447	1053	1112	284	375	1 362
2014	6 542	5 580	1051	1191	765	954	2 876
2015	6 072	7 493	830	1107	1 425	1 501	4 402
2016	4 352	5 811	632	871	822	1 318	4 383

Tapu Kadastro GM

Yabancılar yapılan konut satışları sayısı

2023'e Doğru
KRİZİ AŞMAK VE
YENİ BİR GELİŞME
DÖNEMİ YARATMAK
İçin Neler Yapılmalı?

5

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ KRİZİ AŞMAK İÇİN NELER YAPILMALI?

2017/2018 İLE BAŞLAYAN DÖNEMDE NELER YAPILMALI

2015 sonundan 2017'ye kadar alınan tüm destek ve teşviklerde seçime gidilerek; yararlı olmaların devam ettirilmesi, iyileştirilmesi gerekenlerin revize edilmesi gerekmektedir.

Türkiye turizminin 2023 yılına doğru atması gereken adımlar, 10 başlık altında toplanabilir:

1-Tanıtım ve pazarlama bütçeleri dağılımı ile stratejileri; gelen turistlerin, gelir üretmedeki ağırlıklarına göre yeniden düzenlenmelidir.

2-Yakıt desteği gibi var olan teşvikler; ayırım yapılmaksızın, tüm pazarlara ve havalimanlarına uygulanmalıdır.

3-Turizmde kalifiye personelin, 12 ay istihdamının sağlanması için; uygulamada olan SGK vb yüklerin ertelenmesi, taksit bağlanması gibi kolaylıkların 2018 sonuna kadar ülke çapına yayılması sağlanmalıdır. Kayıtlı çalışan firmalara tanınan vergi vb. indirimlerin, turizm firmalarına daha yüksek oranda uygulanmasının yolu açılmalıdır.

4-Satışları yüksek oranda turizme bağlı olan sektörlerle; vergilerde ve istihdam yüklerinde kolaylıklar getirilmelidir.

5- Turizmde gelişmiş ülkelerde olduğu gibi yurtiçi pazarını olması gereken seviyeye getirebilmek için (erken rezervasyon kampanyaları dışında) yeni seyahat kampanyaları başlatılmalıdır. Bu yolla dengeli turizm gelişiminin yolunu açmak ve 2015 yılından bu yana yabancı turist sayısı azalmasından kaynaklanan boşluğu belirli oranda telafi etmek için Bakanlık seviyesinde politika ve uygulama planları yapılmalıdır.

2017/2018 İLE BAŞLAYAN DÖNEMDE NELER YAPILMALI

6-İç pazarda başta oteller olmak üzere, talep yapısı ve gelir, vergi vb üretmesi açısından, fayda/maliyet analizleri yapılmalı ve iç pazarda uygulanabilecek ekonomik seyahat seçeneklerinin desteklenmesi sağlanmalıdır.

7-Vatandaşlara sunulacak seyahat seçenekleri; tarihi ve kültürel alışkanlıklar ile yeni oluşan beklenti değişimlerini dikkate alınarak yaratılmalıdır. Kıyı ve kültür turizmi gibi ürün bileşenleri ve bütçeler vatandaşın mali durumuna uyumlu olmalıdır.

8-Artan yurtiçi TL maliyetler, yükselen borçlanma maliyetleri, yurtdışı talepteki davranış değişiklikleri gibi göstergeler dikkate alınarak, herşey dahil vb konaklama tiplerinde; (“Sağlıklı herşey dahil” gibi) hizmet renkliliğini artıran, farklı tarzda bileşenleri (selective) yaratan ama hizmet kalitesini düşürmeyen, konuk tatminini sürdürülebilir seviyede tutan alternatifler geliştirilmelidir.

9-Sürekli artma eğiliminde olan ve fiyatlar üzerinde olumsuz baskı oluşturan yatak arzında çeşitliliği; büyük ölçekli tesislerden, orta ve küçük ölçekli ve talep değişimlerine uymada daha esnek olabilen, ekonomi sınıfı tesislere yöneltebilmek için politikalar üretilmelidir. Bu halen dünya konaklama sektöründeki ana eğilimlerin başında gelmektedir.

10-Bakanlığımızın hazırladığı 2023 turizm vizyonu politikalarında bahsedilen, sektörün daha koordineli çalışması için öngörülen tüm yapısal düzenlemeler, hızla ama katılımcı artışı ile sindirerek uygulamaya geçirilmelidir.

6

TÜRKİYE TURİZMİ 2016 YILI ANALİZİ
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Türkiye turizminin, 1980'lerden sonra gösterdiği olumlu gelişim çizgisi ve yaşadığı krizler ışığında 2016'da yaşananların da analizinin yapıldığı bulgular gösteriyor ki, turizm artık el yordamı faraziyelerle değil sistemli bir hareket etme yolunu hayata geçirmelidir.

2016 yılı krizi de göstermiştir ki, birkaç olumsuz faktör ve sürecin bir araya gelmesi ile on yılların kazanımları birkaç yılda eriyebilmektedir. Keza 2016 öncesinde dünyanın en çok konuk ağırlayan 6.destinasyonu olan ülkemiz 2016 sonunda ilk 10'daki yerini kaybetme noktasına gelmiştir.

Bu sonuç; 1 milyondan fazla insanın ekmek kapısı olma, 55 sektörü doğrudan etkileme ve ihracatın yanında en önemli döviz kaynağı olma gibi özellikleri olan turizmin olmayışının, güçten düşüşünün ne kadar önemli sonuçları olduğunu ve bu sahada planlı davranmanın gerekliliğini net biçimde göstermektedir.

2015-2016'da Rusya krizi olmasa da belirgin bir düşüş içine girme eğilimi içinde olacağı bilinen, rakipleri artan, çözülmeyi bekleyen yapısal sorunları olan Türkiye turizmi, 2023'e doğru yaşananlardan yeni bir yol bulabilecek güçte ve birikimdedir.

Öte yandan şunu da unutmamak ve hakkını teslim etmek gerekir ki, Türkiye turizminin 2015/2016'da yaşadığı; Rusya krizi, bölgesel istikrarsızlık, darbe girişimi, artan terör olayları gibi derin krizler, daha önce benzer hiçbir turizm ülkesinin tecrübe etmediği bir süreçler zinciridir.

Ne var ki, olumsuz etkileri çok fazla olan bu ağır koşullar; Türkiye turizminin içinde bulunduğu yapısal sorunları örtmemeli, cesareti törpülemek yerine, çözüm arama istekliliğini artırmalıdır.

Bunun için koşullara teslim olmak yerine; realiteyi kabul etmek, anlamak ve karşı politikalar oluşturmak lazımdır. Tarihi birikimimiz göstermektedir ki, bunu bir kişi, kurum veya iktidara bağlamak çözüm değildir. Yaşananlar; uzun bir tarihi deneyimin, toplamlı süreçlerinden oluşmaktadır. Ve bu yüzden tüm paydaşların içinde olacağı toplamlı (Birlikle) ele alınmalıdır.

Türkiye turizminde 2015/ 2016 KRİZİ

KRİZE KARŞI ALINAN ÖNLEMLER

2016 KRİZİ VE ALINAN ÖNLEMLER

2015 sonunda Rusya'nın Türkiye'ye kapanması ile başlayan ve Avrupa pazarlarındaki durgunluğun derinleşmesi ile beraber hükümet 2016 yılı başında bir dizi önlemler aldı.

2016 yılı Şubat ayı sonunda açıklanan Turizmde Acil Eylem Planı olarak isimlendirilen desteklerle; turizme 10 temel saha ve konuda, 300 milyon TL dolayında bir ekonomik katkı yapılması planlandı.

22 Şubat 2016'da açıklanan Turizm Acil Eylem Planı Destek Paketi, sektöre doğrudan 255 milyon TL hibe desteği ile yaklaşık 300 milyon TL borç erteleme imkanı sundu.

2016 başında açıklanan destek planı

1- OPERATÖRLERE DESTEK

1 Nisan-31 Mayıs 2016 tarihleri arasında tüm ülkelerden turist getiren 'A Grubu' seyahat acentelerine uçuş başı 6 bin dolar destek. Destek verilecek havalimanları Alanya-Gazipaşa, Antalya, Muğla-Dalaman, Muğla-Bodrum tarifeli ve tarifersiz charter uçuşları İzmir Adnan Menderes ve Kütahya Zafer Havalimanları. İlk bazı ülkeler sonra tümünü kapsadı.

Ardından bu destek 2016 sonuna ve takibinde de 2017 sonuna kadar uzatıldı. Önceki dönemde 6 havalimanı sayısı, Kasım 2016'da ; Trabzon, Denizli, Isparta ve Eskişehir de eklenerek 10'a çıkarıldı.

Buna göre ülkemize;

Antalya Gazipaşa-Alanya

Antalya

Muğla Dalaman

Muğla Milas-Bodrum

İzmir Adnan Menderes

Kütahya Zafer

Trabzon

Denizli Çardak

Isparta Süleyman Demirel

Eskişehir Hasan Polatkan, havalimanlarına tarifeli ve tarifersiz (charter) uçak seferleriyle 1 Ocak-31 Aralık 2017 tarihleri arasında turist getiren A grubu seyahat acentalarına, turistik uçak seferi başına 6.000 dolar destek sağlanacaktı. Destek; acenta 200 ve daha fazla koltuk sayısına sahip tarifersiz (charter) uçakla, en az 150 yolcu getirirse bu rakamın yüzde 30 daha fazlası, yani 7800 dolar olacaktı.

2- KREDİ DESTEĞİ

Türkiye turist getiren "A Grubu" seyahat acentelerine kredi garanti fonu teminatıyla kredi kullanma imkanı tanındı. Bu destekten yararlanacak firmalar için turist getirecekleri ülke sayısı 13'ten 26'ya çıkarıldı.

Böylece Azerbaycan, Belarus, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Rusya, Türkmenistan, Ukrayna, Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İsviçre, İtalya, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Norveç, Bulgaristan ve Romanya'da kredi

başvuru tarihinden bir önceki yıl en az 400 bin turist getiren 'A Grubu' turizm acentelerine kredi garanti fonunun kefalet desteğiyle 100 milyon lira kadar kredi kullanma imkanı sağlandı.

3-BORÇ YAPILANDIRMA

Turizm sektöründe muhtemel bir daralma ya da kredilerin geri dönüşünde yaşanabilecek sorunlar söz konusu olduğunda sektör firmalarının banka borçlarında yeniden yapılandırmaya gidildi. Bu kapsamda, Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli yatırım, işletme ve seyahat acentelerinin kullandığı kredilerin geri ödemelerinin ötelenmesi ya da yeniden yapılandırmasında kolaylık sağlandı.

4-İHRACATÇI SYILMA

Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli deniz turizmi tesislerini Ekonomi Bakanlığının teşviklerinden faydalandırma. Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli konaklama ve deniz turizmi tesislerini ihracatçı kapsamına alındı. Buna göre konaklama ile deniz turizmi tesislerinden bir önceki yıl 750 bin dolar döviz getirenlerin bundan sonra ihracatçı sayılacak. Daha önce 1 milyon dolardı. Eximbank kredilerinden yararlanma, sair bankalardaki kredi işlemlerinde kolaylık, yurt dışı fuarlara katılım desteği, resim ve harçlardan muaf olma gibi

avantajlardan doğrudan istifade etme imkanı tanındı.

5- ÇEVRESEL DESTEK

Çevreye duyarlı konaklama tesisi belgeli işletmelere verilen mevcut enerji desteğine ek olarak, su, atık su ve katı atık bedellerinde, buldukları bölge itibarıyla en düşük tarife uygulanması, aradaki farkın, Hazine tarafından karşılanması imkanı tanındı.

6-ECRİMİSİL DESTEĞİ

Bakanlık belgeli konaklama tesislerinin ecrimisil bedellerinin 2016 yılı ödemelerinin ertelenmesi ve takip eden 3 yılda üç eşit taksitle ödenmesi sağlandı. Kültür ve Turizm Bakanlığından tahsisli konaklama tesislerinden alınan kira bedelleri ertelendi ve üç eşit takside bağlandı. Bakanlık tahsisli konaklama tesislerinin toplam ciroları üzerinden alınan pay da 2016 için, ertelendi üç eşit takside ayrıldı.

7-İSTİHDAM DESTEĞİ

Turizm sektöründe 9 ay çalışanların kalan 3 aylık sürede sigorta primleri ve maaşlarının İŞKUR tarafından karşılanması ve kapsama Antalya ve Muğla, İzmir ve Aydın'ın alınması.

ANA BAŐLIKLARLA
TÜRKİYE-RUSYA

UÇAK
DÜŞÜRME

KRİZİ
KRONOLOJİSİ

TÜRKİYE-RUSYA “UÇAK DÜŞÜRME” KRİZİ KRONOLOJİSİ

24 Kasım 2015

Türkiye, Suriye'nin kuzeyinde bir Rus savaş uçağının bütün uyarılara karşın hava sahası ihlali gerçekleştirince düşürüldüğünü açıkladı.

25 Kasım 2015

Erdoğan ve Obama telefonla görüştü. İki lider de gerilimin düşürülmesi konusunda hemfikir olduklarını duyurdu.

Genelkurmay Başkanlığı yaptığı açıklamada uçağın vurulduğu sırada milliyetinin bilinmediği belirtildi.

26 Kasım 2015

Erdoğan, "Özür dilemesi gereken bir taraf varsa, bu biz değiliz. Hava sahamızı ihlal edenler özür dilemeli" dedi.

27 Kasım 2015

Putin'in yardımcılarında Yuri Ushakov, gazetecilere yaptığı açıklamada Erdoğan'ın Putin ile telefonda konuşmak istediğini ancak, Putin'in Türkiye özür dileyene kadar Erdoğan ile görüşmeyeceğini söyledi.

28 Kasım 2015

Erdoğan, "Yaşanan hadiseden dolayı gerçekten üzgünüz. Biz böyle olmasını arzu etmezdik, istemezdik ama maalesef böyle bir şey oldu. Temenni ederim ki bundan sonra böyle bir şey olmaz" dedi.

30 Kasım 2015

Başbakan Davutoğlu, 24 Kasım'da yaşananların sorumluluğunun Türkiye'de olmadığını, her seviyede görüşmeye açık olduklarını, ancak özür dilemeyeceklerini söyledi.

1 Aralık 2015

Uçak düşürme olayında Türkiye itidalli açıklamalarda bulunmaya başladı

17 Aralık 2015

Rusya devlet başkanı Vladimir Putin, yıllık değerlendirmelerde bulunduğu basın toplantısında yaptığı açıklamada, turizm açısından sorunun; Mısır'da güvenlik, Türkiye'de ise iktidarın davranışlarından kaynaklandığını vurguladı

Rusya'da faaliyet gösteren 4 Türk bankası ile 20 Rus bankası şubelerine kara para aklama incelemesi yapıldı.

TÜRKİYE-RUSYA “UÇAK DÜŞÜRME” KRİZİ KRONOLOJİSİ

24 Aralık 2015

Rusya Federal Turizm Ajansı, Dışişleri Bakanlığı'nın; Türkiye'deki terör tehdidi ve Türkiye'deki Rus ziyaretçilerin güvenliğinin sağlanmasına yönelik yaptığı değerlendirmeye dayanarak, turoperatörleri ve seyahat acentelerinden Türkiye operasyonlarını askıya almaları tavsiyesinde bulundu.

30-31 Aralık 2015

Rus hükümeti yaptığı açıklamada 1 Ocak'tan itibaren Türk şirketlerinin devlet ve belediyelerin ihtiyaçlarına yönelik olarak inşaat, turizm, otel işletmeciliği ve hizmetleri alanında çalışmasını yasaklayacağını duyurdu. Rusya'da tur operatörlerinin faaliyetleri 2016 başından itibaren askıya alındı

10 Ocak 2016

Mısır'ın Hurghada kentindeki Bella Vista otele yapılan terörist saldırının ardından Avrupada bir çok operatör operasyonlarını durdurdu.

12 Ocak 2016

İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda 12 Ocak'ta canlı bomba saldırısı düzenlendi.

18 Ocak 2016

Rusya'da belgesi askıya alınan turoperatörleri linanslarını geri almaya başladı. Mart ayından sonra yaygın olarak gerçekleşti.

Mart 2016

Rusya'da bazı havayolu şirketleri Türkiye'ye tarifeli seferler için izin almaya başladı.

14 Nisan 2016

Putin: Rus turistler için tehlike geçmedi
Turistlerin güvenli olarak seyahat etme koşulları açısından Türkiye ve Mısır'ın halen tehlikeli durumda olduğunu ifade eden Putin, Mısır'da turist güvenliği konusunda atılan adımları olumlu değerlendirirken, adeta bir sivil savaş içinde olduğu benzetmesini yaptığı Türkiye için olumsuz konuştu.
Rusya Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Maria Zakharova, Rus tatilcilerin Mayıs Tatili dönemine ilişkin yaptığı değerlendirmede, Türkiye'nin hala tehlikeli olduğunu anımsattı.

30 Mayıs 2016

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in "Türkiye ile ilişkilerimizin düzelmesini biz de istiyoruz" sözleri

TÜRKİYE-RUSYA “UÇAK DÜŞÜRME” KRİZİ KRONOLOJİSİ

üzerine Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun sunduğu “Problemleri çözmek için ortak çalışma grubu kuralım” önerisi Kremlin Sarayı tarafından kabul edilmedi.

24 Haziran 2016

Rusya'nın da üyesi bulunduğu Şangay İşbirliği Örgütü (SCO) ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (BSEC), turizmde ortak kararlar aldı. Batı Avrupa ve ABD ekonomik bloklarına karşı ve alternatif olarak geliştirilen Şangay İşbirliği Örgütü üyeleri ilk defa bölgede turizmin geliştirilmesi için ilk defa ortak bir program konusunda anlaşmaya vardı.

27 Haziran 2016

Özür mektubu Rusya ve Türkiye'ye umut veri

Cumhurbaşkanı'nın Rusya devlet başkanı Putin'e bugüne kadar yapılan en açık üzüntü ve yeniden işbirliği çağrısının ardından Rusya ve Türkiye'de turizmciler oldukça umutkar açıklamalar yaptı. Başbakan Binali Yıldırım, üzüntü mektubunun ardından Türkiye'nin iyi niyet söylemini bir adım daha öteye taşıyarak; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Rusya'ya özür mektubu göndermesiyle 'işin tatlıya bağlandığını' ve askeri uçağının

düşürülmesiyle ilgili olarak gerekirse Rusya'ya tazminat ödenebileceğini söyledi.

29 Haziran 2016

Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Rusya Başkanı Putin arasında 29 Haziran 2016'da yapılan telefon görüşmesine ilişkin Kremlin'den açıklama geldi. Putin'in, ticari ilişkiler de dahil olmak üzere, Türkiye ile ilişkilerin normalleştirilmesi konusunda hükümeti görevlendirdiği açıklandı.

30 Haziran 2016

Putin Değişimi Onayladı
Rusya Başkanı Vladimir Putin, suç ve diğer illegal eylemlerden Rusya ve Rus vatandaşlarının korunması ve Türkiye'ye karşı uygulanan özel ekonomik tedbirler hakkındaki yasa değişikliği kararını imzaladı.

Bu bağlamda; Rusya hükümeti aşağıdaki şekilde görevlendirildi:

-Rusya Federasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti arasındaki hava taşımacılığı yasağının kaldırılması sağlayan tedbirleri almak,

-Rusya Federasyonu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki dış ekonomik ilişkiler konularında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile görüşmelerde bulunmak,

TÜRKİYE-RUSYA “UÇAK DÜŞÜRME” KRİZİ KRONOLOJİSİ

-Müzakerelerinin seyrine bağlı olarak geçerlilik süresini veya 28 Kasım başkanlık kararnamesi ile Rusya Federasyonu tarafından dayatılan özel ekonomik ve diğer önlemlerin niteliğinin değiştirilmesi için teklifler sunmak.
3 Temmuz 2016

Rusya Başbakanı Dimirti Medvedev, Türkiye ile yapılacak müzakerelere bizzat katılmaya hazır olduğunu ifade etti. Vize dahil tüm siyasi ve ekonomik sorunların aşamalı olarak çözüleceğine işaret eden Medvedev, Moskova hükümetinin Ankara ile her seviyede müzakere yapacağını kaydetti.

14 Temmuz 2016

Charter yasağının sona erdirilme kararının uygulamasını konuşmak üzere toplanan Rus ve Türk yetkililer görüştü. Turist güvenliği konusunda koordineli bir çalışma yapma kararı verildi. Toplantıda Rusya tarafı, Rus turistlerin güvenliklerinin sağlanmasında hayati olan alanları tanımlarken; havalimanları, oteller ve yakın çevredeki güvenlik önlemlerinin önemine vurgu yaptı. Rus dışişleri anlaşmanın zaman alacağını söyledi.

21 Temmuz 2016

RUSYA TARİFELİ SEFERLERİ SERBEST BIRAKTI

Rusya havacılık otoritesi Türkiye'ye yönelik tarifeli seferlere konan kısıtı kaldırarak uçuşları yeniden serbest hale getirdi. 22 Temmuz Cuma gününden sonra Rusya ile Türkiye arasındaki tarifeli seferlerdeki kısıtı, yasağı kaldırıldı. Tüm havayolu şirketlerinin tarifeli seferlerine izin verildi.

26 Temmuz 2016

Rusya ulaştırma bakanlığı ve Bakan Maxim Sokolov, Türkiye'ye charter uçuşlarının yeniden başlaması için gereken son raporları tamamlayarak hükümete göndermesinin ardından olası uçuş başlangıcı için “Premature” (olgunlaşma öncesinde-ham) aşamada olduğunu belirtti

9 Ağustos 2016

Rusya başkanı Putin, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile yaptığı görüşmenin ardından yaptığı değerlendirmede, Rusya-Türkiye arasındaki charter uçuşlarının yeniden başlamasının teknik bir mesele olduğunu ve en yakın zamanda gerçekleşebileceğini yineledi.

TÜRKİYE-RUSYA “UÇAK DÜŞÜRME” KRİZİ KRONOLOJİSİ

29 Ağustos 2016

**RUSYA RESMEN ONAYLADI:
CHARTERLER BAŞLIYOR**

Rusya Başbakanı Dimitri Medvedev, Türkiye'ye dönük charter yasağını kaldıran kararnameyi imzaladı. Rusya Başbakanlığı'ndan yapılan açıklamada, kararname ile Türkiye ve Rusya arasında charter uçuş gerçekleştiren havayolu şirketlerinin uçuş güvenliğinin temini için ilave önlemler alınmasını sağlamaları tavsiye edildi.

Rusya Federasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti arasında hava taşımacılığı yasağının kaldırılmasına ilişkin düzenleme konulu açıklamada şu iki madde sıralandı:

1-Rusya, Türkiye arasındaki tarifeli seferlerde güvenliğin sağlanması için ilave önlemler alınması.

2- Rusya, Türkiye arasındaki tarifersiz-charter seferlerinde güvenliğin sağlanması ve güvenlik uygulamalarının sağlanmasına yönelik ek önlemlerin alınması.

2 Eylül 2016

Rusya'dan Türkiye krizden sonra ilk charter uçuşu gerçekleşti. Royal Flight Havayolları'na ait Boeing 767 tipi uçakla 309 Rus turist, Antalya Havalimanı'na iniş yaptı.

ANA BAŐLIKLARLA
2015 ve 2016'da

Turizmi
“olumsuz”
etkileyen
bazı terör olayları

SON 2 YILDA GERÇEKLEŞEN BAZI TERÖR OLAYLARI

- 2015 Haziran seçimleri ardından PKK ve İŞİD terör eylemlerinin artmaya başlaması
- 2015 5 Haziran 2015- Diyarbakır mitinginde patlama
- 2015 20 Temmuz 2015- Suruç saldırısı
- 2015 10 Ekim 2015- Ankara tren garı saldırısı
- 2015 31 Ekim 2015 – Rus yolcu uçağı Mısır'da düşürüldü
- 2015 5 Kasım: Rusya, Mısır'a uçuşları yasakladı.
- 2015 13 Kasım: Paris saldırısı
- 2015 24 Kasım: Rus uçağının Türkiye sınırları içinde düşürülmesi
- 2015 28 Kasım- Diyarbakır Baro Başkanının öldürülmesi.
- 2015 30-31 Aralık 2015- Rusya, Türkiye'ye yönelik turizm faaliyetlerinde yaptırım kararı aldı
- 2016 12 Ocak 2016- Sultanahmet saldırısı
- 2016 17 Şubat 2016- Ankara-Merasim Sokak saldırısı
- 2016 28 Şubat 2016- Suriye'de ateşkeş için ilk anlaşma.
- 2016 11 Mart 2016- PKK ve 8 terör örgütü Türkiye'ye karşı, Halkların Birleşik Devrim Hareketi adı altında birleştiğini açıkladı.
- 2016 13 Mart 2016- Ankara-Kızılay saldırısı
- 2016 17 Mart 2016- İstanbul İstiklal Cd. Patlama
- 2016 22 Mart-Belçika'nın başkenti Brüksel'deki Zaventem Uluslararası Havalimanı'nda iki patlama yaşandı. Metro'da da patlama oldu.
- 2016 Mart-Nisan: Türkiye'de düşünce hürriyetinin kısıtlandığına dair uluslararası açıklama ve tartışmalar
- 2016 10 Mart: ABD Başkanı Obama'nın Cumhurbaşkanı için sarfettiği otoriter, hayal kırıklığı sözlerinin tartışma konusu olması.
- 2016 Mart-Nisan: AB ve ABD'den basın hürriyeti ilkeleri konusunda eleştiriler ve karşılıklı suçlamalar
- 2016 Mart-Nisan: ABD, Almanya, İsrail, İngiltere başta olmak üzere, seyahat uyarılarının derecesi artırıldı.
- 2016 28 Nisan: Bursa terör saldırısı
- 2016 30 Nisan: Gaziantep'te terör saldırısı
- 2016 7 Haziran Vezneciler-İstanbul
- 2016 8 Haziran 2016, Mardin Midyat İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne saldırı
- 2016 28 Haziran, İstanbul Atatürk Havalimanı saldırısı
- 2016 15 Temmuz, başarısız Darbe girişimi

SON 2 YILDA GERÇEKLEŞEN BAZI TERÖR OLAYLARI

- 2016 21 Temmuz, Türkiye OHAL ilanı
- 2016 22 Temmuz, Almanya-Münih, saldırı
- 2016 10 Ağustos: Diyarbakır Sur saldırısı
- 2016 15 Ağustos: Diyarbakır trafik blg saldırısı
- 2016 18 Ağustos, bitlis saldırısı
- 2016 18 Ağustos, Elazığ Emniyet Müdürlüğü'ne bombalı araçla düzenlenen saldırıda
- 2016 20 Ağustos, Gaziantep düğün saldırısı
- 2016 24 Ağustos, TSK Cerablus hareketi (Fırat Kalkanı) başlatıldı
- 2016 25 Ağustos, Artvinde CHP saldırısı
- 2016 26 Ağustos, Cizre saldırısı
- 2016 4 Kasım, Diyarbakır Bağlar saldırısı
- 2016 24 Kasım:Adana valiliği yakını saldırısı
- 2016 10 Aralık:Beşiktaş-Bursaspor maçı sonrası terör saldırısı
- 2016 17 Aralık Kayseri Saldırısı
- 2016 31 Aralık Ortaköy Reina saldırısı

KAYNAKÇA

TÜİK Turizm İstatistikleri
T.C. KTB Turizm İstatistikleri
TCMV Veritabanı
Turizm Databank Veritabanı
Turizm Databank Araştırmaları
T.C SGK İstatistikleri
T.C Maliye Bakanlığı İstatistikleri
T.C Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri
T.C Maliye Bakanlığı İstatistikleri
Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
İspanya İstatistik Ofisi
Yunanistan İstatistik Ofisi
İtalya İstatistik Ofisi
Fransa İstatistik Ofisi
Rusya İstatistik Ofisi
Bulgaristan İstatistik Ofisi
Mısır İstatistik Ofisi
Hırvatistan İstatistik Ofisi
UN WTO İstatistik yayınları

